

Församlingsindelning och samordning i Stockholms innerstad

BILAGOR TILL UTREDNING

PricewaterhouseCoopers och Sören Ekström

- BILAGA 1 - Direktiv för utredning av den framtida församlings-, pastorats- och kontraktsstrukturen i Stockholms innerstad, strukturutskottet, 2008-08-21 § 19
- BILAGA 2 - Stockholms stifts grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor, Stiftsstyrelsen 2007-02-09 § 9.
- BILAGA 3 - Angående stiftets utredningar om församlings- och pastoratsindelning på Östermalm och Norrmalm, Stiftsstyrelsen 2007-02-09 § 9
- BILAGA 4 - Skrivelse från sammanträde i kontraktsrådet i Domkyrkokontraktet, 2009-10-22
- BILAGA 5 - Skrivelse från församlingarna på Södermalm, 2008-09-15 respektive 2010-03-09
- BILAGA 6 - Svenska kyrkans verksamhet i Stockholms city och dess betydelse för den framtida församlings- och pastoratsindelningen i Stockholms innerstad,
- BILAGA 7 - Sammanfattning av utredningens kartläggnings- och prognosarbete framarbetat av PricewaterhouseCoopers och redovisat dels under kontraktsvisa återkopplingar, dels vid seminarium vid Gränsinge 2010-05-07.
- BILAGA 8 – Vad har andra sagt och gjort, PricewaterhouseCoopers och Sören Ekström

Bilaga 1

Direktiv för utredning av den framtida församlings-,
pastorats- och kontraktsstrukturen i Stockholms innerstad

Uppdraget

Stiftsstyrelsen har i § 66/2008-06-16 beslutat att genomföra en större utredning gällande församlings-, pastorats- och kontraktsindelningen i Stockholms innerstad.

Bakgrund

Stockholms innerstad består idag av 18 församlingar (enförsamlingspastorat), varav 15 territoriella församlingar och tre icke territoriella församlingar (se bilaga 1). Av dessa 18 församlingar ingår tio församlingar (Stockholms domkyrko, Essinge, S:t Görans, Kungsholms, S:t Matteus, Gustav Vasa, S:t Johannes och Adolf Fredriks, Finska och Tyska S:ta Gertruds församlingar) i Domkyrkokontraktet, fyra församlingar (Högalid, Maria Magdalena, Katarina och Sofia församlingar) i Södermalms kontrakt och tre församlingar (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar) i Östermalm-Lidingö kontrakt. En församling, Kungliga Hovförsamlingen, ligger under Hovkonsistoriet. Folkmängden uppgår 1 januari 2007 till cirka 292.000 exklusive de tre icke territoriella församlingarna. Antalet kyrkotillhöriga uppgår vid samma tidpunkt till cirka 198.000 exklusive de icke territoriella församlingarna.

Sedan 1 januari 2001 har antalet kyrkotillhöriga minskat med cirka 11.500, motsvarande nästan 9 procentenheter. Med färre kyrkotillhöriga och minskad andel kyrkotillhöriga och därmed minskade intäkter genom kyrkoavgiften kan man förmoda att samtliga församlingar kommer att ställas inför stora problem inom en nära framtid. Med färre kyrkotillhöriga och krympande ekonomiska ramar blir det nödvändigt att ompröva och omprioritera befintlig verksamhet och föra över tillgängliga resurser till sådant som måste utföras. På lite längre sikt kan det bli nödvändigt att genomföra omfattande nedskärningar i verksamheten och kanske till och med avveckling av hela verksamhetsgrenar. Några församlingar i Stockholms innerstad känner redan idag av dessa förändrade förutsättningar och är därför föremål för olika typer av åtgärder.

Med anledning av de förändringar som förväntas vad gäller bl.a. en fortsatt minskning av såväl antalet som andelen kyrkotillhöriga och därmed försämrade ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamhet, bör församlingarna inom Stockholms innerstad samverka i ökad utsträckning inom såväl administration som ren församlingsverksamhet. Med ökad samverkan ökar också förutsättningarna för Svenska kyrkan att bedriva en verksamhet som man själv anser är den verksamhet som ska tillhandahållas och som motsvarar vad de kyrkotillhöriga och övriga avnämare rimligen kan förvänta sig när det gäller verksamhetens omfattning och kvalitet. Det gäller också för Svenska kyrkan att uppträda ansvarsfullt för att upprätthålla ett fortsatt högt förtroendekapital och för att få fler att vilja tillhöra Svenska kyrkan. För detta krävs att Svenska kyrkan är en närvarande och modern kyrka där församlingarna solidariskt stödjer och ställer upp för varandra.

Detta kan uppnås antingen genom en oreglerad eller reglerad frivillig samverkan eller genom en ändrad församlings- och pastoratsindelning, där dagens församlingar och pastorat antingen tillsammans bildar större ekonomisk enheter (pastoratssamfällighet eller

flerpastoratssamfällighet), eller ännu hellre sammanläggs till större församlingar (enförsamlingspastorat).

En indelningsändring som innebär en sammanläggning av flera församlingar till ett enförsamlingspastorat medför mer bestående fördelar i kyrkligt, administrativt och ekonomiskt hänseende för samtliga berörda församlingar och inte minst ger det ökade garantier för att Svenska kyrkan för på sikt ska kunna fullgöra sina uppgifter inom det aktuella geografiska området. Genom denna indelningsändring uppnår man den mest optimala församlings- och pastoratsindelningen, särskilt sett ur ett organisatoriskt perspektiv med beaktande av styrnings-, arbetslednings- och arbetsmiljöaspekter.

Förutsättningar för utredningsarbetet

Avgörande för stiftet är att en församling kan utföra de uppgifter som åligger en församling enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen, d.v.s. fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Vidare att församlingen uppfyller församlings-kriterierna enligt 37 kap. 2 § kyrkoordningen, d.v.s. att en församling firar gudstjänst varje vecka, att det i församlingen finns minst ett kyrkorum som är invigt i Svenska kyrkans ordning samt att det i församlingen finns människor som tar ansvar för att församlingens uppgifter blir utförda och som är beredda att åta sig förtroendeuppgifterna.

För arbetet med att se över församlings- och pastoratsindelningen har stiftet vidare att beakta det av stiftsstyrelsen fastställda dokumentet ”Stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor” (se bilaga 2). I detta styrdokument redovisas dels generella ekonomiska kriterier gemensamma för samtliga ekonomiska enheter inom stiftet, dels organisatoriska kriterier beroende på indelningen i församlingar, pastorat och samfälligheter.

Därutöver är det för stiftets vidkommande angeläget att kyrkans uppgifter blir utförda på ett effektivt och ändamålsenligt sätt och att den verksamhet som utförs uppfyller rimliga krav på kvalitet. För att uppnå en så ändamålsenlig församlings- och pastoratsindelning som möjligt i enlighet med det ovan anförda bör man i utredningsarbetet eftersträva att uppnå en indelning och organisation som karakteriseras av bl.a. följande.

- Enkel beslutsorganisation.
- Tydlig linjeorganisation och samlat ledarskap.
- En flexibel och anpassningsbar organisation.
- Resurssamordning.
- Ökad solidaritet.
- Tillräckligt goda ekonomiska förutsättningar för att på ett tillfredsställande sätt uppfylla de i stiftets styrdokument uppställda kriterierna för respektive ekonomisk enhet (se bilaga 2) samt att på ett ansvarsfullt sätt vårda och förvalta det kyrkliga kulturarvet.

Mål och syfte

Syftet med att utreda församlings-, pastorats- och kontraktsindelningen inom Stockholms innerstad är att finna en mer ändamålsenlig indelning som bättre svarar mot försämrade ekonomiska förutsättningar, men också mot nya och ändrade krav och förväntningar på Svenska kyrkans verksamhet.

Detta kan ske bl.a. genom sammanläggningar av församlingar och pastorat till större och mer ekonomiskt bärkraftiga enheter eller genom bildande av en eller flera frivilliga flerpastoratssamfälligheter. Det kan också ske genom att hitta andra frivilliga samverkansformer.

Avgränsningar

Uppdraget gäller endast utredning av församlings- och pastoratsindelningen inom Stockholms innerstad, d.v.s. församlingarna och pastoraten på Norrmalm, Östermalm, Södermalm och på Kungsholmen och på Essingeöarna samt utredning av kontraktsindelningen för innerstaden.

De frågeställningar som ska bli besvarade inom utredningsarbetet är följande.

- Uppfyller församlingarna idag de i kyrkoordningen angivna kriterierna för en församling?
- Uppfyller församlingarna idag de av stiftsstyrelsen antagna kriterierna för en församling och ett pastorat?
- Hur ser befolkningsutvecklingen ut inom respektive församling inom en tioårsperiod (fram till 2020)?
- Hur ser utvecklingen ut beträffande antalet kyrkotillhöriga i de olika församlingarna inom samma period?
- Vilka krav och förväntningar på verksamheten förväntas i framtiden?
- Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för församlingarna idag och under nästkommande mandatperiod i ett jämförande perspektiv?
- Vilken församlings- och pastoratsindelning eller annan kyrklig indelning är att föredra på lång sikt för berörda församlingar?
- Hur kan arbetet organiseras på bästa sätt inom respektive enhet?
- Hur ska prästorganisationen se ut inom respektive församling/pastorat?

Utredningen ska presentera ett eller flera utredningsförslag till framtida församlings- och pastoratsindelning samt kontraktsindelning i Stockholms innerstad.

Tidsplan för utredningsarbetet

Utredningsarbetet ska påbörjas så snart upphandlingen är färdig och beslut har fattats om vem som får utredningsuppdraget. Detta beräknas vara klart till februari 2009.

Utredningsarbetet kommer sedan att pågå fram till dess man kan presentera ett eller flera förslag till framtida församlings- och pastoratsindelning samt kontraktsindelning för Stockholms innerstad, dock längst till och med juni 2010. Innan utredningen presenteras med ett preliminärt förslag till indelning av Svenska kyrkan i Stockholms innerstad i församlingar, pastorat och kontrakt ska ett mer informellt samråd ske med samtliga församlingar och pastorat i innerstaden. Förslag till utredningsplan innehållande en detaljerad tidsplan för utredningsarbetet upprättas av utredaren och fastställs av strukturutskottet i särskild ordning.

Tidsplan för det efterföljande beredningsarbetet och stiftsstyrelsens beslut

Upprättande av ett preliminärt förslag

Med utgångspunkt från utredningens förslag har sedan strukturutskottet utarbetat ett preliminärt förslag till framtida församlings- och pastoratsindelning samt kontraktsindelning av Stockholms innerstad. Detta preliminära förslag kan med fördel antas av stiftsstyrelsen som stiftets preliminära förslag för remissbehandling.

Remissbehandlingen

När strukturutskottet och stiftsstyrelsen har antagit ett preliminärt förslag enligt ovan ska förslaget remissbehandlas i enlighet med 37 kap. 7, 21, 34, 42 och 57 §§ kyrkoordningen. Detta innebär att berörda församlingar, kyrkoherdar och kontraktsprosten samt domkapitlet ska beredas tillfälle att yttra sig. Även Lantmäterimyndigheten och Stockholms stad ska ges tillfälle att yttra sig före stiftsstyrelsens beslut. Innan namnen på de nya enheterna fastställs ska Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriverket beredas tillfälle att yttra sig. Remisstiden beräknas löpa fr.o.m. september 2010 t.o.m. november 2010.

Stiftsstyrelsens beslut

Efter beaktande av vad som framkommer av inkomna remissvar kommer ett slutgiltigt förslag till beslut angående den framtida församlings- och pastoratsindelningen samt kontraktsindelningen i Stockholms innerstad att beredas i strukturutskottet samt föreläggas stiftsstyrelsen för avgörande tidigast i februari 2011.

Den nya indelningens ikraftträdande

En ändring i församlingsindelningen som inte är av begränsad omfattning eller en ändring i pastoratsindelningen eller en ändring i indelningen i en flerpastorats-samfällighet träder i kraft den 1 januari efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum. Avsteg från detta kan komma ifråga först om det föreligger särskilda omständigheter, t.ex. om en församling som inte ingår i en samfällighet saknar beslutande organ eller inte klarar av att fullfölja sina uppgifter enligt kyrkoordningen. I detta fall kommer det förmodligen inte att bli

aktuellt med några indelningsändringar som träder i kraft före 1 januari 2014. Ett beslut om att ändra den territoriella församlingsindelningen och pastoratsindelningen skall fattas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft, d.v.s. i detta fall senast den 31 december 2012. En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft vid den tidpunkt som beslutas, med de inskränkningar som särskilt anges i kyrkoordningen.

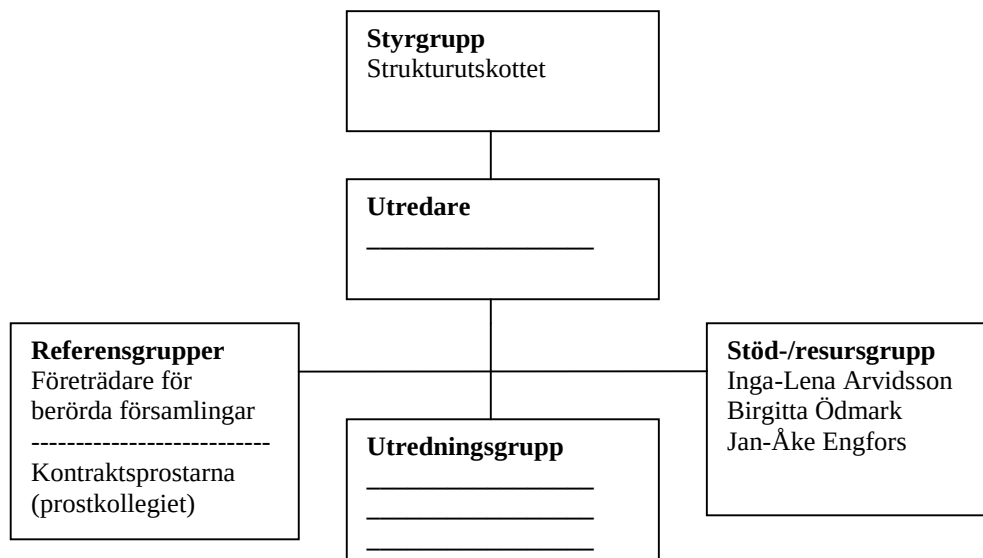
Sedan stiftsstyrelsen har fattat erforderliga beslut om ändrad församlings- och pastoratsindelning kan de nya enheterna (enförsamlingspastoratet, pastorats-samfälligheten eller flerpastoratssamfälligheten) förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter så fort indelningsdelegerade har valts (37 kap. 17, 30, 39 §§ kyrkoordningen).

Finansiering

För det förestående utredningsarbetet kommer erforderliga medel avseende år 2009 att anvisas från stiftsstyrelsens förfogandeanslag. För år 2010 kommer erforderliga medel att anslås på där för avsett konto i budgeten.

Organisation

Utredningsarbetet ska organiseras enligt följande.

Styrgruppen har följande uppgifter och ansvar:

- Fastställa av utredaren framtagna utredningsplan med detaljerad tidsplan.
- Säkerställa (kontrollera) att utredningsdirektiven m.m. efterlevs och att utredningen går mot formulerade mål och syften.

- Följa (styra) utredningen och därvid fatta erforderliga beslut om eventuella ändringar i konceptet (utifrån det som är formulerat i utredningsdirektiven och/eller fastställd utredningsplan/tidsplan).
- Fatta erforderliga beslut om utredningen behöver läggas ned eller ny utredare behöver utses.

Styrgruppen har således att kontrollera och styra utredningen mot fastställda mål och syften främst genom att fastställa utredningsplanen och därefter löpande följa utredningsarbetet och, om så erfordras, besluta om erforderliga korrigeringar i utredningsplanen.

Utredaren har följande uppgifter och ansvar:

- Leda utredningen och se till att mål och syften uppnås.
- Planera, organisera och samordna samt leda arbetet i utredningsgruppen.
- Delegera och följa upp de olika aktiviteterna enligt utredningsplanen.
- Lösa eventuella problem och konflikter som uppkommer under projektet.
- Kommunicera utredningen och utredningens genomförande med berörda både internt och externt.
- Delta på styrgruppsmötena.
- Kalla till och leda möten med berörda parter och intressenter när så erfordras.

Utredaren har således att leda utredningsarbetet mot uppställda mål och syften enligt fastställd utredningsplan. Under utredningsarbetet fungerar de i utredningsplanen uppsatta avstämningpunkterna som hjälp för utredaren att följa utredningen och avrapportera status m.m. till styrgruppen.

Utredningsgruppen har följande uppgifter och ansvar:

- Se till att delegerade aktiviteter utförs.
- Planera och organisera de egna aktiviteterna.
- Löpande avrapportera möjligheter och risker som upptäcks under utredningsarbetet.

Utredningsgruppen har således att utföra planerade aktiviteter och därvid tillse att utredningen genomförs som planerat.

Stöd- och resursgruppen har följande uppgifter och ansvar:

- Vid behov stå till utredningens förfogande med kompetens och nödvändiga resurser.
- Delta på möten med utredaren/utredningsgruppen när så erfordras.

Referensgruppen har följande uppgifter och ansvar:

-
- Delta i de samråd som anordnas inom ramen för utredningsarbetet.

Jan-Åke Engfors
Kanslissekreterare

Bilaga 2

Stockholms stifts grundsyn avseende struktur- och
indelningsfrågor

Stockholms stifts grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor

Ekonomiska aspekter

När församlingar av olika skäl får för få tillhöriga medlemmar i kyrkan minskar möjligheterna att bedriva den verksamhet som kyrkoordningen föreskriver. De två viktigaste delarna i församlingens ekonomi är först och främst kyrkoavgiften och därefter kyrkans interna utjämnningssystem.

Församlingens mål bör vara att det ska finnas tillräckligt många kyrkotillhöriga inom församlingen så att församlingen erhåller en långsiktig ekonomisk bärkraftighet oberoende de olika bidragssystemen.

Kyrkoavgiftens utveckling är den absolut viktigaste faktorn för att församlingen ska kunna fullgöra sitt uppdrag enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen. Med anledning av detta bör varje församling upprätta en prognos över hur befolkningsutvecklingen i församlingen ser ut de närmaste åren. Därvidlag ska hänsyn tas till faktorer som på ett eller annat sätt påverkar utvecklingen positivt eller negativt av kyrkoavgiftens utveckling. Följande faktorer måste prognostiseras för att församlingen ska kunna utvärdera om det finns en framtida ekonomisk bärkraftighet i församlingen:

- Inflyttningen
- Utflyttningen
- Planerade nybyggnationer inom församlingen
- Kyrkotillhörigas löneutveckling
- Övriga samhällsekonomiska händelser som kan ha betydelse för församling såsom tex nedläggning eller flytt av större arbetsplatser inom församlingens territoriella yta samt omvänt planering av inflyttning av större arbetsplats.

Många församlingar är ekonomiskt sett helt beroende av utjämnningssystemet medan andra är mindre beroende. Ytterligare andra bidrar mer eller mindre till utjämnningssystemet. De bidrag som stiftet lämnar i form av strukturbidrag har ingen avgörande betydelse för församlingens ekonomi i sin helhet däremot kan bidraget ha avgörande betydelse för om en viss verksamhet ska finnas eller ej. När en församling ser över sin förmåga att fungera som församling bör faktorer som har med utjämnningssystemet att göra ha så lite betydelse som möjligt i en process som eventuellt kan leda till att en indelningsändring kan bli aktuellt.

Kyrkoordningens 47 kap. 4-5 §§ föreskriver att församlingen ekonomi ska vara i balans.

”Kyrkoordningens krav på en god ekonomisk hushållning innebär bland annat att kostnader inte skall vältras över på senare generationer eller mandatperioder. Med kyrkans stora fastighetsinnehav kan de ekonomiska påfrestningarna för underhåll och reinvestering variera kraftigt mellan åren och även över längre tidsperioder. Även av andra skäl, som befolkningsomflyttning, medlemsförändringar, lagstiftning, nya tekniska krav, m.m. kan

oförutsedda ekonomiska påfrestningar uppstå. När församlingar engagerar sig i ny verksamhet, som åldringsvård, bostäder etc., ökar också riskexponeringen. De ekonomiska reserver som erfordras för att möta dessa situationer får inte lättvindigt tas i anspråk för kortsiktiga behov.”

Stiftets grundsyn är att en församlingens budget ska vara i balans och att soliditeten inte ska vara för låg. Härvidlag vill stiftet göra gällande att församlingens soliditet sett över en tidsperiod om ca 5 år rekommenderas inte ligga under 60%. Undantag från rekommendationen kan ske när församlingen gör en större investering som påverkar det egna kapitalet.

Indelningsaspekter

Ändringar i den territoriella indelningen i församlingar och pastorat samt flerpastoratssamfälligheter inom stiftet beslutas av stiftsstyrelsen. Om en ändring berör församlingar i flera stift skall den beslutas av Kyrkostyrelsen. Stiftsstyrelsens beslut i ett indelningsärende går inte att överklaga.

Beslut i ett indelningsärende fattas efter vederbörlig remissomgång där berörda enheter har beretts tillfälle att yttra sig över förslag till ändrad indelning. Beslut om en indelningsändring på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena fattas utan föregående remissomgång.

Förslag till ändringar i församlings- och/eller pastoratsindelningen samt i indelningen i flerpastoratssamfälligheter ska tillställas berörda församlingar, samfälligheter, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet för yttrande. När det gäller ändringar i församlingsindelningen ska även lantmäterimyndigheten och berörd kommun beredas tillfälle att yttra sig före beslutet. Beträffande namnet på en territoriell församling, ett flerpastoratspastorat eller en flerpastoratssamfällighet ska också Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriverket beredas tillfälle att yttra sig före beslutet.

Varje församling, pastorat och flerpastoratssamfällighet, utgörande en ekonomisk enhet, är självständig och beslutar själv om den egna inre strukturen och organisationen, d.v.s. indelningen i distrikt, geografiska verksamhetsområden eller motsvarande.

Vilka kriterier som gäller för en församling framgår av 37 kap. 2 § kyrkoordningen. Utöver dessa kriterier bör de nedan redovisade punkterna under stiftets grundsyn iaktas när det gäller församlings- och pastoratsindelningen samt indelningen i flerpastoratssamfälligheter i Stockholms stift. Undantag från stiftets grundsyn beträffande indelningen kan självklart låta sig göras om församlingen uppfyller församlingskriterierna och i övrigt fullgör sitt uppdrag enligt kyrkoordningen på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, samt därutöver själv inte vill bli föremål för en indelningsändring i någon form.

Kriterier

Följande punkter utgör stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor.

För samtliga ekonomiska enheter

- Att församlingarna bör göra en utredning angående den ekonomisk framtida tillväxten i församling där utvecklingen av kyrkoavgiften är den avgörande faktorn. Hänsyn ska tas till faktorer som inflyttningen, utflyttningen, planerade nybyggnationer inom församlingen, kyrkotillhörigas löneutveckling, övriga samhällsekonomiska händelser som kan ha betydelse för församling såsom tex nedläggning eller flytt av större arbetsplaster inom församlingens territoriella yta samt omvänt planering av inflyttning av större arbetsplats.
- Att församlingens budget bör vara i balans tre år framåt samt att soliditeten i församlingen ska vara god och därvid lag rekommenderas att soliditeten inte bör ligga under 60% under en tidsperiod om ca 5 år.

För ett enförsamlingspastorat

- Att man har erforderligt avgiftsunderlag, vilket bör omfatta minst 10.000 kyrkotillhöriga.
- Att man har minst två prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att man har ett fungerande arbetslag för församlingsverksamhet bestående av (förutom präster) minst en musiker, en diakon och en församlingspedagog.
- Att man har ett fungerande arbetslag för administration bestående av personer med erforderlig kompetens, inom främst ekonom- och personaladministration, fastighetsförvaltning, IT och kommunikation, alternativt har möjlighet att köpa hela eller delar av tjänster med dessa kompetenser eller på annat sätt samverka med annan ekonomisk enhet.
- Att man som huvudman för begravningsverksamheten har erforderliga resurser för att på ett effektivt och rättssäkert sätt sköta de myndighetsuppgifter som följer av huvudmannaskapet (gäller ej ekonomiska enheter inom Stockholms stad).
- Att enheten är beläget i en och samma kommun.

För en pastoratssamfällighet

Detsamma som anges ovan gäller också för en pastoratssamfällighet.

För en församling som ingår i en pastoratssamfällighet

- Att man har tillräckligt många kyrkotillhöriga för att det ska vara möjligt att bedriva församlingsverksamhet där, vilket bör omfatta minst 5.000 kyrkotillhöriga.
- Att man har minst en egen prästtjänst samt därutöver genom pastoratssamfälligheten har tillgång till erforderligt antal prästtjänster för att klara av församlingens uppgifter sett över ett verksamhetsår.
- Att man har ett fungerande arbetslag för församlingsverksamhet bestående av (förutom präst) minst en musiker, en diakon och en församlingspedagog.

- Att man genom pastoratssamfälligheten har tillgång till ett fungerande arbetslag för administration bestående av personer med erforderlig kompetens, inom främst ekonom- och personaladministration, fastighetsförvaltning, IT och kommunikation.

För en flerpastoratssamfällighet

- Att man har erforderligt avgiftsunderlag, vilket bör omfatta minst 20.000 kyrkotillhöriga.
- Att man har ett fungerande arbetslag för administration bestående av personer med erforderlig kompetens, inom främst ekonom- och personaladministration, fastighetsförvaltning, IT och kommunikation, alternativt har möjlighet att köpa hela eller delar av tjänster med dessa kompetenser.
- Att man som huvudman för begravningsverksamheten har erforderliga resurser för att på ett effektivt och rättssäkert sätt sköta de myndighetsuppgifter som följer av huvudmannaskapet (gäller ej ekonomiska enheter inom Stockholms stad).
- Att enheten är belägen i en och samma kommun.

Birgitta Ödmark
Stiftsdirektor

Jan-Åke Engfors
Kanslisekreterare

Bilaga 3

Angående stiftets utredningar om församlings- och
pastoratsindelningen på Östermalm och Norrmalm

PROMEMORIA

2010-06-09

Angående stiftets utredningar om församlings- och pastoratsindelningen på Östermalm och Norrmalm.

Förutsättningar för stiftskansliets utredningar angående struktur och indelning

Avgörande för stiftet är att en församling kan utföra de uppgifter som åligger en församling enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen, d.v.s. fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Avgörande är också att församlingen uppfyller församlingskriterierna enligt 37 kap. 2 § kyrkoordningen, d.v.s. att en församling firar gudstjänst varje vecka, att det i församlingen finns minst ett kyrkorum som är invigt i Svenska kyrkans ordning samt att det i församlingen finns människor som tar ansvar för att församlingens uppgifter blir utförda och som är beredda att åta sig förtroendeuppgifterna.

För arbetet med att se över församlings- och pastoratsindelningen har stiftet vidare att beakta det av stiftsstyrelsen fastställda dokumentet "Stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor". I detta styrdokument, som antogs i § 9/2007-02-19, redovisas dels generella ekonomiska kriterier gemensamma för samtliga ekonomiska enheter inom stiftet, dels organisatoriska kriterier beroende på indelningen i församlingar, pastorat och samfälligheter. Se vidare kap. xx.xx där tillkomsten av och syftet med stiftets "grundsyn" redovisas.

Som ekonomiska kriterier anges bl.a. att den ekonomiska enhetens budget bör vara i balans tre år framåt samt att soliditeten ska vara god och därvid rekommenderas att soliditeten bör ligga på minst 60 procent under en tidsperiod om cirka fem år. Soliditet mäts som eget kapital i relation till totalt kapital. Måttet visar hur stor del av den ekonomiska enhetens tillgångar som finansieras med eget kapital och beskriver den finansiella styrkan, d.v.s. den långsiktiga betalningsförmågan. I detta sammanhang kan noteras att man i "Nyckeln till Svenska kyrkan..." anger att värdet bör ligga på omkring 30-40 procent för att god soliditet kan anses föreligga.

Som kriterier för ett enförsamlingspastorat, som kan anses vara det mest optimala indelningsalternativet (se vidare punkterna nedan), anger stiftsstyrelsen följande.

- Att man har erforderligt avgiftsunderlag, vilket bör omfatta minst 10.000 kyrkotillhöriga.
- Att man har minst två prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.

- Att man har ett fungerande arbetslag för församlingsverksamhet bestående av (förutom präster) minst en musiker, en diakon och en församlingspedagog.
- Att man har ett fungerande arbetslag för administration bestående av personer med erforderlig kompetens, inom främst ekonom- och personaladministration, fastighetsförvaltning, IT och kommunikation, alternativt har möjlighet att köpa hela eller delar av tjänster med dessa kompetenser eller på annat sätt samverka med annan ekonomisk enhet.
- Att man som huvudman för begravningsverksamheten har erforderliga resurser för att på ett effektivt och rättssäkert sätt sköta de myndighetsuppgifter som följer av huvudmannaskapet (gäller ej ekonomiska enheter inom Stockholms stad).
- Att enheten är belägen i en och samma kommun.

Undantag från stiftets grundsyn beträffande indelningen kan självklart låta sig göras, enligt stiftsstyrelsen, om församlingen uppfyller församlingskriterierna och i övrigt fullgör sitt uppdrag enligt kyrkoordningen på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, samt därutöver själv inte vill bli föremål för en indelningsändring i någon form.

Därutöver är det för stiftets vidkommande angeläget att kyrkans uppgifter blir utförda på ett effektivt och ändamålsenligt sätt och att den verksamhet som utförs uppfyller rimliga krav på kvalitet. För att uppnå en så ändamålsenlig församlings- och pastoratsindelning som möjligt bör man eftersträva att uppnå en indelning och organisation som karakteriseras av bl.a. följande.

- Enkel beslutsorganisation.
- Tydlig linjeorganisation och samlat ledarskap.
- En flexibel och anpassningsbar organisation.
- Resurssamordning.
- Ökad solidaritet.
- Tillräckligt goda ekonomiska förutsättningar för att på ett tillfredsställande sätt uppfylla de i stiftets styrdokument uppställda kriterierna för respektive ekonomisk enhet (se bilaga 2) samt att på ett ansvarsfullt sätt vårda och förvalta det kyrkliga kulturarvet.

Till detta kommer att också titta närmare på de ekonomiska förutsättningar som råder för närvarande och om dessa i ett jämförande perspektiv är att anse som tillräckliga för att kunna utföra de uppgifter som åligger en församling.

Östermalmsutredningen

Uppdraget

I en gemensam skrivelse daterad 2005-02-02 hemställde kyrkoråden i Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hos stiftsstyrelsen om en förutsättningslös utredning avseende ändrad församlings- och pastoratsindelning för de tre församlingarna, där

förutsättningarna för såväl en sammanläggning av de tre enförsamlingspastoraten till ett enda stort enförsamlingspastorat som andra tänkbara alternativ skulle utredas.

Bakgrunden till församlingarnas gemensamma framställan var att församlingarnas ekonomiska förutsättningar för att upprätthålla och utveckla den verksamhet som har med Svenska kyrkans grundläggande uppgift att göra hade försämrats avsevärt under de senaste åren. Detta samtidigt som kraven och förväntningarna på Svenska kyrkans medverkan och deltagande i olika sammanhang tenderar att öka, särskilt för storstadsförsamlingarna.

Indelningsfrågan berördes också vid biskopsvisitationen i Hedvig Eleonora församling den 18-22 maj 2005. Här konstaterade biskopen i sitt visitationstal vid visitationsstämman i Hedvig Eleonora kyrka söndagen den 22 maj att det föreligger behov av att se över församlings- och pastoratsindelningen avseende Hedvig Eleonora församling. Biskopen sade bl.a. att "... församlingens största problem är dess storlek, dess litenhet. Utmaningarna känner inga gränser, men församlingens gränser begränsar utmaningarna, d.v.s. inkomstunderlaget är för litet för att kunna möta storstadens utmaningar".

Utredningen

Stiftets utredning påbörjades under våren 2005 och till sommaren 2006 förelåg utredningen "Den framtida församlings- och pastoratsindelningen avseende nuvarande Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar". Under utredningens gång träffade utredaren företrädare för församlingarna vid flera olika tillfällen för att samtala kring indelningsfrågan. Utredaren medverkade också vid ett församlingsmöte i Hedvig Eleonora församling och ett kyrkofullmäktigesammanträde i Engelbrekts församling.

Förhållandena inför stiftets utredning

Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar, samtliga belägna på Östermalm i Stockholm, var tre självständiga enförsamlingspastorat. Församlingarna hade den 1 januari 2005 totalt 63.852 invånare, varav 47.268 personer (motsvarande 74 procent) var kyrkotillhöriga. Fördelat på församlingarna erhöles följande sammanställning.

Församling	Folkmängd	Antal kyrkotillhöriga	Andel kyrkotillhöriga
Hedvig Eleonora	10.406	7.849	75,4
Engelbrekts	19.738	13.397	67,9
Oscars	33.708	26.022	77,2
Totalt	63.852	47.268	74,0

Sett till utvecklingen av folkmängden och antalet kyrkotillhöriga från den 1 januari 1980 till den 1 januari 2005 hade församlingarna sammantaget tappat cirka 0,5 procentenheter kyrkotillhöriga per år, varav de senaste fem årens minskning motsvarar 1,2 procentenheter

per år. Skulle den trenden fortsätta skulle församlingarna sammantaget att ha omkring 68 procent kyrkotillhöriga till år 2010.

Sett till folkmängden var det endast 15 församlingar av stiftets totalt 69 församlingar (den 1 januari 2006) som var mindre än Hedvig Eleonora. Av dessa församlingar ingick fyra i en kyrklig samfällighet och sju var att betrakta som landsbygdsförsamlingar utan egentliga tätorter med tillhörande centrumbildningar. Motsvarande siffra för Engelbrekts församling var 30 församlingar, av vilka nio ingick i en kyrklig samfällighet. Sett till folkmängd var Oscars församling stiftets 18:e största församling. Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar skulle efter en sammanläggning tillsammans utgöra stiftets andra största församling, efter Botkyrka församling.

Förväntad befolkningstillväxt

Av Stockholms stads stadsbyggnadskontors översiktsplanering framgick att förhållandena avseende folkmängd och antalet kyrkotillhöriga kommer att ändras vad gäller Engelbrekts och Oscars församlingar. Här planerades det att inom en tioårsperiod uppföra cirka 4.000 lägenheter respektive 1.600 lägenheter. För Hedvig Eleonora församling förelåg av naturliga skäl inte några planer på nybyggnation, vilket innebar att de förhållanden som då rådde kommer att bestå för överskådlig framtid. Planerad nybyggnation beräknades leda till att befolkningen i Engelbrekts och Oscars församlingar skulle komma att öka med mellan 7.000 och 8.300 personer respektive 2.400 och 3.500 personer. Såg man i stället till Statistik- och utredningskontorets prognoser för befolkningsutvecklingen fram till år 2015 fick man för det aktuella området en något lägre befolkningstillväxt, baserat på en mer försiktig eller rent av mer realistisk bedömning av bostadsbyggnadstakten. Här trodde man att det kommer att uppföras totalt cirka 3000 nya lägenheter. Befolkningen kommer, enligt Statistik- och utredningskontoret, att under den kommande tioårsperioden öka med cirka 4.900 personer som en direkt konsekvens av planerad byggnation av lägenheter. Befolkningen i Hedvig Eleonora förmodas öka med cirka 40 personer medan befolkningen i Engelbrekts församling kommer att öka med cirka 2.400 personer. Under samma period kommer befolkningen i Oscars församling att öka med cirka 2.450 personer.

Sammantaget kunde utredningen således konstatera att det inom en tioårsperiod kommer att produceras nya bostäder inom nuvarande Engelbrekts och Oscars församlingar som leder till att befolkningen här ökar med lägst totalt 5.000 personer. Inom nuvarande Hedvig Eleonora församling är produktionen av nya bostäder under samma period i det närmaste obefintlig, vilket innebär att befolkningsutvecklingen därför här kommer att bli högst marginell.

Överväganden

Utredningen konstaterade att var och en av de berörda församlingarna gott och väl uppfyllde församlingskriterierna enligt 37 kap. 2 § kyrkoordningen. Församlingarna stod sig också väl ekonomiskt, jämfört med motsvarande enheter såväl inom stiftet som i övriga landet. Däremot konstaterade utredningen att församlingarna står inför problem att

på fem års sikt kunna fullgöra kyrkans uppgifter och åtaganden i övrigt på ett effektivt och ändamålsenligt sätt och med bibehållen kvalitet, utan att behöva göra betydande omprövningar och omprioriteringar av befintlig verksamhet. På lite längre sikt kan det bli nödvändigt att genomföra omfattande nedskärningar i verksamheten och kanske till och med avveckling av viss verksamhet. De tre församlingarna är väl medvetna om dessa förhållanden och utredningen kunde konstatera att församlingarna därför redan under år 2005 inlett ett samarbete avseende vissa administrativa uppgifter för att i någon mån nedbringa de sammantagna kostnaderna avseende gemensam administration.

Med anledning av de förändringar som kan förväntas vad gäller bl.a. en fortsatt minskning av antalet kyrkotillhöriga och därmed försämrade ekonomiska förutsättningar för att bedriva kyrklig verksamhet, bör församlingar verksamma inom en och samma stadsdel, kommun eller annan lämplig geografisk avgränsning bilda ekonomiska enheter (pastoratssamfälligheter eller flerpastoratssamfälligheter) eller sammanslås till större församlingar (enförsamlingspastorat) för att man på sikt ska kunna försäkra sig om att det är möjligt och meningsfullt att bedriva kyrklig verksamhet där. En indelningsändring som innebär att det bildas ett större enförsamlingspastorat genom sammanläggning av flera mindre enförsamlingspastorat medför mer bestående fördelar i kyrkligt, administrativt och ekonomiskt hänseende för samtliga berörda församlingar. En indelningsändring som innebär att det bildas en ny ekonomisk enhet av befintliga församlingar (pastoratssamfällighet eller flerpastoratssamfällighet) medför också den bestående fördelar, om än inte lika påtagliga i alla avseenden. Fler ekonomiskt ansvariga nivåer än pastoralt ansvariga nivåer ställer krav på goda relationer och gott samarbete mellan de olika nivåerna och ansvarsområdena. Med färre formella, organisatoriska nivåer med ekonomiskt ansvar minskar friktionsytorna till såväl antal som yta.

Preliminärt förslag till beslut

Mot bakgrund av det som framkommit i utredningsarbetet föreslog utredningen följande tre alternativ, varav alternativ 1 utgjorde huvudalternativet. Alternativ 2 och 3 var andrahands- respektive tredjehandsalternativ.

Alternativ 1

- Att Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar läggs samman till ett enförsamlingspastorat.
- Att beslutanderätten i den nya församlingen skall utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade skall bestå av 25 ledamöter och lika många ersättare, varav 4 ledamöter och 4 ersättare utses av Hedvig Eleonora församlings kyrkofullmäktige, 7 ledamöter och 7 ersättare av Engelbrekts församlings kyrkofullmäktige och 14 ledamöter och 14 ersättare av Oscars församlings kyrkofullmäktige.

- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade skall utses senast den 1 juni 2007.
- Att prästorganisationen i det nybildade pastoratet skall bestå av minst 14 prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att namnet på den nya enheten skall vara Hedvig Eleonora församling och att namnet på pastoratet i konsekvens med detta skall vara Hedvig Eleonora pastorat.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Alternativ 2

- Att Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar tillsammans bildar en pastoratssamfällighet.
- Att beslutanderätten i den nybildade pastoratssamfälligheten skall utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade skall bestå av 25 ledamöter och lika många ersättare, varav 4 ledamöter och 4 ersättare utses av Hedvig Eleonora församlings kyrkofullmäktige, 7 ledamöter och 7 ersättare av Engelbrekts församlings kyrkofullmäktige och 14 ledamöter och 14 ersättare av Oscars församlings kyrkofullmäktige.
- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade skall utses senast den 1 juni 2007.
- Att prästorganisationen i det nybildade pastoratet skall bestå av minst 14 prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att namnet på den nya enheten skall vara Hedvig Eleonora kyrkliga samfällighet och att namnet på pastoratet i konsekvens med detta skall vara Hedvig Eleonora pastorat.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Alternativ 3

- Att Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar tillsammans bildar en flerpastoratssamfällighet.
- Att beslutanderätten i den nybildade flerpastoratssamfälligheten skall utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade skall bestå av 25 ledamöter och lika många ersättare, varav 4 ledamöter och 4 ersättare utses av Hedvig Eleonora församlings kyrkofullmäktige, 7 ledamöter och 7 ersättare av Engelbrekts församlings kyrkofullmäktige och 14 ledamöter och 14 ersättare av Oscars församlings kyrkofullmäktige.
- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade skall utses senast den 1 juni 2007.
- Att prästorganisationen i respektive pastorat blir oförändrad.
- Att namnet på den nya enheten skall vara Hedvig Eleonora kyrkliga samfällighet.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Remissförfarandet

Det inom ramen för utredningsarbetet upprättade förslaget till framtida församlings- och pastoratsindelning avseende nuvarande Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar med därtill hörande frågor remissbehandlades enligt 37 kap. 7, 21, 34 och 57 §§ kyrkoordningen. Detta innebär att berörda församlingar, kyrkoherdar och kontraktsprosten samt domkapitlet bereddes tillfälle att yttra sig. Även Lantmäterimyndigheten och Stockholms stad gavs tillfälle att yttra sig. Beträffande förslag till namn på den nya enheten bereddes Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriverket tillfälle att yttra sig.

Remissen skickade ut till berörda remissinstanser 2006-07-13 med en remisstid som löpte till den 31 januari 2007. Engelbrekts församling inkom under hösten 2006 med en begäran om att remisstiden skulle förlängas, varvid remisstiden förlängdes till den 30 juni 2007.

Av remissvaren framgick att Hedvig Eleonora församling avstyrkte utredningens samtliga förslag, Engelbrekts församling tillstyrkte utredningens huvudförslag med undantag för namnförslaget och Oscars församling avstyrkte utredningens huvudförslag och lämnade övriga förslag utan kommentar. Engelbrekts församling bifogade till sitt remissvar en fördjupad ekonomisk analys omfattande huvudförslaget. Analysen, benämnd "Utredning om vilka ekonomiska konsekvenser en sammanslagning av församlingarna på Östermalm till ett enförsamlingspastorat kan få för församlingsmedlemmarna", gjordes av Tomas Arvidson, kanslichef i Uppsala kyrkliga samfällighet.

Av kyrkoherdarna var det endast en som inkom med eget yttrande. Det var Engelbrekts församlings kyrkoherde, tillika kontraktsprost, som tillstyrkte utredningens huvudförslag. Som kontraktsprost anfördes att då det inte finns någon enighet till förmån för utredningens huvudförslag och heller inte något intresse för de två övriga förslagen saknas för närvarande förutsättningarna för en ändrad indelning enligt någon av utredningens tre förslag. Domkapitlet tillstyrkte utredningens förslag till ändrad indelning. Språk- och folkminnesinstitutet och Lantmäteriverket lämnade föreliggande förslag till namn på enheterna utan särskild kommentar. Stockholms stad och Lantmäterimyndigheten inkom inte med några remissvar.

Uppföljning

Biskopsvisitationen

Frågan om ändrad församlings- och pastoratsindelning avseende församlingarna på Östermalm berördes, som redan påpekats, också vid biskopsvisitationen i Hedvig Eleonora församling den 18-22 maj 2005.

Under visitationen framkom att församlingen behövde förstärka och utveckla viss verksamhet inom följande verksamhetsområden.

- Verksamhet för barn- och ungdom. Beträffande verksamheten för barn handlade det mycket om att höja prioriteringen av verksamheten som sådan och erbjuda verksamhet både i församlingens egen verksamhet och i verksamhet på förskolor och skolor. Beträffande verksamheten för ungdomar handlade det bl.a. om att inrätta någon form av ungdomsarbetslag med präst, diakon, pedagog och musiker med uppgift att arbeta mer aktivt och uppsökande med de ungdomar som bor och vistas inom den egna församlingen men också bor och vistas i angränsande församlingar och då i samarbete med dessa församlingar. Detta kan ta sig många uttryck. Ett exempel som nämndes i sammanhanget var att visa på en tydlig kyrklig närvaro vid Stureplan, där många ungdomar från hela Stockholm samlas, genom att anordna en "Svamp-kyrka".
- Diakonin. Här handlade det om att inrätta ett diakonal arbetslag för att bättre svara upp mot de samverksansformer som socialförvaltningen föreslog och som presenterades vid visitationsteamets mötet med socialchefen.
- Verksamheten mot skolan. Här handlade det främst om ett samarbete med skolorna på Östermalm (Östra Reals gymnasium och Carlssons skola) kring värdegrundsfrågor m.m. i enlighet med det som framkom vid biskopens och visitationsteamets möten med företrädare för de båda skolorna.
- Verksamhet mot arbetslivet. Här handlade det om att inrätta en prästtjänst för arbetslivsfrågor.

Uppföljning av biskopsvisitationen

En uppföljning av vad som hänt i Hedvig Eleonora församling efter biskopsvisitationen visade på att mycket har hänt sedan det begav sig. Bl.a. framkommer det av den sammanställning som församlingen låtit göra på stiftskansliets uppdrag att församlingen hade inrättat ett arbetslag kring barn- och ungdomsverksamheten, bestående av präst, församlingspedagog och musiker, och nu erbjöd verksamhet för alla barn och ungdomar i alla åldrar, både "internt i församlingen och "externt på olika förskolor och skolor".

Beträffande verksamheten mot skolan hade församlingen som mål att möta varje årskurs i samtliga skolor i församlingen minst en gång per år. Församlingen erbjöd representation i skolornas krisgrupper, handledning av enskilda lärare, tillhandahållande av material och handledning till EQ-undervisningen på Carlssons skola, medverkan i religionsundervisningen på Carlssons skola, prästerlig närvaro i matsalen på Carlssons skola, deltagande i insparken för samtliga tolv klasser på Östra Real samt medverkan vid introduktions- och temadagar och föräldramöten vid terminsstart på båda skolorna. Vidare hade man konfirmandundervisning på Carlssons skola och Östra Reals gymnasium i samarbete med skådespelare från Dramaten. Varje onsdag erbjöds också en dynamisk mässa för ungdomar där församlingen tar tillvara ungdomarnas kreativitet med efterföljande program. Till detta kommer ett antal större arrangemang som anordnades i samarbete med grannförsamlingarna.

Vad gäller den diakonal verksamheten framgick av uppföljningen att församlingen hade försökt strukturera verksamheten genom mer informella, flexibla arbetslagsbildningar, beroende på vad den aktuella situationen kräver, och att man nu arbetade mer utåtriktat i samarbete med kontraktets övriga diakoner och andra utomstående aktörer (myndigheter, organisationer och frivilliga).

Beträffande verksamheten mot arbetslivet höll församlingen för tillfället på att rekrytera en komminister med inriktning mot församlingens yrkesverksamma, såväl boende som arbetande. Syftet med denna tjänst var att utveckla ett systematiskt arbete gentemot arbetsplatser belägna i församlingen samt att arbetas med församlingen som växtplats för människor i yrkesverksam ålder.

Stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor

Stiftsstyrelsen fastställde i § 9/2007-02-19 stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor. Detta dokument redovisar, som redan sagts, generella ekonomiska kriterier gemensamma för samtliga ekonomiska enheter inom stiftet och organisatoriska kriterier beroende på indelningen i församlingar, pastorat och flerpastoratssamfälligheter.

Samtliga tre församlingar uppfyllde vid detta tillfälle de kriterier som gäller för ett enförsamlingspastorat. Enda undantaget gällde Hedvig Eleonora församling som den 1 januari 2007 hade endast 10.355 invånare och 7.562 kyrkotillhöriga.

Såg man till de ekonomiska kriterierna erhöles följande sammanställningar avseende församlingarnas resultat åren 2004-2006 (som ett mått på hur det faktiskt gick med ambitionen att ha en budget i balans) och församlingarnas soliditet för åren 2002-2006. Årets resultat beskrev hur stort överskottet eller underskottet är när verksamhetens alla kostnader är betalda. Resultatet redovisades här i kr. per kyrkotillhörig. Uppgifterna är hämtade från "Nyckeln till Svenska kyrkan – verksamhet och ekonomi åren 2002-2006". Inom parentes i rubrikerna angavs de genomsnittliga nyckeltalen för ekonomiska enheter inom kategorin storstad.

Årets resultat

Församling	Resultat 2004 (114)	Resultat 2005 (79)	Resultat 2006 (44)
Hedvig Eleonora	416 (7.752 tillh.)	-417 (7.740 tillh.)	0 (7.562 tillh.)
Engelbrekts	103 (13.153 tillh.)	-96 (13.014 tillh.)	-22 (12.820 tillh.)
Oscars	-30 (25.669 tillh.)	43 (25.307 tillh.)	50 (25.028 tillh.)

Ser man till de resultat som församlingarna uppvisade för åren 2004-2006 framgick att Hedvig Eleonora församling gick med ett ordentligt överskott år 2004, ett ordentligt underskott år 2005 och med ett 0-resultat år 2006. Engelbrekts församling uppvisade ett överskott år 2004 som förbyttes i ett nästan lika stort underskott år 2005, för att år 2006 gå

med ett mindre underskott. För Oscars församling noterades ett underskott för år 2004 och överskott för åren 2005 och 2006.

Soliditeten

Församling	Soliditet 2002 (69)	Soliditet 2003 (69)	Soliditet 2004 (71)	Soliditet 2005 (71)	Soliditet 2006 (71)
Hedvig Eleonora	87	80	83	27	30
Engelbrekts	81	89	91	89	88
Oscars	28	33	32	33	4

Av det redovisade framgick att Engelbrekts församling som enda församling hade en soliditet som översteg 60 procent sett över perioden 2002-2006. Hedvig Eleonora församling hade en soliditet som översteg 60 procent åren 2002-2004 och understeg 60 procent åren 2005-2006. Oscars församlings soliditet låg klart under 60 procent över hela perioden. För år 2006 var soliditeten så låg som 4 procent.

Församlingen kommenterade den låga soliditeten för år 2006 i e-brev, daterat 2007-11-21. Här angavs att nedgången i synligt eget kapital från 6.863 tkr. år 2005 till 774 tkr. år 2006 berode på "... att församlingen ändrade sina redovisningsprinciper för ändamålsenliga gåvor år 2006 i enlighet med KREDs rekommendation. Hade redovisningsprinciperna varit oförändrade, hade man idag haft en soliditet på 40 %, eftersom församlingen redovisade ett överskott på 1,2 mkr. under år 2006. Förutom det synliga egna kapitalet hade församlingen obeskattade reserver. Läger man till dessa, efter avdrag för 28 % latent skatt, ökar det egna kapitalet med 881 tkr. (1.174 tkr.). Församlingen har även dolda reserver i form av övervärden i fastigheter. Skulle dessa värderas till taxeringsvärdet, ökar det egna kapitalet med ytterligare 121.510 tkr. (121.047 tkr.). Justeras det egna kapitalet med de obeskattade reserverna och övervärdena i fastigheter, uppnår församlingens en soliditet på 87 %."

Överväganden inför stiftsstyrelsens beslut

Stiftets utredning konstaterade att idag uppfyller var och en av de berörda församlingarna gott och väl församlingskriterierna enligt 37 kap. 2 § kyrkoordningen. Vidare kunde man konstatera att församlingarna uppfyller de indelningskriterier som stiftsstyrelsen har antagit som stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor. Enda undantaget gällde Hedvig Eleonora församling som den 1 januari 2007 hade endast 7.562 kyrkotillhöriga.

Utredningen visade vidare att församlingarna också står sig relativt väl ekonomiskt, jämfört med motsvarande enheter såväl inom stiftet som i övriga landet. Församlingarna uppvisade totalt sett en god eller mycket god soliditet. Två av församlingarna hade också ett positivt disponibelt kapital per kyrkotillhörig som vida översteg såväl riksgenomsnittet

som genomsnittet för kategorin storstad. Vidare hade man en relativt låg utdebiteringsnivå med ett snitt på 71 öre per skattekrona. Däremot visade en ny jämförelse med nyckeltal från åren 2005 och 2006 att de hade skett förändringar som indikerade att här är det nödvändigt att vidta åtgärder för att församlingarna även fortsättningsvis ska stå sig väl ekonomiskt. Detta bekräftas ytterligare av den fördjupade ekonomiska analys som Engelbrekts församling låtit göra och som bifogades församlingens remissvar.

Av remissvaren framgick. Som redan nämnts, att Hedvig Eleonora församling avstyrkte utredningens samtliga tre förslag, Engelbrekts församling tillstyrkte utredningens huvudförslag med undantag för namnförslaget och Oscars församling avstyrkte utredningens huvudförslag och lämnade övriga två förslag utan kommentar. Detta innebar att det vid beslutstillfället inte fanns någon enighet bland berörda församlingar om hur den framtida församlings- och pastoratsindelningen inom det territoriella området ska se ut. En indelning i ett enförsamlingspastorat och/eller en pastoratssamfällighet är tvingade, medan en indelning i en flerpastoratssamfällighet bygger helt på frivillighet. Av detta följde att stiftsstyrelsen hade att antingen besluta om en ändrad indelning som inte hade stöd bland samtliga berörda församlingar eller att låta den nuvarande indelningen bestå tillsvidare. De indelningsalternativ som stod till buds var bildande av ett gemensamt enförsamlingspastorat (alternativ 1, huvudförslaget) eller bildande av en pastoratssamfällighet (alternativ 2). Skulle man välja att låta den nuvarande indelningen bestå kan ärendet bli föremål för ny utredning när församlingarna känner sig beredda att ingå i en ny församlings- och pastoratsindelning alternativt förutsättningarna har förändrats så att den nuvarande indelningen inte är möjlig att behålla.

Om stiftsstyrelsen inte skulle fatta något beslut om ändrad församlings- och pastoratsindelning för berörda församlingar kvarstod för församlingarna, mot bakgrund av det ovan anförda, att själva arbeta vidare med att utveckla samarbetet församlingarna emellan och kanske hitta nya samverkansformer för de olika verksamhetsområdena (se utredningens kap. 9.11 Samverkan i olika former).

Förslag till beslut

Med beaktande av vad som framkom av inkomna remissvar och den utvärdering som gjordes med anledning av remissvaren samt av den uppföljning som gjordes av 2005 års biskopsvisitation i Hedvig Eleonora församling, samt vidare med beaktande av uppställda kriterier i stiftets grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor, förelades stiftsstyrelsen skrivelse, daterad 2007-11-08, med följande förslag till beslut:

- att nuvarande församlings- och pastoratsindelning avseende Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar och pastorat bibehålles tillsvidare,
- att uppmana församlingarna att fortsätta att utveckla det pågående samarbetet avseende vissa administrativa uppgifter samt att inleda ett samarbete, och i förekommande fall fortsätta att utveckla redan befintligt samarbete, avseende viss församlingsverksamhet inom t.ex. barn- och ungdomsarbetet, diakonin och

församlingsarbetet riktat mot skola och arbetsliv, samt
att uppdra åt strukturutskottet att följa utvecklingen i berörda församlingar.

Stiftsstyrelsens beslut

Ärendet bereddes av stiftsstyrelsens strukturutskott vid sammanträde 2007-11-08, varvid föreliggande förslag till beslut tillstyrktes. Stiftsstyrelsen beslutade i § 119/2007-12-10 i enlighet med föreliggande förslag till beslut.

Norrmalmsutredningen

Bakgrund

Frågan om den framtida församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm i Stockholm har varit föremål för diskussion sedan flera år tillbaks. Under mandatperioden 2001-2005 har Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar bedrivit ett antal samordningsprojekt avseende olika administrativa funktioner och tjänster i syfte att effektivisera och rationalisera förvaltningen och därmed minska kostnaderna. Inför arbetet med att bereda budgetförslag för år 2006 kunde dock församlingarna konstatera att de hittillsvarande åtgärderna inte gett tillräckliga ekonomiska besparingar. Istället stod man inför begränsningar och neddragningar, inte bara i administration, utan även i kärnverksamheten, för att kunna uppnå balans i respektive budget.

Under år 2005 fick kyrkoherdarna i Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar i uppgift att se över möjligheterna att fördela ansvaret för olika funktioner i förvaltningen mellan församlingarna. De kom fram till att detta inte var en framkomlig väg av skattetekniska skäl, utan föreslog istället att man på sikt skulle bilda en pastoratssamfällighet bestående av berörda församlingar. Mot bakgrund av detta tillsatte de fyra församlingarnas kyrkoråd en arbetsgrupp med uppgift att utforma direktiv till en gemensam utredning med siktet inställt på att till tidigast 1 januari 2010 bilda en pastoratssamfällighet.

Det förslag som den av kyrkoråden utsedda arbetsgruppen så småningom avlämnade antogs av kyrkoråden i Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar. Kyrkorådet i S:t Matteus församling däremot avböjde fortsatt medverkan i det förestående utredningsarbetet. Kyrkorådet beslutade i § 29/2006-02-21 att avstå från att vara uppdragsgivare i en utredning om framtida samarbete i ett enförsamlingspastorat eller en pastoratssamfällighet, samt att vara positiv till och aktivt medverka i att samarbetet fortsätter under andra former. Skälen till kyrkorådets beslut torde vara att församlingen då inte kände samma behov som övriga församlingar att gå samman i ett större ekonomiskt sammanhang, eftersom församlingen i dagsläget har en god ekonomi, ett bra avgiftsunderlag, låg kyrkoavgift samt förväntas få ett ordentligt tillskott av invånare och

kyrkotillhöriga i samband med att bostadsbyggnadsplanerna för Norra stationsområdet realiseras.

Uppdraget att utreda bl.a. innebörd och konsekvenser av bildandet av en pastoratssamfällighet gavs 2006-05-03 till Rote Consulting AB. Utredningen "Organisationsutveckling av Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar" (daterad 2006-12-08) presenterades i december 2006. Utredningen konstaterar att Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar "...efter år 2010 tillsammans behöver spara minst 10 mkr. per år för att kunna bibehålla dagens volym och kvalitet i församlingsverksamheten". Utredningen redogör för olika alternativ, varav tre alternativ berör ny församlings- och pastoratsindelning. Det alternativ som i utredningen förordas i första hand är att det bildas ett enförsamlingspastorat av berörda församlingar. I andra hand förordas att det bildas en pastoratssamfällighet bestående av berörda församlingar. Att bilda ett enförsamlingspastorat anses vara det alternativ som ger den bästa ekonomin och organisationen för att möta framtida utmaningar. Utredningen anför dock att en ändrad indelning enligt såväl förstahandsalternativet som andrahandsalternativet omfattande även S:t Matteus församling är att föredra i alla avseenden. Utredningen anser vidare att man inte bör vänta med att ändra indelningen, utan försöka få till stånd en förändring redan till 1 januari 2010.

Kyrkofullmäktige i S:t Johannes församling beslutade med anledning av utredningen i § 19/2007-05-23 att inte delta i en gemensam hemställan till stiftsstyrelsen om vidare utredning av sammanläggning av Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar.

Efter detta har Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar bestämt att ytterligare fördjupa samarbetet församlingarna emellan. Församlingarna beslutade därför under 2007 att utreda konsekvenserna av ett fördjupat samarbete mellan församlingarna. Utredningsuppdraget gavs till Rote Consulting AB. Utredningen "Fördjupat samarbete Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar" (daterad 2008-03-06) presenterades i mars 2008.

Kyrkofullmäktige i S:t Johannes församling tog upp ärendet på nytt vid sammanträde i maj 2008, utan föregående beredning i kyrkorådet, och beslutade i § 21/2008-05-21 att inte delta i samverkan med Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar. Beslutet fattades med hänvisning till arbetsutskottets förslag till beslut att "...av den nya utredningen har inte framkommit något som ger anledning att föreslå kyrkofullmäktige att ändra sitt tidigare ställningstagande att inte delta i samverkan".

Uppdraget

Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar inkom till stiftsstyrelsen med skrivelser, daterade 2007-05-29 respektive 2007-05-28, med begäran om en utredning om

församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm, omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar.

Stiftsstyrelsens strukturutskott beslutade i § 26/2007-09-17 att uppdra åt Jan-Åke Engfors att göra en utredning gällande församlings- och pastoratsindelningen för samtliga nämnda församlingar (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar) och i sammanhanget kontakta S:t Matteus församling för att förhöra sig om hur församlingen ställer sig till en indelningsändring.

I skrivelse, daterad 2008-06-04, meddelade S:t Matteus församling genom kyrkokamrer Suzanne Fredborg att S:t Matteus församlings kyrkoråd har avböjt att delta i utredningen om Norrmalmsförsamlingarnas framtid därför att församlingen vill samverka med övriga församlingar på Norrmalm utan att behöva genomföra en indelningsändring. Församlingens ställningstagande "...föregicks av ett ingående samtal och en analys av församlingens resurser, möjligheter och omvärld", där församlingen ansåg att "...för att kunna fungera som just församling är det viktigt att inte vara en alltför stor organisation, vilket det skulle bli med (en sammanläggning av, författarens anm.) alla Norrmalmsförsamlingarna". Vidare meddelade församlingen att detta ställningstagande fortfarande gäller.

Utredningen

Trots att kyrkofullmäktige i S:t Johannes församling och kyrkofullmäktige i S:t Matteus församling hade behandlat frågan om den framtida församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm med alla därtill hörande frågor, och då tagit ställning mot en ändrad församlings- och pastoratsindelning, hade stiftskansliet inför utredningsarbetet bedömt att en eventuell ändring av församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm bör omfatta även dessa två enförsamlingspastorat. Skälet till detta är att stiftet eftersträvar att få till stånd en långsiktig lösning på församlings- och pastoratsindelningsfrågan på Norrmalm. Mot bakgrund av denna bedömning omfattade utredningen angående indelningen på Norrmalm således samtliga församlingar på Norrmalm utan undantag.

Stiftets utredning påbörjades under vintern 2007/2008 och till sommaren 2008 förelåg utredningen "Den framtida församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm avseende Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar". Under utredningens gång träffade utredaren företrädare för några av församlingarna vid flera olika tillfällen för att samtala kring indelningsfrågan samt förde samtal per telefon med företrädare för övriga församlingar vid ett par olika tillfällen kring indelningsfrågan.

Förhållanden inför stiftets utredning

Norrmalm i Stockholms innerstad omfattar idag främst de fyra enförsamlingspastoraten, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar. Till stadsdelsområdet Norrmalm hör också delar av Stockholms domkyrkoförsamling, nämligen delområdena Klara och Jakob. Vidare hör en mindre del av Engelbrekts

församling till stadsdelsområdet Norrmalm, nämligen delområdet Roslagstull. Hela det geografiska området är i sin helhet beläget inom Domkyrkokontraktet. Adolf Fredriks församling är eget pastorat sedan 1675, då utbruten ur Klara församling. Gustav Vasa församling och pastorat bildas den 1 januari 1905, utbruten ur Adolf Fredriks församling. Vid samma tidpunkt bildas nuvarande S:t Matteus församling och pastorat ur Adolf Fredriks församling. 1 juni 1907 bildas Johannes församling och pastorat ur Jakob och Johannes församling, en församling som bildades redan 12 mars 1674 och vars föregångare var Sankt Jakob församling från 1643.

De fyra församlingarna på Norrmalm hade den 1 januari 2007 totalt 58.458 invånare, varav 39.431 personer (motsvarande 67,5 procent) var kyrkotillhöriga. Fördelat på församlingarna erhöles följande sammanställning.

Församling	Antal invånare	Antal kyrkotillhöriga	Andel kyrktillhöriga
Adolf Fredriks	7.591	4.993	65,8
Gustav Vasa	12.913	8.645	66,9
S:t Johannes	11.197	7.225	64,5
S:t Matteus	26.757	18.568	69,4
Totalt	58.458	39.431	67,5

Stockholms stift hade vid utredningstillfället totalt 68 församlingar (exklusive Kungliga Hovförsamlingen), inklusive två icke territoriella församlingar, utgörande 59 ekonomiska enheter. Sett till folkmängden återfanns S:t Matteus församling på en trettioförsta plats, Gustav Vasa församling på en fyrtiofjärde plats, S:t Johannes församling på en fyrtionionde plats och Adolf Fredriks församling först på en femtiosjunde plats. Sett till antalet kyrkotillhöriga återfanns S:t Matteus församling på en tjugosjunde plats, Gustav Vasa församling på en fyrtiosjunde plats, S:t Johannes församling på en femtiotredje plats och Adolf Fredriks församling på en femtioåttonde plats.

Vid en eventuell sammanläggning av samtliga fyra församlingar till ett gemensamt enförsamlingspastorat, i enlighet med vad utredningen som församlingarna låtit göra förordar, skulle man erhålla en församling med över 58.000 invånare och 39.000 kyrkotillhöriga. Den nya församlingen skulle därmed bli stiftets och landets tredje största enförsamlingspastorat, sett till antalet kyrkotillhöriga och fjärde största enförsamlingspastorat, sett till folkmängden. Vid en sammanläggning som istället omfattar endast de tre mindre församlingarna, Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes, skulle man erhålla en församling med över 31.000 invånare och 20.000 kyrkotillhöriga. Denna församling skulle bli stiftets tjugoundra största enförsamlingspastorat, sett till antalet kyrkotillhöriga och stiftets nittonde största enförsamlingspastorat, sett till folkmängden.

Förväntad befolkningstillväxt

Av Stockholms stads bostadsbyggnadsplaner (Stockholms stads stadsbyggnadskontors bostadsbyggnadsprogram - pågående planprojekt samt Utrednings- och statistikkontorets

Prognos 07-delområden) framgick att förhållandena avseende folkmängd kommer att ändras vad gäller samtliga fyra församlingar. Sett till de här aktuella församlingarna framgick att det här planeras att inom en tioårsperiod uppföras totalt cirka 1.380 bostäder, fördelade på respektive församling med cirka 160 i Adolf Fredriks församling, cirka 450 i Gustav Vasa församling och cirka 770 i S:t Matteus församling. I S:t Johannes församling fanns för närvarande inte några planer på nybyggnation av bostäder.

Sett till Statistik- och utredningskontorets prognoser för befolkningsutvecklingen fram till år 2016, baserade på Stockholms stads stadsbyggnadskontors planerade bostadsbyggnation, fick man för det aktuella området en förväntad befolkningstillväxt på totalt 3.120 invånare. Befolkningen i Adolf Fredriks församling förmodades öka med cirka 360 personer medan befolkningen i Gustav Vasa församling skulle att öka med cirka 1.010 personer. Under samma period förväntades befolkningen i S:t Matteus församling öka med cirka 1.750 personer, medan antalet invånare i S:t Johannes församling förväntades vara i princip oförändrat.

Sammantaget kunde utredningen således konstatera att det inom en tioårsperiod kommer att produceras nya bostäder inom nuvarande Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar som förväntas leda till att befolkningen här ökar med cirka 3.120 personer, från nuvarande 58.460 cirka invånare till cirka 61.580 invånare.

Inom S:t Matteus församling kommer det enligt planerna att efter 2016 uppföras ytterligare ett stort antal bostäder inom det s.k. Norra stationsområdet. Enligt preliminära uppgifter vid utredningstillfället uppgavs det handla om flera tusen bostäder. Den planerade fortsatta exploateringen av Norra stationsområdet skulle enligt preliminära uppgifter då innebära att befolkningen inom S:t Matteus församling ökar med ytterligare 4-5.000 personer efter år 2016.

Förväntad andel kyrkotillhöriga

Ser man till utvecklingen av folkmängden och antalet kyrkotillhöriga från den 1 januari 1980 till den 1 januari 2007 hade de fyra församlingarna sammantaget tappat 17,3 procentenheter kyrkotillhöriga. I snitt innebar det ett tapp på cirka 0,6 procentenheter per år, varav de senaste sju årens minskning med 9,5 procentenheter motsvarar 1,36 procentenheter per år. Mellan åren 2006 och 2007 tappade församlingarna tillsammans totalt 2,1 procentenheter kyrkotillhöriga. Skulle trenden fortsätta, räknat på hela perioden 1980-2007, kommer församlingarna sammantaget att ha omkring 62,7 procent kyrkotillhöriga till år 2016. Räknat på perioden 2000-2007 kommer församlingarna sammantaget att ha omkring 56,6 procent kyrkotillhöriga. Med en befolkningstillväxt enligt detta kommer antalet kyrkotillhöriga, räknat i absoluta tal, att år 2016 uppgå till cirka 38.600 (62,7 procent kyrkotillhöriga) eller cirka 34.800 (56,6 procent kyrkotillhöriga). Det skulle innebära en minskning av antalet kyrkotillhöriga från 31 december 2007 till 31 december 2016 med cirka 800 eller 4.600 personer.

Överväganden

Utredningen konstaterade att församlingarna själva utför de uppgifter som åligger församlingarna enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen. Utredningen hade heller inte något direkt att erinra beträffande kvaliteten på den verksamhet som tillhandahölls. Däremot ansåg utredningen att det fanns skäl att befara att särskilt de tre mindre församlingarna, Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar, kommer att få problem inom en inte alltför avlägsen framtid med att utföra sina uppgifter.

Utredningen konstaterade vidare att alla fyra församlingar uppfyller två av de tre församlingskriterierna enligt 37 kap. 2 § kyrkoordningen. Det första kriteriet för en församling, d.v.s. att en församling ska fira gudstjänst varje vecka, uppfylldes här med god marginal. Samtliga tre församlingar firar sina huvudgudstjänster enligt kyrkoordningens bestämmelser utan av domkapitlet medgivna undantag. Det andra församlingskriteriet, d.v.s. att det i en församling ska finnas minst ett kyrkorum som är invigt i Svenska kyrkans ordning, uppfylls helt. Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar äger och förvaltar varsin kyrka och S:t Johannes och S:t Matteus församlingar förfogar på samma sätt över vardera två kyrkor. Till detta kommer att Gustav Vasa församling hyr Sabbatsbergs kyrka av Stockholms stad.

Det tredje kriteriet för en församling, d.v.s. att det i en församling ska finnas tillräckligt många människor som tar ansvar för att församlingens uppgifter blir utförda och som är beredda att åta sig förtroendeuppdragen i församlingen, uppfylldes i endast en församling med en hyggligt god marginal. I övriga tre församlingar visade det sig att man hade för få människor som var beredda att åta sig förtroendeuppdragen i församlingen. I en av församlingarna hade man vid utredningstillfället två vakanta mandat.

Utredningen kunde vidare konstatera att samtliga fyra församlingar i det närmaste uppfyllde de kriterier som ställs på ett enförsamlingspastorat i stiftskansliets styrdokument "Stockholms stifts grundsyn avseende struktur- och indelningsfrågor". Det som fallerade var att Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar hade under 10.000 kyrkotillhöriga.

Av de här fyra aktuella församlingarna var det endast en församling, nämligen S:t Matteus församling, som kunde anses stå sig väl ekonomiskt jämfört med motsvarande enheter såväl inom stiftet som i övriga landet och som därtill hade relativt goda förutsättningar att även på sikt klara sig relativt hyggligt. De övriga församlingarna hade eller kunde anses stå inför ekonomiska problem som bör åtgärdas så snart som möjligt. Detta framgick också av utredningen från Rote Consulting AB, som bl.a. hade funnit att församlingarna efter år 2010 tillsammans behöver spara minst 10 mkr. per år för att kunna behålla dagens volym och kvalitet i församlingsverksamheten.

Utredningen fann att de ekonomiska problem man står inför tar sig uttryck i att församlingarna får svårigheter att hålla ekonomin i balans och samtidigt kunna skapa

sådant utrymme i budgeten att förutsättningarna för att fullgöra kyrkans uppgifter och klara av sina åtaganden i övrigt på ett effektivt och ändamålsenligt sätt och med bibehållen kvalitet inte försämrats. Nettokostnadernas andel av avgiftsnettot översteg 100 procent för tre av församlingarna 2006, för alla fyra församlingar 2005 och för två av församlingarna 2004. Nettokostnadernas andel av avgiftsnettot för Adolf Fredriks församling översteg 100 procent även de tre föregående åren (2001-2003). Att nettokostnadernas andel av avgiftsnettot översteg 100 procent innebar att utrymmet för att finansiera annat än verksamhetskostnader saknas helt. Sett till 2006 års resultat i kr. per kyrkotillhörig framgick att tre av församlingarna uppvisade ett negativt resultat 2006, att alla fyra församlingar uppvisade ett negativt resultat 2005 och att två av församlingarna uppvisade ett negativt resultat 2004. För Adolf Fredriks församling gällde att församlingen uppvisade ett negativt resultat allt sedan år 2000. För att klara av driften, d.v.s. församlingens verksamhet med allt vad det innebär (personal- och lokalkostnader m.m.) var man tvungen att realisera vissa tillgångar. Istället för att investera och bygga för framtiden var man således tvungen att tära på det egna kapitalet. Vidare visade utredningen att församlingarna också hade dragit in ett antal tjänster under de senaste två åren för att klara ekonomin. Med färre kyrkotillhöriga eller i vart fall minskad andel kyrkotillhöriga och därmed minskade intäkter genom kyrkoavgiften kan man förmoda att dessa tre församlingar kommer att ställas inför stora problem inom en nära framtid. Med färre kyrkotillhöriga och krympande ekonomiska ramar blir det nödvändigt att ompröva och omprioritera befintlig verksamhet och föra över tillgängliga resurser till sådant som måste utföras. På lite längre sikt kan det bli nödvändigt att genomföra omfattande nedskärningar i verksamheten och kanske till och med avveckling av hela verksamhetsgrenar.

Med anledning av de förändringar som förväntades vad gäller bl.a. en fortsatt minskning av andelen kyrkotillhöriga och därmed försämrade ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamhet, ansåg utredningen att församlingarna inom Norrmalm bör samverka i ökad utsträckning inom såväl administration som ren församlingsverksamhet. Med ökad samverkan ökar också förutsättningarna för Svenska kyrkan att bedriva en verksamhet som man själv anser är den verksamhet som ska tillhandahållas och som motsvarar vad de kyrkotillhöriga och övriga avnämare rimligen kan förvänta sig när det gäller omfattning och kvalitet. Det gäller också för Svenska kyrkan att uppträda ansvarsfullt för att upprätthålla ett fortsatt högt förtroendekapital och för att få fler att vilja tillhöra Svenska kyrkan. För detta krävs att Svenska kyrkan är en närvarande och modern kyrka där församlingarna solidariskt stödjer och ställer upp för varandra. Svenska kyrkan måste visa att man tar sitt uppdrag på allvar, vilket också inkluderar en klok och ansvarsfull förvaltning av kyrkans samtliga tillgångar. Detta för att man på sikt ska kunna försäkra sig om att det är möjligt att bedriva verksamhet här.

Detta kan uppnås antingen genom en oreglerad eller reglerad frivillig samverkan eller genom en ändrad församlings- och pastoratsindelning, där dagens församlingar och pastorat antingen tillsammans bildar en större ekonomisk enhet (pastoratssamfällighet

eller flerpastoratssamfällighet), eller ännu hellre sammanläggs till en stor församling (enförsamlingspastorat).

Vid en sammanläggning av Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar till ett enförsamlingspastorat skulle man erhålla en stor församling med över 58.000 invånare och 39.000 kyrkotillhöriga. Församlingen skulle dock inte bli för stor, enligt utredningen. Inom Stockholms stift fanns flera församlingar som var större än vad denna församling skulle bli, sett till såväl yta som antalet invånare och kyrkotillhöriga, och som fungerade utmärkt. Här nämndes t.ex. Botkyrka, Täby och Sollentuna församlingar. Gemensamt för dessa församlingar var att de har en tydlig distriktsindelning där varje distrikt har ett visst mått av självständighet och självstyre. En indelningsändring som innebar en sammanläggning av samtliga här berörda församlingar till ett enförsamlingspastorat skulle medföra mer bestående fördelar i kyrkligt, administrativt och ekonomiskt hänseende för samtliga församlingar och inte minst ge ökade garantier för att Svenska kyrkan för på sikt ska kunna fullgöra sina uppgifter på hela Norrmalm. Genom denna indelningsändring uppnår man den mest optimala församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm, med beaktande av samtliga ovan redovisade argument och mål för en indelningsändring.

Ett annat realistiskt alternativ till att bilda ett stort enförsamlingspastorat av de fyra församlingarna var, enligt utredningen, att istället bilda ett enförsamlingspastorat bestående av de tre mindre församlingarna, Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar, som redan idag har vissa ekonomiska problem och därför är i behov av att uppgå i ett större ekonomiskt och organisatoriskt sammanhang där det finns bättre förutsättningar för att effektivisera och rationalisera såväl förvaltning som verksamhet. Här skulle man då erhålla en församling med över 31.000 invånare och 20.000 kyrkotillhöriga. Ett ytterligare alternativ var att bilda ett enförsamlingspastorat bestående av endast Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar. Dessa båda församlingar var redan vid utredningstillfället intresserade av att få till stånd en mer bestående indelning och alternativet att sammanlägga församlingarna till ett enförsamlingspastorat var något som båda dessa församlingar förordade.

Andra tänkbara alternativ som presenterades var att två, tre eller samtliga fyra församlingar bildar antingen en pastoratssamfällighet eller en flerpastoratssamfällighet. Två indelningsalternativ som man antingen kan betrakta som mer bestående eller mer som övergångslösningar där avsikten är att kanske redan under nästa mandatperiod besluta om en sammanläggning av församlingarna till ett enförsamlingspastorat och då kanske överväga om inte hela eller delar av Stockholms domkyrkoförsamling ska ingå i den nya enheten.

Utredningens förslag

I utredningen behandlades sammanlagt tio olika indelningsförslag samt ett förslag som innebar ökad samverkan i olika former. Utifrån den analys som görs i utredningen går utredningen vidare med fem förslag (alternativ) till ändrad indelning, som presenteras var för sig. Alternativ 1 är huvudförslag och innebär att de fyra enförsamlingspastoraten

sammanläggs till ett enförsamlingspastorat. Alternativ 2 är det förslag som förordas i andra hand och som innebär att endast de tre mindre enförsamlingspastoraten (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar) sammanläggs till ett enförsamlingspastorat. Alternativ 3 är det förslag som förordas i tredje hand och som innebär att endast Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar sammanläggs till ett enförsamlingspastorat. Alternativ 4 är det förslag som förordas i fjärde hand och som innebär att de fyra enförsamlingspastoraten bildar en obligatorisk pastoratssamfällighet. Här sammanläggs pastoraten medan nuvarande församlingar består. Alternativ 5 är det förslag som förordas i femte hand och som innebär att de fyra enförsamlingspastoraten bildar en frivillig flerpastoratssamfällighet. Här består såväl församlings- som pastoratsindelningen.

Alternativ 1

- Att Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar sammanläggs till ett enförsamlingspastorat.
- Att beslutanderätten i den nybildade församlingen ska utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade ska bestå av 35 ledamöter och lika många ersättare, varav fyra ledamöter och fyra ersättare utses av Adolf Fredriks församlings kyrkofullmäktige, att åtta ledamöter och åtta ersättare utses av Gustav Vasa församlings kyrkofullmäktige, att sex ledamöter och sex ersättare utses av S:t Johannes församlings kyrkofullmäktige och att 17 ledamöter och 17 ersättare utses av S:t Matteus församlings kyrkofullmäktige.
- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade ska utses senast den 15 december 2008.
- Att prästorganisationen i det nybildade pastoratet ska bestå av minst tolv prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att namnet på den nya enheten ska vara Norrmalms församling och att namnet på pastoratet i konsekvens med detta ska vara Norrmalms pastorat.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Alternativ 2

- Att Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar sammanläggs till ett enförsamlingspastorat.
- Att beslutanderätten i den nybildade församlingen ska utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade ska bestå av 25 ledamöter och lika många ersättare, varav sex ledamöter och sex ersättare utses av Adolf Fredriks församlings kyrkofullmäktige, att tio ledamöter och tio ersättare utses av Gustav Vasa församlings kyrkofullmäktige

och nio ledamöter och nio ersättare utses av S:t Johannes församlings kyrkofullmäktige.

- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade ska utses senast den 15 december 2008.
- Att prästorganisationen i det nybildade pastoratet ska bestå av minst åtta prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att namnet på den nya enheten ska vara Norrmalms församling och att namnet på pastoratet i konsekvens med detta skall vara Norrmalms pastorat.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Alternativ 3

- Att Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar sammanläggs till ett enförsamlingspastorat.
- Att beslutanderätten i den nybildade församlingen ska utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade ska bestå av 25 ledamöter och lika många ersättare, varav nio ledamöter och nio ersättare utses av Adolf Fredriks församlings kyrkofullmäktige och 16 ledamöter och 16 ersättare utses av Gustav Vasa församlings kyrkofullmäktige.
- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade ska utses senast den 15 december 2008.
- Att prästorganisationen i det nybildade pastoratet ska bestå av minst fem prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att namnet på den nya enheten ska vara Adolf Fredriks församling och att namnet på pastoratet i konsekvens med detta skall vara Adolf Fredriks pastorat.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Alternativ 4

- Att Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar bildar en pastoratssamfällighet.
- Att beslutanderätten i den nya samfälligheten ska utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade ska bestå av 35 ledamöter och lika många ersättare, varav fyra ledamöter och fyra ersättare utses av Adolf Fredriks församlings kyrkofullmäktige, åtta ledamöter och åtta ersättare utses av Gustav Vasa församlings kyrkofullmäktige, sex ledamöter och sex ersättare utses av S:t Johannes församlings kyrkofullmäktige och att 17 ledamöter och 17 ersättare utses av S:t Matteus församlings kyrkofullmäktige.
- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade ska utses senast den 15 december 2008.

- Att prästorganisationen i det nybildade pastoratet ska bestå av minst tolv prästtjänster, inklusive kyrkoherdetjänsten.
- Att namnet på den nya enheten ska vara Norrmalms kyrkliga samfällighet och att namnet på pastoratet i konsekvens med detta ska vara Norrmalms pastorat.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Alternativ 5

- Att Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar bildar en flerpastoratssamfällighet.
- Att beslutanderätten i den nya samfälligheten ska utövas av ett indelningsdelegerade under övergångsperioden, från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft.
- Att indelningsdelegerade ska bestå av 35 ledamöter och lika många ersättare, varav fyra ledamöter och fyra ersättare utses av Adolf Fredriks församlings kyrkofullmäktige, att åtta ledamöter och åtta ersättare utses av Gustav Vasa församlings kyrkofullmäktige, att sex ledamöter och sex ersättare utses av S:t Johannes församlings kyrkofullmäktige och att 17 ledamöter och 17 ersättare utses av S:t Matteus församlings kyrkofullmäktige.
- Att ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade ska utses senast den 15 december 2008.
- Att prästorganisationen i respektive pastorat består.
- Att namnet på den nya enheten ska vara Norrmalms kyrkliga samfällighet.
- Att den nya indelningen träder i kraft den 1 januari 2010.

Remissförfarandet

Det inom ramen för utredningsarbetet upprättade förslaget till framtida församlings- och pastoratsindelning för Norrmalm avseende nuvarande Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar med därtill hörande frågor remissbehandlades enligt 37 kap. 7, 21, 34 och 57 §§ kyrkoordningen. Detta innebar att berörda församlingar, kyrkoherdar och kontraktsprosten samt domkapitlet bereddes tillfälle att yttra sig. Även Lantmäterimyndigheten och Stockholms stad gavs tillfälle att yttra sig över föreliggande förslag. Likaså bereddes Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriverket tillfälle att yttra sig beträffande namnfrågan.

Utredningen skickades ut på remiss 2008-07-07 till berörda remissinstanser, med en remisstid som löpte till den 31 oktober 2008.

Av remissvaren framgick att två församlingar, nämligen Adolf Fredriks församling och Gustav Vasa församling i första hand tillstyrkte utredningens huvudförslag (alternativ 1), i andra hand utredningens alternativ 2 och i tredje hand utredningens alternativ 3. Därutöver tillstyrkte Adolf Fredriks församling i fjärde hand utredningens alternativ 4 och i femte hand utredningens alternativ 5. De två övriga församlingarna (S:t Johannes och S:t

Matteus församlingar) avstyrkte utredningens samtliga förslag som berörde den egna församlingen.

Två av kyrkoherdarna, nämligen de i Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar, tillstyrkte i första hand utredningens huvudförslag (alternativ 1) samt tillstyrkte utredningens övriga förslag i enlighet respektive kyrkofullmäktige. Kyrkoherden i S:t Johannes församling avstyrkte samtliga förslag som berörde församlingen. Kyrkorden i S:t Matteus församling eller vikarierande kyrkoherde inkom inte med något eget yttrande. Kontraktsprosten i domkyrkokontraktet tillstyrkte i första hand utredningens huvudförslag (alternativ 1). I andra hand tillstyrktes alternativ 2. I tredje hand tillstyrktes alternativ 3.

Domkapitlet för sin del tillstyrkte utredningens alternativ 2, men anför att man till 2014 gärna ser ett enförsamlingspastorat på Norrmalm som inkluderar S:t Matteus församling.

Beträffande utredningens namnförslag avstyrkte Lantmäteriverket namnet Norrmalms församling och pastorat, liksom man avstyrkte namnet Norrmalms kyrkliga samfällighet. Detta till förmån för Adolf Fredriks församling och pastorat och Adolf Fredriks kyrkliga samfällighet.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av det som framkommit i utredningsarbetet och av de yttranden som inkommit över utredningens förslag vid den därpå följande remissomgången förelades stiftsstyrelsen skrivelse, daterad 2008-11-14, reviderad 2008,11,25, med förslag att besluta om en ändrad församlings- och pastoratsindelning på Norrmalm i enlighet med något av alternativen 1-3.

Stiftsstyrelsens beslut

Ärendet bereddes av stiftsstyrelsens strukturutskott vid sammanträde 2008-11-27, varvid utskottet beslutade att föreslå stiftsstyrelsen besluta att ändra församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm i enlighet med utredningens alternativ 1. Stiftsstyrelsen beslutade i § 115/2008-12-08 med 12 röster för och en röst emot i enlighet med föreliggande förslag till beslut.

Beslutet överklagas och upphävs

S:t Johannes och S:t Matteus församlingar inkom i slutet av december månad till domkapitlet med skrivelser där församlingarna begärde att få stiftsstyrelsens beslut prövat. Församlingarna anförde att beslutet inte tillkommit i rätt ordning. Som skäl för begäran om beslutsprövning angavs att stiftet brutit i sin skyldighet att samråda med berörda församlingar enligt 37 kap. 6 § andra stycket kyrkoordningen. S:t Johannes och S:t Matteus församlingar, som hela tiden sedan utredningen initierades av stiftsstyrelsen har mottatt sig en ändrad församlings- och pastoratsindelning på Norrmalm där de båda

församlingarna ingår, menade att de samtal och kontakter i övrigt som förevarit under utredningens gång inte har varit att betrakta som något samråd enligt kyrkoordningen.

Domkapitlet avslog vid sammanträde 2009-02-18 S:t Johannes och S:t Matteus församlingars respektive begäran om beslutsprövning med hänvisning till att det inte går att fastställa att stiftsstyrelsen har brustit i sin samrådsskyldighet.

Efter domkapitlets beslut om att avslå församlingarnas begäran, överklagade S:t Johannes och S:t Matteus församlingar domkapitlets beslut till Svenska kyrkans överklagandenämnd. Överklagandenämnden konstaterade i beslut 6 och 7/200904-16 att stiftsstyrelsen hade gjort den utredning som enligt 37 kap. 6 § första stycket kyrkoordningen behövs i ett ärende om ändrad församlingsindelning, men att de kontakter som förekommit med berörda församlingar inte kunde jämföras med eller ersätta det samråd som avses i andra stycket nämnda bestämmelse. Enligt överklagandenämnden hade stiftsstyrelsen således inte fullgjort sina samrådsskyldigheter enligt kyrkoordningen. Svenska kyrkans överklagandenämnd biföll de båda församlingarnas överklaganden och undanröjde domkapitlets beslut i § 40/2009-02-18 att avslå begäran från S:t Johannes och S:t Matteus församlingar om beslutsprövning och upphävde stiftsstyrelsens beslut i § 115/2008-12-08.

Överklagandenämndens beslut innebär att församlings- och pastoratsindelningen på Norrmalm tillsvidare är oförändrad. Således består Adolf Fredriks, Gustav Vasa, S:t Johannes och S:t Matteus församlingar och pastorat i med oförändrad indelning.

Jan-Åke Engfors
Kanslissekreterare

Bilaga 4

Skrivelse från sammanträde i kontraktsrådet i
Domkyrkokontraktet

Stockholms stift
Stiftsstyrelsen
Box 16306
103 25 Stockholm

Uttalande om församlingsstrukturen i Stockholms innerstad

För en tid sedan diskuterade kontraktsrådet i Domkyrkokontraktet ingående innerstadsförsamlingarnas struktur. Det ledde till att ett uttalande formulerades. Uttalandet, som biläggs, undertecknades av de deltagare som framgår av uttalandet. Önskan om skyndsamma åtgärder präglar uttalandet. För oss är stiftsstyrelsen den naturliga adressaten, men vi sänder också kopior till samtliga innerstadsförsamlingar och till de utredare som för närvarande arbetar med innerstadsutredningen.

Stockholm den 11 november 2009

Med vänliga hälsningar,

Jan Stenberg
Kontraktsprost

Stockholm 2009-10-22

UTTALANDE VID STOCKHOLMS DOMKYRKOKONTRATS MÖTE DEN 2009-10-15

Undertecknade deltagare har vid sammanträde med kontraktsrådet i Stockholms stifts domkyrkokontrakt grundligt diskuterat situationen för främsi Svenska kyrkans territoriella församlingar i Stockholms innerstad. Vi är ense om följande uttalande:

Svenska kyrkan i Stockholms innerstad saknar en teologisk grund för innerstadsarbetet, en samlad strategi och en fungerande församlingsstruktur.

En gemensam teologi måste ta hänsyn till hur församlingens grundläggande uppgifter förhåller sig till de krav som följer av en befolkning som är både fast och extremt rörlig, både ekonomiskt stark och socialt utsatt, både sekulariserad och multireligiös. Vi behöver en gemensam trosreflektion, förankrad i just Stockholms innerstad. "Ge kyrkan kraft att sjunga i staden en ny sång ... att mitt bland stadens gator ett frö av tro kan gro." (Sv.Ps 790:4)

En samlad strategi måste bygga på kunskap om stockholmarnas och besökarnas liv. Dagligen rör sig de flesta stockholmarna mellan ett stort antal församlingar. Citykärnan fylls på dag- och kvällstid av människor som arbetar, handlar, turistar och i övrigt vistas där. De flesta upplever knappast församlingsgränserna som viktiga – men de uppfattar ändå Svenska kyrkans närvaro, om inte annat så i själva byggnaderna. "Ge kyrkan kraft att höras bland stadens många ljud, där många gudar vördas men få dock anar Gud." (Sv.Ps 790:1)

Församlingsstrukturen i Stockholms innerstad är inte anpassad för att möta de utmaningar som församlingarna ställs inför. Många anställda, förtroendevalda och andra frivilliga medarbetare gör stora insatser och lyckas i viktiga avseenden. Ändå används inte de samlade resurserna på ett optimalt sätt. Vi klarar inte av att möta den stora rörligheten. Vi förmår inte att kraftsamla kring Svenska kyrkans kärnfrågor. Vi utför i för hög grad ett dubbelarbete inom olika områden. För många förtroendevalda och anställda tvingas arbeta med "apparaten Svenska kyrkan". Vi ser att vi skulle kunna nå bättre resultat om vi kunde samarbeta mera. "Ge kyrkan kraft att vara för stadens folk ett hem, i handling uppenbara Guds närvaro bland dem." (Sv.Ps 790:1)

Samtidigt som kyrkobyggnaden och allt som sker i och kring den alltid kommer att vara djupt lokalt förankrad, menar vi att det är nödvändigt att vi får betydligt färre och större administrativa enheter som professionellt kan arbeta med uppgifter som ekonomiadministration, personaladministration, fastighetsförvaltning, kommunikationsfrågor och viss kontorsservice. Vi menar också att vi behöver en starkare samlad ledning av Svenska kyrkans församlingsarbete inom större enheter, som på grundval av en gemensamt accepterad trosreflektion och en samlad strategi kan hushålla med och offensivt utnyttja de faktiskt betydande resurser som Svenska kyrkan i Stockholms innerstad har tillgång till. Klok användning räcker de för arbetet i hela vår innerstad och som ingen församling ensam kan ta ansvar för.

Vi vill mana till ett kraftfullt och för Svenska kyrkan nödvändigt nytänkande och vi vill understryka att det nu är angeläget att snabbt komma fram till beslut.

Åke Bonnier
Domprost i Domkyrkoförsamling

Sören Ekström
Kyrkorådsordförande i Domkyrkoförsamlingen

Anders Novak
Kyrkoherde i Kungsholms församling

Urban Schwalbe
Kyrkorådsordförande i Kungsholms församling

Nils-Henrik Nilsson
Kyrkoherde i Adolf Fredriks församling

Carl-Anton Spak
Kyrkorådsordförande i Adolf Fredriks församling

Lars-Erik Gardell
Ersättare för kyrkoherden i Matteus församling

Åke Nordström
Kyrkoherde i Gustav Vasa församling

Kurth Kristensson
Kyrkorådsordförande i Gustav Vasa församling

Per Qvarnström
Kyrkoherde i S:t Johannes församling

Jan Stenberg
Kyrkoherde i S:t Görans församling
Kontraktsprost i Stockholms domkyrkokontrakt

Bilaga 5

Skrivelse från församlingarna på Södermalm

2008-09-15

Förslag till arbetsprocess för utökad samverkan mellan Svenska kyrkans församlingar på Södermalm

Förslag till likalydande beslut att fattas av respektive kyrkoråd

En församlingsövergripande styrgrupp - en "samverkanskommitté" - inrättas för att leda och samordna det fortsatta arbetet för ett närmare samarbete mellan församlingarna på Södermalm. Dess uppdrag bör vara att arbeta "tills vidare" och fortlöpande hålla samman det stegvisa närmandet mellan församlingarna. Arbetet kan väntas pågå under flera år.

Beslut enligt kommitténs förslag bör fattas av fullmäktige, kyrkoråd, kyrkoherde eller andra berörda i respektive församling i enlighet med ansvarsfördelningen i kyrkoordningen och arbetsordningar i respektive församling. Kommittén bör inte ges några egna beslutsmandat.

Direktiv till kommittén beslutas av respektive KR enligt ett vid varje tillfälle av församlingarna gemensamt framtaget förslag som är förankrat underhand innan det föreläggs respektive KR. Uppdraget till kommittén ändras successivt i takt med att förutsättningarna förändras.

Respektive KR utser sina representanter. Varje församling utser två ledamöter för att garantera att olika grupper inom KR kontinuerligt kan följa arbetet. Kommittén utser inom sig ordförande och vice ordförande. Företrädare för församlingarnas anställda bereds tillfälle att delta i kommitténs arbete enligt vad kommittén bestämmer.

Kommittén bör ha möjlighet att köpa konsultstöd genom att medel anvisas från respektive församling.

Kommitténs medlemmar arvoderas efter samma principer som arbete i KR och motsvarande enligt beslut av respektive KR.

Bakgrund till beslutet

Tre inriktningar för ett kyrkligt integrerat Södermalm

Ett målmedvetet arbete med sikte på ett närmare samarbete och samverkan mellan Svenska kyrkans fyra församlingar på Södermalm har inletts. Detta bör fortsätta och fördjupas. Inriktningen bör vara att lägga fast en gemensam viljeyttring om fortsatt samarbete vid kyrkofullmäktige hösten 2008.

Målet är att uppnå ett avsevärt förbättrat resursutnyttjande med koncentration av kapacitet till kärnverksamhet, allsidigt musikutbud och internationellt arbete. Profilerade verksamheter i linje med redan pågående aktiviteter och i anslutning till varje kyrkobyggnad bör eftersträvas. För att åstadkomma detta bör det fortsatta arbetet behandla tre frågor:

1. Fördjupad samverkan i stödfunktioner (ekonomiadministration, personaladministration, IT, vaktmästeri, vissa fastighetstjänster etc.). En långtgående integration av stödfunktionerna (servicetjänsterna) bör inledas under 2009 och successivt utvecklas.
2. Fördjupad samordning i kärnverksamheterna (gudstjänst, undervisning, diakoni, mission, musik, mm). Detta bör eftersträvas genom att reglerade, systematiska former utvecklas för dialog och beslutsfattande.
3. Fördjupad demokrati inom kyrkoordningens ramar, dvs. starkt förtroendemannainflytande över verksamhet (kärnverksamhet liksom stödfunktioner) och förändringsprocesser, både inom och mellan församlingarna.

Vägar mot integration

En reglerad form för närmare samarbete mellan församlingarna kan åstadkommas med olika metoder, däribland

- förändrad organisering, t.ex. nya organ med ansvar över församlingsgränserna,
- förändrade arbetsformer, t.ex. genom överlåtande av uppgifter mellan församlingarna,
- införande av nya rutiner för en effektivare styrning som tar fasta på samverkan och samordning, t.ex. avtalade församlingsövergripande verksamhetsplanerings- och budgetprocesser.

Det närmare samarbetet berör alltså såväl den utåtriktade verksamheten som det demokratiska beslutsfattandet i församlingarna. "Den demokratiska integrationen" kan ske genom att nya organ inrättas med representation för församlingarna (det som konsulten kallade parlamentariska organ) eller genom att överenskommelser/avtal träffas mellan församlingarna, med de nuvarande organen som beslutande avtalsparter. Det betyder att samverkan inte med nödvändighet kräver ändringar i beslutsorganisationen i respektive församling. Det kan ske genom att församlingarna träffar bindande avtal om former för beredning av beslut, t.ex. krav på "gemensam beredning" före vissa beslut.

Det fortsatta arbetet med närmandet mellan församlingarna på Södermalm bör ledas av de förtroendevalda i öppen dialog med företrädare för de anställda. I de förtroendevaldas arbete ingår

bland annat - utöver frågor om administrativt samarbete som hittills dominerat diskussionen - att uppmärksamma:

- I vilka delar av kärnverksamheten kan en samordning särskilt gagna medlemmarna. Vad bör lämnas oförändrat utan samordning och helt hanteras "lokalt"? Vad kan och bör samordnas mellan församlingarna?
- Inom vilka områden bör demokratin fördjupas? Var skall rågången gå mellan valda och anställda i en (mer) integrerad verksamhet? Var skall rågången gå mellan lokala församlingsbeslut och beslut över församlingsgränserna, och hur skall formerna vara för detta beslutsfattande?

Arbetet hittills

Ett viktigt steg mot ett närmare samarbete och en närmare samverkan mellan församlingarna togs genom den konsultrapport som beställts av församlingarna och som diskuterats brett bland de förtroendevalda. Konsulten anvisar några alternativ, men debatten har visat att det också finns flera andra att överväga.

Det finns ett utbrett antagande att det finns betydande administrativa samverkansfördelar men några ekonomiska och personalpolitiska analyser har inte redovisats av konsulten. Det finns därför ett behov att fördjupa analysen.

En nyckelfråga som heller inte belysts tillräckligt och som därför kräver fortsatt analys gäller finansieringen av församlingarnas verksamhet. Det gäller särskilt församlingsgemensam verksamhet i det fall att en fullständig sammanslagning av församlingarna inte kommer till stånd i det korta perspektivet.

Det är lätt att dela konsultens uppfattning att controller- och kommunikationsfunktionerna bör stärkas. Det finns flera former för att nå detta och en viktig uppgift för den föreslagna samverkanskommittén blir att överväga lösningar.

Konsulten framhåller medlemsintresset - "att alltid ha medlemmarnas behov och prioriteringar i fokus". Det hade varit av värde att göra en distinktion mellan *dels* frågan om inflytande för medlemmarna genom val och representativa organ, alltså perspektivet medlemmen som "ägare och finansiär", där en fördjupning kan och bör ske alldeles oavsett organisatoriska lösningar över församlingsgränserna, *dels* frågan om medlemsorientering av tjänsternas innehåll, alltså perspektivet av medlemmen som "klient eller brukare".

Det fortsatta arbetet

Inriktningen bör vara att ha en samsyn mellan församlingarna senast vid de ordinarie fullmäktigemötena hösten 2008 om inriktning och former för det fortsatta arbetet, och att budgetbesluten utformas så, att eventuella samverkansmöjligheter kan beslutas och genomföras löpande under 2009. Det betyder att församlingarnas budgetar och verksamhetsplaner måste vara tillräckligt flexibla för att samverkansbeslut ska kunna tas av respektive KR under 2009 utan att behöva gå tillbaka till fullmäktige.

Inför framtida budgetarbete är ett fördjupat underlag om hur samverkan i stödfunktionerna kan ge ett försvarbart ekonomiskt resultat med hänsyn till bl.a. personalkonsekvenser och med beaktande av momsbestämmelser av intresse.

Till Stiftsstyrelsen i Stockholms stift
Box 163 06
103 25 STOCKHOLM

Södermalmsförsamlingarnas syn på det fortsatta utredningsarbetet om innerstadsförsamlingarna.

Bakgrund

Under 2008 intensifierade företrädare för församlingarna på Södermalm arbetet med fördjupad samverkan. Baserat på dokumentet "Förslag till arbetsprocess för utökad samverkan mellan Svenska Kyrkans församlingar på Södermalm", daterat 2008-09-15, har en samverkanskommitté med företrädare för förtroendevalda och anställda bildats som regelbundet diskuterat frågor om samverkan. Tre frågor har behandlats: (1) fördjupad samverkan i stödfunktioner, (2) fördjupad samordning i kärnverksamheterna, samt (3) förändrade former för förtroendemannainflytandet (t.ex. samfällighet eller andra former för reglerad samverkan, eventuellt avtalsbaserade).

Ansatsen i arbetet har varit samförstånd och frivillighet och en gemensam strävan efter en effektivare verksamhet, inte minst i stödfunktionerna. Arbetet har stegvis givits konkret innehåll. Sent under 2008 fastställde Stiftsstyrelsens strukturutskott direktiv för en utredning om den framtida församlings-, och pastorats- och kontraktsindelningen i Stockholms innerstad (skrivelse 2008-12-16).

Anslaget i direktiven är en förändrad indelning och med tydlig markering av att ansvaret för den framtida indelningen är en fråga för stiftet. (Det framhålls exempelvis att Stiftsstyrelsens beslut i ett indelningsärende inte kan överklagas).

Direktiven öppnar visserligen för frivillig samverkan, t.ex. genom formuleringen "Det kan också ske genom att hitta andra frivilliga samverkansformer" under rubriken Mål och syfte, men grundtonen är en ändrad indelning som metod för att tillförsäkra en långsiktigt hållbar ekonomi. Företrädare för samverkanskommittén har deltagit i flera överläggningar med strukturutskottet och utredaren (Öhrling). Genomgående i presentationerna har varit, (1) innerstadsförsamlingarnas mycket skiftande ekonomiska förutsättningar, (2) Domkyrkoförsamlingens särskilt utsatta ekonomi, samt (3) finansieringen av den s.k. cityverksamheten.

Hemställan

Samverkanskommittén på Södermalm vill uppmana det fortsatta utredningsarbetet att i första hand dels söka lösningar som vilar på frivillighet, innefattande innovativa organisatoriska lösningar baserade på frivillighet, dels utgå från den grundvärdering av solidaritet som finns djupt förankrad i södermalmsförsamlingarna.

I denna anda vill Samverkanskommittén se en analys av följande (alternativa eller varandra kompletterande) förslag

1. En frivillig samverkansform, gemensamt finansierad och skapad av de församlingar som väljer att ingå, för att finansiera och ansvara för de verksamheter som kan komma att definieras som delar av "cityverksamheten". En förebild kan vara det sätt som flera församlingar skapat genom Kyrkans familjerådgivning i Stockholm, som är en ekonomisk förening (organisationsnummer 769614-5676).

2. Ett frivilligt utjämningsbidrag inom stiftet, där församlingar med god ekonomi bidrar till en fond för utjämning mellan stiftets församlingar. Församlingarna förutsätts göra långsiktigt bindande utfästelser om bidrag till fonden. Fondens styrelse utses av Stiftet.
3. En differentierad stiftsavgift, beslutat och regerad genom stiftsfullmäktige, för utjämning av församlingarnas ekonomi inom stiftet - alltså en stiftsintern utjämningsmekanism. En sådan konstruktion skulle innebära att alla församlingar betalar en viss gemensam avgift för vissa grundläggande funktioner, medan "rika" församlingar därutöver påförs en avgift för ekonomisk utjämning mellan församlingar inom stiftet.
4. Fördjupad analys av hur Stiftet kan bistå församlingarna med administrativa stödfunktioner, varvid alternativa organisatoriska (juridiska) former bör övervägas.

Kyrkoråden i de fyra Södermalmsförsamlingarna har vid sina senaste kyrkorådssammanträden tagit beslut om att ställa sig bakom denna skrivelse (Se bifogade justerade och underskrivna kyrkorådsprotokoll!).

Södermalm den 2010-03-09

För Maria Magdalena församling

Bror Ahlenius
Kyrkorådets ordförande

Gunnar Olofsgård
Kyrkoherde

För Katarina församling

Haldo Andersson
Kyrkorådets ordförande

Olle Carlsson
Kyrkoherde

För Sofia församling

Jan Forsell
Kyrkorådets ordförande

Hans Ulfvebrand
Kyrkoherde
Kontraktsprost

För Högalids församling

Fredrik Upmark
Kyrkorådets ordförande

Per Axerup
Kyrkoherde

Bilaga 6

Svenska kyrkans verksamhet i Stockholms city och dess betydelse för den framtida församlings- och pastoratsindelningen inom Stockholms innerstad

FÖRUTSÄTTNINGAR

Församlingen och dess grundläggande uppgift

Enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen är församlingen det lokala pastoral området. Detta innebär att församlingen är den primära enheten inom Svenska kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är, enligt inledningstexten till kyrkoordningens andra avdelning, församlingarna, att "... människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas". Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift. Församlingen har i princip skyldighet att fullgöra det som anges i bestämmelserna. Ambitionsnivån och hur uppgifterna ska genomföras avgör dock församlingen själv. Till grund för detta ligger den församlingsinstruktion som enligt 57 kap. 5 § skall finnas för varje församling. Se vidare nedan.

Av 2 kap. 1 § 2 st. kyrkoordningen framgår att det finns en lokaliseringsprincip och att denna princip knyter an till vistelsebegreppet. Ansvar för den kyrkliga verksamheten ska således omfatta alla dem som vistas i församlingen, tillfälligt eller under en längre tid. Ett verksamhetsområde där detta blir särskilt tydligt är det diakonala. Den kyrkliga hjälpverksamheten ska naturligtvis inte begränsas till de kyrkotillhöriga inom den egna församlingen utan ska riktas till alla, oberoende av bostadsort och kyrkotillhörighet. Det kan handla om människor som är intagna för vård, går i skola, studerar eller arbetar inom församlingens gränser eller om människor som turistar eller av andra själ tillfälligt vistas i församlingen.

I sammanhanget är det viktigt att framhålla att församlingens ansvar för dem som tillfälligt vistas i församlingen inte motsvaras av någon rätt för dessa att kräva att församlingen tillhandahåller dem sina tjänster. Undantag härifrån gäller dock för de kyrkliga handlingarna dop, konfirmation, vigsel och begravningsgudstjänst. För dessa handlingar gäller enligt 42 kap. 6-10 §§ kyrkoordningen ett obligatoriskt clearingsystem som syftar till att öka valfriheten för den enskilde.

Församlingen ska, enligt 2 kap. 1 § 4 st., anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens uppgifter samt anställa och avlöna personal, om detta inte är en uppgift för en kyrklig samfällighet som församlingen ingår i. Till detta kommer också att församlingen eller, om församlingen ingår i en samfällighet, samfälligheten ansvarar för begravningsverksamheten enligt begravningslagen (1990:1144) och begravningsförordningen (1990:1147), om inte regeringen har beslutat att någon annan ska vara huvudman för begravningsverksamheten. För församlingar inom Stockholms stad gäller att huvudmannaskapet för begravningsverksamheten tillkommer kommunen.

Församlingsinstruktionen

Som nämnts ovan ska det för varje församling, enligt 57 kap. 5 § kyrkoordningen, finnas en församlingsinstruktion. Denna skall utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Genom församlingsinstruktionen formulerar församlingen, i samspel med stiftet, hur man tänker fullfölja sitt uppdrag. Församlingsinstruktionen utfärdas sedan av domkapitlet efter godkännande av församlingens kyrkoråd och kyrkoherde var för sig. Den är därefter bindande för församlingen.

Samtidigt som instruktionen ska vara ett mål- och inriktningsdokument för det pastoralala arbetet i församlingen ska det utgöra ett instrument för stiftets tillsyn.

Församlingsinstruktionen är således både ett instrument för församlingarnas självförståelse och egenutveckling, ett stiftets tillsynsinstrument och ett uttryck för att Svenska kyrkan är en episkopal kyrka.

Församlingsinstruktionen ska enligt 57 kap. 5 § kyrkoordningen innehålla följande.

- De regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelserna i kyrkoordningen.
- Ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.
- En redogörelse för församlingens verksamhet på teckenspråk samt på samiska, finska och andra språk.
- Regler om fortbildning för personal som arbetar med gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.
- En redovisning av församlingens samverkan med andra församlingar i personalfrågor.

Fråga om ändring av gällande församlingsinstruktion för en församling får väckas av kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Ändringen godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen. Om det finns särskilda skäl kan domkapitlet utfärda församlingsinstruktionen samt besluta om att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt första punkten i 5 § (se ovan) utan godkännande av vare sig kyrkoråd eller kyrkoherde (57 kap. 7 § kyrkoordningen). Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller då först efter det att kyrkorådet och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

Något om församlingskriterierna

I inledningstexten till kyrkoordningens andra avdelning, församlingarna, anges följande.

”Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling... Svenska kyrkan har en rikstäckande indelning i territoriella församlingar som pastoralala områden. Församlingarna är samtidigt en gemenskap av de människor som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område. Det finns även icke-territoriella församlingar.”

Vidare anges följande i inledningstexten till kyrkoordningens åttonde avdelning, församlingstillhörighet och indelning.

”Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling till dem som bor i Sverige... Församlingen är den grundläggande enheten inom Svenska kyrkan, eftersom det är där människor lever, evangelium förkunnas sakramenten delas ut. Utan gudstjänsterna och gudsgemenskapen finns ingen församling. För att församlingen ska kunna utföra sina uppgifter måste där också finnas människor som är villiga att ta ett särskilt ansvar för dessa uppgifter.”

I 37 kap. 2 § kyrkoordningen anges tre kriterier för en församling. Uppfylls inte dessa kriterier har stiftsstyrelsen ett ansvar för att församlings- och pastoratsindelningen ses över och att indelningen ändras så att det blir en mer ändamålsenlig indelning där församlingarna uppfyller församlingskriterierna och i övrigt är tillräckligt stora och ekonomiskt bärkraftiga för att kunna utföra sina uppgifter.

Det första kriteriet är att en församling ska fira en huvudgudstjänst varje söndag och annan kyrklig helgdag eller åtminstone en gudstjänst varje vecka om inte domkapitlet i församlingsinstruktionen har medgivit undantag. I förarbetena till kyrkoordningen anges att gudstjänsten, där evangeliet förkunnas och sakramentet delas ut, är ett tecken på Kristi kyrka och församlingens grundläggande livsform. Av detta följer att gudstjänstfirandet är en uppgift som inte kan ifrågasättas eller väljas bort. Det regelbundna gudstjänstfirandet är således konstitutivt för församlingen. Att människor regelbundet samlas och gemensamt firar gudstjänst är avgörande för att man skall kunna tala om en församling.

Enligt 17 kap. 3 § kyrkoordningen ska det i varje församling firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar. Finns det särskilda skäl får domkapitlet på begäran av en församling i församlingsinstruktionen besluta om undantag. I ett sådant beslut ska domkapitlet ange vad som i stället ska gälla i fråga om församlingens gudstjänstliv. Om beslutet gäller enstaka tillfällen behöver det inte finnas särskilt angivet i församlingsinstruktionen. Detta kan innebära att en huvudgudstjänst får firas gemensamt för två eller flera församlingar. Om en församlings huvudgudstjänst flyttas till en annan församling kan domkapitlet i stället besluta att en gudstjänst ändå ska firas i församlingen under veckan. Finns det särskilda skäl kan domkapitlet då för viss tid (t.ex. under semestertid som infaller under sommarmånaderna) medge undantag från detta.

Det andra kriteriet för en församling, enligt 37 kap. 2 § kyrkoordningen, är att det i en församling ska finnas minst ett kyrkorum som är invigt i Svenska kyrkans ordning. Det tredje församlingskriteriet har bäring på det som anges i inledningstexten till åttonde avdelningen, och lyder att det i församlingen ska finnas människor som tar ansvar för att församlingens uppgifter blir utförda och som är beredda att åta sig förtroendeuppdragen i församlingen.

Om det finns särskilda skäl får en församling undantas från en indelningsändring även om den inte uppfyller ett eller flera av dessa kriterier. Detta förutsätter dock att uppkomna

problem med att uppfylla församlingskriterierna är tidsmässigt begränsade och att man inom en rimlig framtid löser problemen så att församlingen kan uppfylla samtliga gällande kriterier. När det gäller församlingarna inom Stockholms innerstad kan man konstatera att här uppfylls de två första kriterierna konsekvent. Däremot finns det församlingar som har problem att uppfylla det tredje församlingskriteriet.

VAD INNEBÄR DET ATT VARA KYRKA I STOCKHOLMS INNERSTAD

Utmaningar för Svenska kyrkan

Vilka krav som kommer att ställas och förväntningar som kommer att finnas på församlingarnas verksamhet i en framtid är svårt att med bestämdhet säga. Det är till viss del beroende på hur omvärlden i allmänhet och omvärlden i Stockholms stift i synnerhet ser ut från ett måttillfälle till ett annat. Hur pass väl församlingarna kan (och vill) förhålla sig till och anpassa sig till ändrade förhållanden i omvärlden. Och inte minst hur kyrkan i sig, oavsett förändringar i omvärlden, förändras över tiden.

Generellt sett kan man konstatera att under de senaste hundra åren har vi fått allt färre som firar gudstjänst tillsammans, allt färre som konfirmeras, allt färre som döps och allt färre som vill tillhöra Svenska kyrkan. Med ett betydligt kortare tidsperspektiv kan man utifrån tillgänglig statistik påvisa några väldigt tydliga tendenser som Svenska kyrkan måste förhålla sig till. Dessa tendenser som tenderar till att bli faktiska utvecklingslinjer är ökad invandring av personer med annan religiös bakgrund, en för Svenska kyrkans vidkommande negativ generationsväxling där de yngre generationerna har ett mindre kyrkligt engagemang och intresse än de äldre, samt att de aktiva utträdena ökar medan de aktiva inträdena är tämligen oförändrade. Allt detta sammantaget leder till att antalet kyrkotillhöriga minskar stadigt. Detta får helt naturligt konsekvenser på de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkan att utföra den grundläggande uppgiften och bedriva den verksamhet man anser nödvändig för att kunna fullgöra sitt ansvar och svara upp mot de krav som ställs och de förväntningar som finns på Svenska kyrkan.

Fortsätter dessa trender/denna utveckling i oförminskad takt eller kanske i en ökad takt måste det till omfattande och genomgripande åtgärder om Svenska kyrkan av idag på sikt ska överleva eller i vart fall vara en kyrka som är att räkna med i olika såväl officiella som inofficiella sammanhang. Hur som helst krävs det redan idag att Svenska kyrkan på alla nivåer och inte minst på församlingsnivå behöver höja blicken, vidga perspektiven och våga ta nya utmaningar och pröva nya vägar.

I Sven Thidevalls bearbetning, analys och reflektion av samtliga upprättade församlingsinstruktioner inom Stockholms stift, presenterat i boken "Folkkyrkans tid – församlingsinstruktionerna berättar", kommenteras ett antal faktorer i omvärlden som påverkar kyrkans verksamhet. Här nämns bl.a. ökad individualism och strävan efter mångfald. Förtroendet för och engagemanget i moderna eller traditionella institutioner och

rörelser minskar liksom strävan efter enhet, standardisering och enhetlighet. Istället blir det egna livet "...ett individuellt livsprojekt i en värld utan gränser", där en mångfald av tolkningar och sanningar förekommer. I skenet av denna utveckling blir Svenska kyrkan en av många aktörer. För Svenska kyrkan handlar det då om att synas i de sammanhang kyrkan vill synas och vidta erforderliga åtgärder för att "marknadsföra sig" i konkurrens med övriga aktörer. Detta ställer krav på Svenska kyrkan på alla nivåer.

Vidare nämns den allmänna sociala nedrustningen, som en konsekvens av en försämrad ekonomisk situation. I församlingsinstruktionerna rapporteras om en social nedrustning i den offentliga sektorn som ger svårare livsvillkor för utsatta grupper och om ökad segregering och ökad psykisk ohälsa. Denna förändrade omvärldsfaktor får främst direkta konsekvenser för den diakonala verksamheten, medan övrig verksamhet påverkas mer indirekt.

En annan omvärldsfaktor som påverkar kyrkans verksamhet är enligt Thidevall den ekonomiska globaliseringen. Den anses bidra till bl.a. ökade sociala klyftor. Bilden av ökande sociala klyftor bekräftas också i församlingsinstruktionerna. Konkret tar det sig uttryck i att fler får det bättre men ännu fler får det sämre. Termen två-tredjedels-samhället beskriver denna utveckling. Förändringar i omvärlden av denna art påverkar självklart Svenska kyrkan och dess verksamhet på alla nivåer och inom alla sektorer. Den ekonomiska globaliseringen anses vidare bidra till bl.a. ett klimat med ökad fragmentisering och traditionslöshet där det blir svårare att upprätthålla ett långsiktigt förpliktande engagemang. Detta får också konsekvenser för Svenska kyrkan och dess verksamhet som till stor del bygger på tradition och traditionella värderingar, frivillighet och långsiktigt engagemang.

Ytterligare en omvärldsfaktor som påverkar kyrkans verksamhet är den ökade förekomsten av nätverk, d.v.s. informella och/eller tillfälliga konstellationer av samverkande partners, på bekostnad av traditionella strukturer. Detta visar sig idag bl.a. genom en ökad förekomst av nya (tillfälliga?) nomineringsgrupper i kyrkovalen som saknar anknytning till de "traditionella" partipolitiska grupperingarna samt ett ökat informellt samarbete i nätverksform mellan församlingar och samfälligheter. Vidare visar sig detta fenomen i gudstjänstfirandet. Allt färre firar traditionell högmässa tillsammans samtidigt som det finns grupper som regelbundet samlas till gudstjänst i en viss kyrka utan att gruppen består av församlingsbor. Dessa grupper bildar enligt Thidevall "...gudstjänstmenigheter av nätverkskaraktär". Gudstjänstgemenskapen tenderar således att på sina håll mer bygga på intressegemenskap än på fysiskt grannskap. En tydlig tendens är att församlingarna idag försöker samla fler människor till gudstjänst genom att erbjuda olika gudstjänster för olika grupper. Exempel på speciella gudstjänster är sinnesrogudstjänster, ökenmässor, allhelgonamässor, regnbågsmässor, karismatiskt diakonala gudstjänster och Taizëmässor. Det vi ser idag kanske bara är början på en utveckling mot något nytt när det gäller gudstjänstverksamheten.

En annan faktor av betydelse i detta sammanhang, som inte enbart är en omvärldsfaktor, är det ökade handlingsutrymme som Svenska kyrkan har erhållits genom den förändrade relationen mellan Svenska kyrkan och staten, som bl.a. inneburit att kyrkan inte längre har kommunstatus och att församlingarna idag kan verka som aktörer på andra områden än de "traditionella". Den förändrade relationen har inneburit vissa lättnader i regelverket som i sin tur har inneburit bl.a. ökade möjligheter för församlingar och samfälligheter att samverka på för kyrkan nya verksamhetsområden.

Vidare har Svenska kyrkan själv ändrat det interna regelverket så att förutsättningarna för att bedriva församlingsverksamhet har förändrats ganska avsevärt. Det handlar främst om införandet av clearingsystemet och vistelsebegreppet. Clearingsystemet innebär att kyrkotillhöriga fritt får välja i vilken församling man ska döpas, konfirmeras och vigas samt var begravningsgudstjänsten skall äga rum och att församlingarnas kostnader för detta clearas församlingarna emellan utan kostnader för den enskilde (42 kap. 6-10 §§ kyrkoordningen samt SvKB 2005:19). Även själva begravningsverksamheten omfattas av ett clearingsystem, reglerat i Begravningslagen (9 kap. 6-7 §§). Vistelsebegreppet innebär att församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen (2 kap. 1 § kyrkoordningen). Detta innebär i sin tur att flera församlingar samtidigt kan ha ett pastoralt ansvar för en och samma person. Dels den församling som personen är folkbokförd i, dels den församling inom vars område personen arbetar eller studerar eller utövar någon fritidsaktivitet.

Sammantaget står Svenska kyrkan i Stockholms innerstad för stora utmaningar som kyrkan på alla nivåer måste förhålla sig till. De krav som ställs och de förväntningar som finns på Svenska kyrkan i olika sammanhang måste tas i beaktande och bemötas så att det får genomslag såväl i gudstjänstliv och undervisning, diakoni och mission som i det ekumeniska och interreligiösa arbetet.

Att vara kyrka i Stockholms city

Med Stockholms city menas oftast det område som utgör den innersta delen av Stockholms innerstad, nämligen nedre Norrmalm, d.v.s. det område som i norr gränsar till Kungsbron och Kungsgatan t.o.m. (del av) Stureplan och i öster till Birger Jarlsgatan t.o.m. Nybroplan, samt Helgeandsholmen, Gamla stan och Riddarholmen. Detta område överensstämmer med det område som idag utgör Stockholms domkyrkoförsamling exklusive Skeppsholmen. Detta geografiskt tämligen begränsade område inrymmer bl.a. Riksdagen, Regeringskansliet, departementen, Riksbanken, de rättsvårdande instanserna, Centralstation, Cityterminalen, T-centralen, Kulturhuset med Stockholms stadsteater, Kungliga operan, Kungliga Dramaten (angränsar), Konserthuset, flera biografier, Stockholms slott, Nationalmuseum, flera stora hotell och varuhus, Sverigehuset samt, inte minst, stiftets domkyrka. Inom området finner vi vidare ytterligare två av innerstaden stora katedraler, nämligen S:ta Clara kyrka och S:t Jacobs kyrka samt Tyska S:ta Gertruds kyrka, Finska kyrkan och Slottskyrkan. Här finns också Riddarholmskyrkan som sedan 1807 är grav- och minneskyrka. Området inrymmer också ett antal

knutpunkter/samlingsplatser såsom Segels torg, Hötorget, Kungsträdgården och Norrmalmstorg samt redan nämnda Stureplan och Nybroplan.

Inom detta område bor cirka 5.000 personer, varav cirka 3.000 är kyrkotillhöriga, och arbetar gör cirka 90.000 personer. Till dessa kommer ytterligare ett stort antal människor som för en kortare eller längre tid vistas inom området. Det kan handla om att som invånare i staden eller länet göra inköp, ta del av det rika kultur- och nöjesutbudet, besöka företag, organisationer eller myndigheter, delta i konferenser eller motsvarande eller bara passera från en aktivitet till en annan, eller som turist göra allt det som en turist gör. Här samlas också ett stort antal människor med sociala problem. Här finner man också missbrukare av olika slag och hemlösa. Att kunna möta alla dessa människor på deras villkor och kunna erbjuda något till dem som efterfrågar kyrkans tjänster är en stor utmaning i sig.

Med gällande församlings- och pastoratsindelning ligger det som ovan definieras som Stockholms city i en och samma församling, nämligen Stockholms domkyrkoförsamling. Till detta kommer att denna församling är den minsta församlingen i Stockholms innerstad, sett till antalet invånare och antalet kyrkotillhöriga. Se vidare nedan. Att den församling som inrymmer allt detta, d.v.s. Stockholms domkyrkoförsamling, ensam ska ha ansvaret för alla de människor som vistas här är inte rimligt. Mer rimligt är att detta ansvar delas med i första hand av övriga innerstadsförsamlingar, i andra hand med övriga församlingar inom Stockholms stad och i tredje hand med övriga församlingar inom Stockholms stift. Skälet till det är att en väsentlig del av de människor som vistas i Stockholms city är boende i en församling utanför Stockholms domkyrkoförsamling men inom Stockholms stift. För att lösa detta "strukturproblem" kan man vidta olika typer av åtgärder. Mer om detta nedan.

Cityprojektet

I det s.k. Cityprojektet som Stockholms domkyrkoförsamling och Adolf Fredriks församling bedrev tillsammans under åren 2004-2007 med Stockholms stift som finansiär, definierade man Stockholms city som det område som beskrivs ovan utökat med Adolf Fredriks församling i norr och Skeppsholmen i öster. Det innebär att det område som projektet omfattade också inrymde bl.a. Norra Bantorget med Folkets Hus och Norra Latins konferenscenter samt ABF-huset i Adolf Fredriks församling samt Moderna museet och Arkitekturmuseum ute på Skeppsholmen.

Syftet med projektet var att söka och pröva nya vägar för Svenska kyrkan att nå de människor som vistas i Stockholms city. Inom detta område bor idag cirka 12.700 personer, varav cirka 7.800 är kyrkotillhöriga, och arbetar gör cirka 100.000 personer. Till dessa kommer också alla de som för en kortare eller längre tid vistas inom området (se exempel ovan).

Inom Cityprojektet identifierades ett antal områden som fick utgöra utgångspunkter för och ligga tillgrund för projektarbetet. Dessa områden blev sedan till ett antal delprojekt enligt följande.

- Diakoni i city
- Ungdomar i city
- Kyrka i arbetslivet i city
- Kyrkan och kulturen i city
- Kyrkans kommunikation i city

Nedan följer en kort beskrivning av respektive delprojekt.

Diakoni i city

Delprojektet bedrevs i samarbete med Stockholms stadsmission. Här arbetade man med tanken på att skapa två diakonala centrum. Ett skulle vara ett utvecklat diakonacentrum i och kring S:ta Clara, inriktat på de grupper som främst betjänas där. Ett annat tänktes kring antingen S:t Jacob eller Adolf Fredrik, inriktat på familjer med stöd och hjälp i deras ekonomiska och sociala situationer. I detta diakonacentrum skulle flera innerstadsförsamlingar kunna samverka och man skulle även ett forsknings- och utvecklingsarbete i samverkan med Stockholms universitet och Ersta-Sköndal högskola. Man konstaterade att med allt knappare resurser i församlingarna ökar behovet av samarbete och bildandet av diakonala centrum tenderar att bli allt vanligare lösningar runt om i landet. De som skulle betjänas av det diakonala centrumet var bl.a. arbetslösa långtidssjuka ensamstående föräldrar, psykiskt sköra, invandrare, människor med svaga eller obefintliga sociala nätverk samt barn och ungdomar.

I slutrapporten från 2007 konstateras att detta delprojekt "...utmynnande i spännande tankar om två diakonala centra i Stockholms city". Arbetet här byggde på samarbete mellan kyrkans olika nivåer och mellan innerstadsförsamlingarna samt med andra aktörer som Stockholms stadsmission och Convictus. Skapandet av dessa båda diakonala centra där alla (berörda) församlingar samverkade gav ekonomiska fördelaren genom ökad samordning av resurser, vilket gav effektivitet och rationalitet i verksamheten samt ökad effektivitet i utvecklingsarbetet.

Ungdomar i city

Delprojektet bedrevs i samarbete med projektet Svampkyrkan i Hedvig Eleonora församling, Fryskyrkan i Sofia församling, Stockholms stadsmission och polisen på Norrmalms polisdistrikt. Här arbetade man med idén att ha en eller två gatupräster/-diakoner med uppdrag att arbeta uppsökande bland ungdomar i city. Viktigt för en uppsökande verksamhet är att kunna länka dem man möter till befintlig stadigvarande verksamhet. I ett diakonalt centrum skulle man kunna finnas till för rådgivning, samtal och gruppverksamhet. Här skulle man dessutom kunna ha konfirmandundervisning för barn och ungdomar med särskilda behov och/eller inriktning på musik, dans, teater och film.

Under projektets slutfas överfördes delprojektet Ungdomar i city av flera olika skäl till delprojektet Diakoni i city.

Kyrka i arbetslivet i city

Här valde man att arbeta på två fronter. Dels arbetade man med uppsökande arbete i företag, myndigheter, organisationer och kulturcentra, dels arbetade man med kyrkorummet som utgångspunkt. Här handlade det om att ge rum för att möta heligheten i tystnad, musik, gudstjänst, debatt och kulturliv.

Enligt slutrapporten såg man inom detta delprojekt "...mycket födas, spira en tid och sedan försvinna". Här lades dock en grund för ett fortsatt arbete.

Kyrkan och kulturen i city

Syftet med detta delprojekt var att skapa en mötesplats med de övriga kulturlivet tillsammans med övriga kulturinstitutioner och kulturbärare i city. Detta samarbete är dock inget nytt. Genom åren har olika initiativ till samarbete inom kultursektorn tagits och flera projekt, både större och mindre, har genomförts. Till detta kommer att församlingarna i Stockholms innerstad har utvecklat musiken till en betydande del av verksamheten, både vad avser musiken i gudstjänsten och anordnandet av konserter. Utvecklingen av musikverksamheten har inneburit att Svenska kyrkan i Stockholms innerstad idag tillhör landets största konsertgivare.

Inom detta delprojekt lyfte man fram frågor om tro, existens, etik och religion. Avsikten var bl.a. att öka kyrkans förståelse för sin samtid och människors frågor, att arbeta utifrån kyrkans sändning till människor i storstaden och att få utlopp för viljan att inspirera kulturlivet i dess arbete med frågor om tro och mänsklig existens. Som mötesplats för detta valdes S:t Jacobs kyrka. Som gudstjänstlokal valdes Storkyrkan.

I slutrapporten från 2007 konstateras att inom detta delprojekt provades flera "modeller" som lyckades väl, såsom "författargudstjänster", deltagande i stadens kulturfestival 2006 och "film i kyrkan".

Kyrkans kommunikation i city

Syftet med detta delprojekt var att titta närmare på hur man som kyrka kommunicerar, i en kommunikationsmiljö som präglas av en påtaglig mångfald och ett ständigt närvarande brus, med dem som inte bor i city men som vistas här. All kommunikation, marknadsföring som genomfördes och allt informationsmaterial som framställdes inom projektet var kopplat till Svenska kyrkans kommunikationsplattform.

Enligt slutrapporten för Cityprojektet var kommunikationsarbetet lyckosamt och den grafiska profil som skapades kommer att kunna användas under en lång tid framöver.

Storstadsprogrammet

I samband med att Cityprojektet avslutades 2007 tilldelades Stockholms domkyrkoförsamling av Svenska kyrkan på nationell nivå cirka 8 mkr. för att under tre år utveckla resultatet av Cityprojektet inom ramen för det s.k. Storstadsprogrammet. Storstadsprogrammet avslutades under 2009. Syftet med detta program var att i "fullskaligt modellarbete" nå ut till dem som bor och vistas i Stockholms citykärna. Tanken var att de som känner sig osäkra på om de vill tillhöra Svenska kyrkan ska bli stärkta i övertygelsen att vara kvar och att de som ännu inte tillhör Svenska kyrkan och inte tillhör något annat trossamfund ska kunna känna en "tillhörighetsattraktion". Erfarenheterna från de olika delprojekten inom Cityprojektet låg till grund för arbetet inom Storstadsprogrammet. Programmet genomfördes genom fyra delprojekt, nämligen följande.

- Unga i city
- Kommunikationsprojektet
- Kulturprojektet
- Arbetslivsprojektet

Nedan följer en kort beskrivning av respektive delprojekt.

Unga i city

Här lade man tillsvidare tanken på ett diakonalt centrum med många olika aktiviteter åt sidan. Skälet till det var att de ekonomiska förutsättningar som detta kräver inte fanns att tillgå inom ramen för Storstadsprogrammet. Istället riktade man sig inom detta delprojekt på äldre tonåringar och unga vuxna, d.v.s. unga människor i åldern 17-25 år, som vistas i city och är under utbildning, yrkesverksamma, arbetslösa, sjukskrivna eller föräldralediga. Visionen var "...att hos unga människor i city väcka en nyfikenhet på Svenska kyrkan som blir bestående och får dem att självständigt söka sig vidare mot det heliga". Målet var "...att vara ett lyssnande öra och en öppen famn, finnas som goda förebilder, ge hopp och framtidstro, ge utrymme för samtal om livsfrågor, stärka självkänslan, ge ro i en stressad tid, vara en medvandrare och ett stöd i svåra situationer samt ge möjlighet att skapa en personlig gudsrelation". Arbetet var koncentrerat till S:t Jacob och utfördes i samverkan med det arbete som bedrivs i S:ta Clara kyrka och i andra församlingar. Inom projektet samverkade man också med myndigheter och organisationer utanför Svenska kyrkan.

Kommunikationsprojektet

Detta delprojekt gick vidare från att inom Cityprojektet ha sysslat med varumärkesfrågan, hemsidan, informationsmaterial om Cityprojektet och som stödfunktion till övriga

delprojekt till att aktivt kommunicera både med de boende inom Stockholms domkyrkoförsamling och med alla som vistas inom citykärnan. Detta gjorde man bl.a. genom ett magasin, benämnt STHLMSLIV, som fanns tillgängligt med nytt nummer två gånger om året under projektiden.

Kulturprojektet

Syftet med detta delprojekt var att utveckla den s.k. konstdialogen i olika former med konstnärers verk i S:t Jacobs kyrka och i viss mån i Storkyrkan. Tanken var att både gudstjänster och kyrkorum i övrigt ska kunna påverkas av konstverk som "dialogpartner". I övrigt fortsatte man att inom delprojektet arbeta med film, författare och andra kulturaktörer som man hade gjort inom Cityprojektet.

Arbetslivsprojektet

Inom ramen för detta delprojekt fortsatte man med det man påbörjade inom Cityprojektets delprojekt, Kyrka i arbetslivet i city. Man tog här kontakt med olika arbetsgivare för att erbjuda föreläsningar på arbetsplatsen, "företagshälsovård för själen" i form av enskilda samtal men också i form av musik, vardagsmässor, enskild meditationsvandring, lunchföreläsningar m.m. i S:t Jacobs kyrka.

ÄNDRAD INDELNING OCH/ELLER ÖKAD SAMVERKAN

Nuvarande indelning

Den 1 januari 2010 har Stockholms stift totalt 64 församlingar, varav 18 är belägna inom Stockholms innerstad. Samtliga 18 innerstadsförsamlingar är enförsamlingspastorat, d.v.s. en församling som också utgör ett pastorat. Av dessa 18 församlingar är 15 territoriella församlingar och tre icke territoriella församlingar, d.v.s. församlingar som har en geografisk indelning som avviker från den territoriella indelningen (territorialprincipen). Dessa tre icke territoriella församlingar är Finska församlingen, Tyska S:t Gertruds församling och Kungliga Hovförsamlingen.

Av de 15 territoriella innerstadsförsamlingarna ingår åtta församlingar (Domkyrkoförsamlingen, Kungsholms, S:t Görans, Essinge, Adolf Fredriks, S:t Matteus, Gustav Vasa och S:t Johannes församlingar) i Domkyrkokontraktet, tre församlingar (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar) i Östermalm-Lidingö kontrakt och fyra församlingar (Maria Magdalena, Katarina, Sofia och Högalids församlingar) i Södermalms kontrakt. Av de tre icke territoriella församlingarna ingår två (Finska och Tyska S:t Gertruds församlingar) i Domkyrkokontraktet och en (Kungliga Hovförsamlingen) i det s.k. Hovkonsistoriet. Kungliga Hovförsamlingen räknas dock i vissa administrativa sammanhang, såsom i kyrkovalet, som en församling hemmahörande i Domkyrkokontraktet.

Folkmängd och antal kyrkotillhöriga

Nuläget

Av följande sammanställning framgår församlings- och pastoratsindelningen inom Stockholms innerstad den 1 januari 2010, exklusive de tre icke territoriella församlingarna. Församlingarna redovisas här efter antalet kyrkotillhöriga den 31 december 2008 med 31 december 2000 för jämförelse.

Nr.	Församling	Antalet kyrkotillhöriga 31/12-08 (31/12-00)	Folkmängd 31/12-08 (31/12-00)	Andel i % 31/12-08 (31/12-00)
1	Oscars	25.157 (27.774)	35.073 (34.025)	71,7 (81,6)
2	Katarina	21.187 (24.123)	33.779 (32.305)	62,7 (74,7)
3	Sofia	20.457 (14.432)	31.882 (18.821)	64,2 (76,7)
4	S:t Göran	19.981 (22.126)	29.977 (27.872)	66,5 (79,4)
5	Högalid	19.280 (22.387)	30.103 (29.336)	64,0 (76,3)
6	S:t Matteus	18.229 (20.268)	27.257 (26.001)	66,9 (77,9)
7	Kungsholms	12.605 (14.093)	18.679 (17.957)	67,5 (78,5)
8	Engelbrekts	12.366 (14.273)	20.029 (19.616)	61,7 (72,8)
9	Maria Magdalena	11.623 (13.876)	19.183 (19.146)	60,6 (72,5)
10	Gustav Vasa	8.614 (9.704)	13.283 (12.641)	64,8 (76,8)
11	Hedvig Eleonora	7.430 (8.437)	10.566 (10.491)	70,3 (80,4)
12	S:t Johannes	7.057 (8.254)	11.402 (11.225)	61,9 (73,5)
13	Essinge	5.875 (5.116)	8.625 (6.416)	68,1 (79,7)
14	Adolf Fredriks	4.872 (5.362)	7.768 (7.151)	62,7 (75,0)
15	Stockholms domkyrko	2.986 (3.214)	4.900 (4.343)	60,9 (74,0)
	Summa	197.719 (213.439)	302.506 (277.346)	65,4 (77,0)

Sett över perioden har således antalet invånare i Stockholms innerstad (exklusive de tre icke territoriella församlingarna) ökat med 25.160 medan antalet kyrkotillhöriga minskat med 15.720, vilket motsvarar en minskning med 11,6 procentenheter. Det ger en genomsnittlig minskning av andelen kyrkotillhöriga med 1,45 procentenheter per år.

Den 31 december 2018

Folkmängden inom Stockholms innerstad kommer enligt Stockholms stads Utrednings- och statistikkontors prognoser att uppgå till nästan 327.500 den 31 december 2018. Det innebär att invånarantalet totalt sett ökar över den aktuella perioden med cirka 25.000. Vad får då det för konsekvenser på antalet kyrkotillhöriga? Det är i det närmaste omöjligt att spekulera i hur andelen kyrkotillhöriga kommer att utvecklas fram till den 31 december 2018. Räknar man med ett fortsatt medlemstapp på i genomsnitt 1,45 procentenheter per år för de här aktuella församlingarna skulle det innebära att andelen kyrkotillhöriga den 31 december 2018 har minskat med ytterligare 14,5 procentenheter och utgör totalt cirka 51

procent av befolkningen. Betraktar man det som en rimlig utvecklingstrend innebär det att man inom Stockholms innerstad har cirka 167.000 kyrkotillhöriga den 31 december 2018, vilket innebär en minskning av antalet kyrkotillhöriga med över 30.000 jämfört med förhållandena 31 december 2008.

Ändrade förutsättningar ställer krav på ökad samverkan och/eller ändrad indelning

Med färre kyrkotillhöriga och minskad andel kyrkotillhöriga och därmed minskade intäkter genom kyrkoavgiften kan man förmoda att samtliga församlingar kommer att ställas inför ekonomiska problem inom en nära framtid. Med färre kyrkotillhöriga och krympande ekonomiska ramar blir det nödvändigt att ompröva och omprioritera befintlig verksamhet och föra över tillgängliga resurser till sådant som måste utföras. På lite längre sikt kan det bli nödvändigt att genomföra omfattande nedskärningar i verksamheten och kanske till och med avveckling av hela verksamhetsgrenar. Några församlingar i Stockholms innerstad känner redan idag av dessa förändrade förutsättningar och arbetar därför med att rationalisera och effektivisera i den egna verksamheten.

Med anledning av de förändringar som förväntas vad gäller bl.a. en fortsatt minskning av såväl antalet som andelen kyrkotillhöriga och därmed försämrade ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamhet, bör församlingarna inom Stockholms innerstad samverka i ökad utsträckning inom såväl administration som ren församlingsverksamhet. Med ökad samverkan ökar också förutsättningarna för Svenska kyrkan att bedriva en verksamhet som man själv anser är den verksamhet som ska tillhandahållas och som motsvarar vad de kyrkotillhöriga och övriga avnämare rimligen kan förvänta sig när det gäller verksamhetens omfattning och kvalitet. Det gäller också för Svenska kyrkan att uppträda ansvarsfullt för att upprätthålla ett fortsatt högt förtroendekapital och för att få fler att vilja tillhöra Svenska kyrkan. För detta krävs att Svenska kyrkan är en närvarande och modern kyrka där församlingarna solidariskt stödjer och ställer upp för varandra.

Detta kan uppnås genom en oreglerad eller reglerad frivillig samverkan, antingen genom frivilliga överenskommelser eller genom mer bindande och förpliktande samarbetsavtal i första hand mellan församlingarna i Stockholms innerstad, i andra hand mellan församlingarna inom Stockholms stad och i tredje hand mellan församlingarna inom Stockholms stift. Det kan också ske genom en ändrad församlings- och pastoratsindelning, där dagens församlingar och pastorat antingen tillsammans bildar större frivilliga eller obligatoriska ekonomiska enheter (flerpastoratssamfällighet eller pastoratssamfälligheter), eller ännu hellre sammanläggs till större församlingar (enförsamlingspastorat).

En indelningsändring som innebär en sammanläggning av flera församlingar till ett enförsamlingspastorat medför mer bestående fördelar i kyrkligt, administrativt och ekonomiskt hänseende för samtliga berörda församlingar och inte minst ger det ökade garantier för att Svenska kyrkan för på sikt ska kunna fullgöra sina uppgifter inom det aktuella geografiska området. Genom denna indelningsändring uppnår man den mest

optimala församlings- och pastoratsindelningen, särskilt sett ur ett organisatoriskt perspektiv med beaktande av styrnings-, arbetslednings- och arbetsmiljöaspekter.

Tänkbara alternativ till dagens församlings- och pastoratsindelning

Det finns ett flertal tänkbara och högst realistiska alternativ till dagens församlings- och pastoratsindelning inom Stockholms innerstad. Här listas dessa utifrån graden av förändring (påverkan på den egna organisationen/strukturen), med början i det alternativ som innebär minst påverkan på den befintliga församlings- och pastoratsindelningen. Dessa olika indelningsändringar kan sedan kompletteras med en ökad samverkan mellan enheterna för att åtgärda de eventuella ”strukturproblem” man inte kommer åt genom en förändrad indelning.

Bildande av en eller flera frivilliga flerpastoratssamfälligheter med en i övrigt oförändrad församlings- och pastoratsindelning med undantag för Stockholms domkyrkoförsamling.

- Bildande av fyra flerpastoratssamfälligheter, en för Norrmalm (inkl. en odelad domkyrkoförsamling), en för Östermalm, en för Södermalm och en för Kungsholmen/Vestermalm, som var och en består av de enförsamlingspastorat som idag ligger inom respektive område.
- Bildande av en flerpastoratssamfällighet som består av samtliga idag befintliga territoriella enförsamlingspastorat inom Stockholms innerstad.
- Bildande av fyra flerpastoratssamfälligheter, en för Norrmalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:ta Klara och S:t Jacob som förs till Adolf Fredriks församling), en för Östermalm, en för Södermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande Storkyrkodelen/Gamla stan som förs till Maria Magdalena församling) och en för Kungsholmen/Vestermalm, som var och en förövrigt består av de enförsamlingspastorat som idag ligger inom respektive område.
- Bildande av fyra flerpastoratssamfälligheter, en för Norrmalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:ta Klara som förs till Adolf Fredriks församling), en för Östermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:t Jacob som förs till Hedvig Eleonora församling) och en för Södermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande Storkyrkodelen/Gamla stan som förs till Maria Magdalena församling), som var och en förövrigt består av de enförsamlingspastorat som idag ligger inom respektive område.

Bildande av en eller flera pastoratssamfälligheter med en i övrigt oförändrad församlingsindelning med undantag för Stockholms domkyrkoförsamling.

- Bildande av fyra pastoratssamfälligheter, en för Norrmalm (inkl. en odelad domkyrkoförsamling), en för Östermalm, en för Södermalm och en för kungsholmen/Vestermalm, som var och en består av de församlingar som idag ligger inom respektive område.

- Bildande av fyra pastoratssamfälligheter, en för Norrmalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:ta Klara och S:t Jacob), en för Östermalm, en för Södermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande Storkyrkodelen/Gamla stan) och en för Kungsholmen/Vestermalm, som var och en förövrigt består av de församlingar som idag ligger inom respektive område.
- Bildande av fyra pastoratssamfälligheter, en för Norrmalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:ta Klara), en för Östermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:t Jacob), en för Södermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande Storkyrkodelen/Gamla stan) och en för Kungsholmen/Vestermalm, som var och en förövrigt består av de enförsamlingspastorat som idag ligger inom respektive område.

Sammanläggning av dagens enförsamlingspastorat så att man erhåller en eller två hyggligt jämnstora enförsamlingspastorat inom respektive stadsdel.

- Bildande av sex till åtta nya enförsamlingspastorat inom respektive stadsdel som till yta och innehåll är hyggligt jämnstora. Här kan det på sina håll bli aktuellt att eventuellt frångå stadsdelsindelningen och nybilda enheter över de nuvarande stadsdelsgränserna.
- Bildande av fyra enförsamlingspastorat, en för Norrmalm (inkl. en odelad domkyrkoförsamling), en för Östermalm, en för Södermalm och en för Kungsholmen/Vestermalm.
- Bildande av fyra enförsamlingspastorat, en för Norrmalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:ta Klara och S:t Jacob), en för Östermalm, en för Södermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande Storkyrkodelen/Gamla stan) och en för Kungsholmen/Vestermalm. Detta alternativ innebär att Stockholms domkyrkoförsamling delas i två delar som var och en förs till de angränsande församlingarna i norr och söder.
- Bildande av fyra enförsamlingspastorat, en för Norrmalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:ta Klara), en för Östermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande S:t Jacob), en för Södermalm (inkl. del av domkyrkoförsamlingen utgörande Storkyrkodelen/Gamla stan) och en för Kungsholmen/Vestermalm. Detta alternativ innebär att Stockholms domkyrkoförsamling delas i tre delar som var och en förs till de angränsande församlingarna i norr, söder och öst.

Bildande av en frivillig flerpastoratssamfällighet efter att församlings- och pastoratsindelningen har ändrats inom respektive stadsdel.

- Bildande av en flerpastoratssamfällighet som består av de nybildade (ovan beskrivna) territoriella enförsamlingspastoraten, ett enförsamlingspastorat för varje stadsdel (punkterna 2-4) eller en eller två enförsamlingspastorat för i huvudsak varje stadsdel (punkt 1).

Jan-Åke Engfors
Kanslisekreterare

Bilaga 7

Sammanfattning av utredningens kartläggnings- och
prognosarbete

Inledning

Syftet med detta dokument är att sammanfatta slutsatserna av kartläggningsarbetet och presentera prognoser om innerstadsförsamlingarnas befolknings- och tillhörighetsutveckling samt kyrkoavgiftsnetto år 2020. Utredningen ska därmed besvara följande frågeställningar som styrgruppen formulerat för översynen av innerstadsförsamlingarna:

- Hur ser befolkningsutvecklingen ut inom respektive församling under perioden fram till 2020?
- Hur ser utvecklingen ut beträffande antalet kyrkotillhöriga i de olika församlingarna inom samma tidsperiod?
- Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för församlingarna idag och under nästkommande mandatperiod i ett jämförande perspektiv?

Sammanfattningen av kartläggningens slutsatser om innerstadsförsamlingarna som helhet följs av en bilaga bestående av församlingsvisa prognoser för befolknings- och tillhörighetsutveckling samt kyrkoavgiftsnetto fram till år 2020, samt vissa på ekonomiska och verksamhetsrelaterade nyckeltal. Kompletterande material och församlingsjämförelser finns i det materialet som tidigare kommunicerats och delgivits församlingarna under juni 2009. Ett material som under sensommaren och hösten 2009 fungerade som underlag för återkoppling och avstämningar med samtliga berörda församlingarna.

Utgångspunkter

För att beräkna och bedöma de redovisade frågeställningarna har en prognosmodell använts. Utredningen baseras på ett antal utgångspunkter som underlag för redovisade prognoser och analyser.

Utredningens prognosmodell baseras på

- Stockholm stads Utrednings- och statistikkontors (USK) befolkningsprognoser. Utredningen utgår från alternativ 1 i kartläggningen.
- Svenska kyrkans statistikdatabas angående antal tillhöriga.
- Valkretsindelningen för beräkning av befolknings- och tillhörighetsutvecklingen vid förändringar som innebär delning av församlingar.
- Svenska kyrkans prognosmodell för beräkning av församlingarnas kyrkoavgiftsnetto.
- Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) skatteunderlagsprognos för Sverige 2010-2015 för beräkning av inkomstutvecklingen.
- Svenska kyrkans antaganden om skatteunderlagets utveckling 2015-2020.

- Justeringar av skatteunderlags utveckling per församling baserat på församlingarnas genomsnittliga avvikelser från hela svenska kyrkans avgiftsunderlagsförändring 2006-2010.
- Prognosmodellen har justerats när en församlingens utveckling har varit tillfälligt eller onormalt stark under 2006-2010 eller kommer att ha en stark utveckling under 2011-2020.

Följande justeringar har gjorts inom ramen för prognosmodellen.

- Prognoser enligt ursprungliga modellen gäller för Domkyrkans, Kungsholmens, St Johannes, St Matteus, Maria Magdalena, Högalid, Katarina och Hedvig Eleonora församlingar
- Prognoser utifrån antaganden om en utveckling i linje med rikssnittet gäller för Adolf Fredrik, Essinge, Gustav Vasa församlingar
- Prognoser för församlingar med starka avvikelser under perioden 2006-2020 gäller för St Göran, Sofia, Oscars och Engelbrekt församlingar.

Innerstadsförsamlingarna som helhet

Befolknings- och tillhörighetsutveckling

Uppgifterna i denna sammanställning baserad på de planeringsförutsättningar och prognoser som Stockholms stad använder och utgår ifrån i sin verksamhetsplanering. När det gäller uppgifterna som rör tillhörighetsutveckling har vi vidare utgått ifrån de prognoser och uppgifter som kyrkokansliet använder. Tillhörighetsutvecklingen har prognostiserats utifrån följande utgångspunkter:

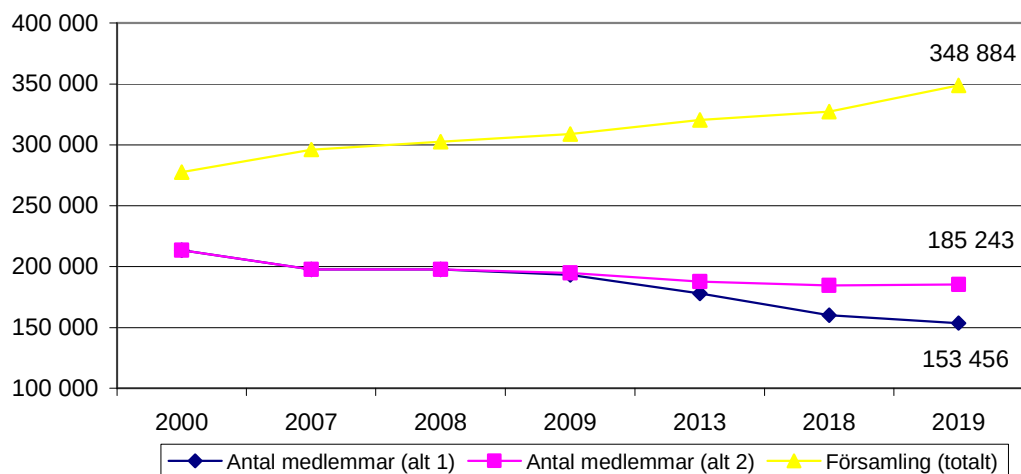
- Antalet barn och ungdomar som tillhör Svenska kyrkan minskar för varje ny generation.
- Det råder en relativt hög tillhörighetsgrad bland personer 15-20 år. Förutom de nyfödda minskar andelen tillhöriga mest bland män 26-34 år samt 65-74 år.
- Inom de åldersgrupper som idag är arbetsföra råder en fortsatt minskning av tillhörighetsgraden till följd av utträden.
- Det finns en studie av tillhöriga i Svenska kyrkan som anger andelen potentiella kyrkoutträdare till ca 30 procent av de tillhöriga.
- Mindre kraftfull tillhörighetsminskning sedan 2005, även om nettoförändringen är tydligt negativ.
- Prognos från och med 2009.
- Två olika tillhörighetsscenarier har tagits fram. Alternativ 1 speglar en utveckling där andelen tillhöriga avtar på ungefär det sätt som skett de senaste åtta åren. Alternativ 2 utgår istället från antagandet att andelen tillhöriga planar ut på en nivå ungefär åtta procent under 2008 års nivå.

I stora delar av innerstaden kommer befolkningstillväxten fram till år 2020 att vara marginell, på grund av de begränsade möjligheterna att skapa nya bostäder. I andra delar, där det finns markområden för byggande växer dock nya bostäder fram. Innerstaden som helhet står därför inför en fortsatt befolkningstillväxt.

Denna tillväxt kommer dock inte att väga upp den krympande tillhörighetsandelen, vilket i ekonomiska termer innebär att den ekonomiska basen för att bedriva verksamheten kommer att försvagas. Befolkningstillväxten kommer dessutom att vara ojämnt fördelad mellan församlingarna. Bara någon eller några enstaka församlingar kommer att ha en så kraftig befolkningstillväxt att antal tillhöriga i stort sett förblir oförändrat. Det innebär samtidigt för samtliga innerstadsförsamlingar en minskad tillhörighetsandel i förhållande till den totala befolkningen.

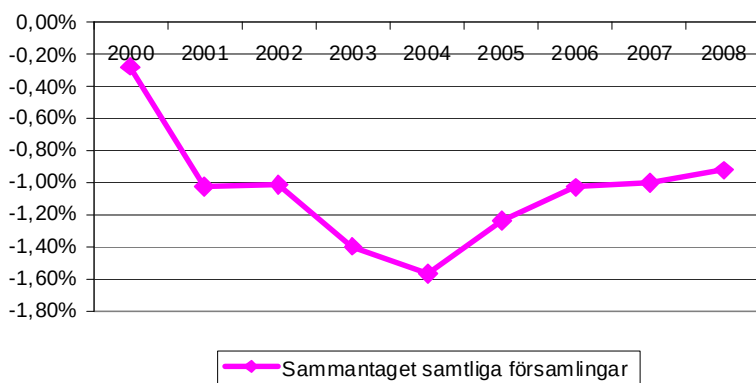
Det första av de nedanstående två diagrammen visar Stockholms innerstads sammanlagda befolknings- och tillhörighetsprognos. Även den mer positiva av de två tillhörighetsprognoser som tagits fram tyder på att antalet tillhöriga kommer att minska under

perioden. År 2020 kan andelen kyrkotillhöriga förväntas ligga i häradet 50 procent. Det finns prognoser som tyder på att tillhörighetsgraden kan bli ännu lägre.

Ovan: Prognos för samtliga innerstadsförsamlingar omfattande befolkningsutveckling samt två alternativa prognoser avseende antalet tillhöriga.

Diagrammet på nedan sida visar innerstadsförsamlingarnas genomsnittliga tillhörighetsutveckling sedan år 2000. Antalet tillhöriga har sedan 2006 minskat med en procent årligen.

Ovan: Prognos för innerstadsförsamlingarnas genomsnittliga tillhörighetsutveckling.

Ekonomiska förutsättningar

Intäkter

I den genomsnittliga innerstadsförsamlingen består verksamhetsintäkterna till drygt 70 procent av avgiftsnettot. Församlingarnas intäkter – och därmed verksamhetsutrymme – är därför i hög grad beroende av antalet tillhöriga och deras arbetsinkomster.

Den negativa tillhörighetsutvecklingen leder till försämrade ekonomiska förutsättningar, färre tillhöriga som betalar kyrkoavgift. Tillhörighetsminskningens effekt på intäkterna förstärks av att många som träder ur kyrkan har högre lön än genomsnittet.

Avgiftsnettot utgör i regel en större del av verksamhetsintäkterna i de större församlingarna än i de mindre. Beroendet av andra intäkter, för att kunna upprätta en budget i balans, är följaktligen större i de mindre församlingarna. Med mindre församlingar avses de församlingar som har upp till 15 000 tillhöriga.

I ett kortare perspektiv har också konjunkturen en stor betydelse för församlingarnas ekonomiska bas och intäkter. Under de goda åren fram till och med 2008 ökade avgiftsintäkterna i församlingarna, trots allt färre tillhöriga. Avgiftsintäktens tvååriga fördröjningseffekt för åren 2009/2010 kan ge ett missvisande intryck om intäktsutfallets fortsatta utveckling. Den nu rådande lågkonjunkturen, med färre arbetade timmar, drar istället ned avgiftsintäkten och förstärker på så sätt den negativa effekten av tillhörighetsminskningen. Konjunktursvängningarna understryker kravet på församlingarna att kontinuerligt kunna anpassa kostnaderna.

Innerstadsförsamlingarnas skattekrona, som utgör ett uppenbart sätt att påverka intäkterna, varierar mellan ca 60 och 95 öre. Det finns ett samband mellan skattekronans storlek och antalet tillhöriga. De mindre församlingarna, med färre tillhöriga, tenderar att ha en högre skattekrona än de större församlingarna och har därför ett mer begränsat utrymme att påverka sina intäkter på det sättet. En höjning av kyrkoavgiften medför en risk för ökat utträde.

Församlingarnas övriga intäkter består i första hand av hyresintäkter, biljettintäkter, mm och i andra hand av bidrag och gåvor.

Församling	Utfall 2009	Kyrkoavgiftsnetto fast penningvärde (MKR)		
		Alternativ A Sv. kyrkans ursprungliga prognos	Alternativ B Utveckling i nivå med riksgenomsnittet	Alternativ C Justering med hänsyn taget till historisk och förväntad tillhörighetsutveckling
Adolf Fredrik	10,9	10	9,5	9,5
Domkyrkoförsamlingen	6,8	6,3	6,4	6,3
Gustav Vasa	17,9	15,9	15,8	15,8
S:t Johannes	14,4	12,8	12,8	12,8
S:t Matteus	23,1	20,4	19,6	20,4
Högalid	24,8	21,8	22,5	21,8
Katarina	31,7	28,1	28,4	28,1
Maria Magdalena	20,0	17,4	18,2	17,4
Sofia	34,3	51,2	29,4	32
Essinge	11,0	13,6	8,7	8,7
Kungsholms	20,9	19,1	17,9	19,1
S:t Görans	21,9	19,9	19,1	20,7
Engelbrekt	20,2	18	17,9	19,5
Hedvig Eleonora	11,5	9,9	9,6	9,9
Oscars	32,2	28,7	27,8	30

Kostnader

Verksamhetskostnaden per tillhörig i församlingarna med lägst kostnad uppgår till ungefär 2000 kr. Även när det gäller kostnaderna finns ett samband med församlingens storlek. De mindre församlingarna har högre kostnad per tillhörig än de större församlingarna.

Den största delen av innerstadsförsamlingarnas verksamhetskostnader, i genomsnitt hälften, utgörs av personalkostnader. De mindre församlingarna har generellt en högre personalkostnad per tillhörig än de större. En annan skillnad mellan de mindre och större församlingarna är att de mindre har ungefär lika mycket personal inom administration som inom församlingsverksamhet. Det ska jämföras med de större församlingarna, som har en större andel personal inom församlingsverksamhet än inom administration. År 2008 ökade personalkostnaden i flera innerstadsförsamlingar jämfört med 2007 års nivå.

Finansiell ställning

Soliditeten mäter den långsiktiga betalningsförmågan och förmågan att motstå förluster/underskott. Innerstadsförsamlingarnas soliditet, det vill säga det egna kapitalet som andel av det totala kapitalet, varierar mellan 30 procent och 90 procent. Den genomsnittliga soliditeten är 60 procent. Alla församlingar utom en har en högre soliditet 2008 än 2007.

Alla församlingar har byggnader eller mark i någon omfattning. Dessa fastigheter utgör tillgångar med större värde än vad som framgår av balansräkningen, eftersom de till stor

del är avskrivna. Flera församlingar har fastigheter som helt eller delvis används för kommersiellt ändamål och därmed också bidrar till verksamhetsintäkter.

Kartläggningens slutsatser

En prognos är en mer eller mindre väl underbyggd gissning och ett antagande om framtiden. Oförutsägbara händelser över tiden gör att träffbilden kan ge stora avvikelser. Långa prognoser innehåller vanligen större avvikelser än korta.

En prognos om innerstadsförsamlingarnas utveckling fram till år 2020 kan betraktas som en medellång prognos. Det är därför en prognos som innehåller många källor till osäkerhet. Bland annat kan säkerheten i SKL:s prognos, i Svenska kyrkans samhälls-ekonomiska antaganden och i antaganden om tillhörighetsutvecklingen diskuteras och åtminstone delvis ifrågasättas.

Modellen anger inte en exakt tillhörighetsnivå eller avgiftsnetto för år 2020. Den belyser ett tänkbart utfall utifrån angivna beräkningskriterier. Prognosresultatet visar dock tydligt vilken utvecklings som är att förvänta under den kommande tioårsperioden. Intrycket är att de prognoser som finns tillgängliga och använts är allt för optimistiska. Sannolikt kommer andelen tillhöriga att minska i en större utsträckning än vad som framgår av tillgängliga prognosinstrument.

En grundläggande slutsats är att redovisat prognosresultat främst är en indikation på att församlingarnas förändrings- och utvecklingsfokus behöver koncentreras på insatser och förmågan att hantera kraftigt förändrade ekonomiska förutsättningar fram till år 2020.

De senaste årens faktiska utveckling, i kombination med befolknings- och tillhörighetsprognoser, visar relativt entydigt på en utvecklingstrend som innebär att innerstadsförsamlingarna står inför behovet av betydande omställningar.

Ett krympande tillhörighetsantal kommer att ge minskade intäkter, eftersom tillhörighetsintäkten är församlingarnas viktigaste och huvudsakliga intäkt.

Kartläggningen visar att församlingar med färre än 15 000 tillhöriga har sämre ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet, jämfört med de större församlingarna. Kartläggningens slutsats är därför att en församlings befolkningsunderlag behöver utvecklas och utökas, för att kunna balansera en minskad tillhörighetsandel och för att stabila och hållbara utgångspunkter för verksamheten ska kunna garanteras. Att förändra församlingsstrukturen löser inte automatiskt det omställningsbehov som innerstadens församlingar har att ansvar för och måste hantera. Större församlingar/samordningsenheter ger dock i sammanhanget ökade möjligheter till stordrift och rationell resurshushållning. Det kan skapa utrymme bygga hållbara garantier för bredd kompetens, effektiva styrsystem och en god verksamhetskvalitet.

Alternativet är annars att intäktsminskningarna måste balanseras genom att motsvarande kostnadsreduceringar genomförs. Sådana kostnadsreduceringar kommer i huvudsak att behöva hanteras genom minskade personalkostnader. Krav på personalrationaliseringar

kommer sannolikt att påverka församlingsverksamheten kvalitet och kompetens på ett negativt sätt. De mindre församlingarna är särskilt sårbara.

Kartläggningen visar även att de olika församlingarnas förutsättningar skiljer sig åt även på andra sätt. Bland annat genom att:

- De minsta församlingarna, med undantag för Essinge församling, ligger i innerstadens citykärna och är områden där antalet personer som vistas är betydligt fler än dem som är tillhöriga i församlingen. Det innebär att främst cityförsamlingarna får bära ett omfattande vistelseansvar.
- De större församlingarna förefaller genom stordriftsfördelar kunna hålla kostnaderna per tillhörig på lägre nivå jämfört med de mindre.

Församlingarnas åtaganden, kostnader, intäkter och förmåga att täcka underskott varierar. Kartläggningen visar att några av innerstadens församlingarna redan idag har akuta ekonomiska problem. Om inga åtgärder vidtas, kommer med våra antaganden, ytterligare ett antal församlingar att befinna sig i motsvarande ekonomiska svårigheter under perioden fram till år 2020. Samtidigt visar kartläggningen att några församlingar kommer att stå ekonomiskt starka även på längre sikt, främst beroende på en fortsatt god befolkningsutveckling. I dessa fall kan även handla om att en låg tillhörighet och därmed låga avgiftsintäkter kan balanseras genom kapitalavkastning eller realisering av tillgångar. Det sistnämnda är dock en kortsiktig lösning.

Kartläggningens bedömning är att kraftigare tillhörighetsminskningar än de som vi använder och redovisar i våra prognoser kan betyda att förändringstrycket även för de ”ekonomiskt starka” församlingarna kan komma att skärpas under perioden.

Kartläggningen visar att kraven på samverkanslösningar och/eller strukturförändringar i högre grad gäller innerstadens cityförsamlingar än innerstadens ytterförsamlingar. Innerstadens sammantagna behov av omställning utgör en stor utmaning och kommer att kräva antingen

- Strukturförändringar med större och färre församlingar eller
- Reglerade verksamhets- och administrativa samverkanslösningar

Om inget av ovanstående genomförs, så behöver cityförsamlingarna genomföra kraftiga kostnadsminskningar

Det krävs även ett utjämningssystem som solidariskt fördelar församlingarnas resurser på ett sätt som gör den samlade verksamheten inom citys församlingar långsiktigt hållbar.

Kartläggningen belyser samtidigt att de samverkansinsatser som hittills gjorts, eller som har varit föremål för diskussion, inte är tillräckliga respektive inte kommit att praktiseras. Det framgår bland annat av att personalkostnaderna ökade i flera församlingar mellan åren 2007 och 2008.

Kartläggningsunderlaget visar att det finns olika uppfattningar och förväntningar om vilken roll- och ansvarsfördelning det är som ska gälla mellan församlingarna och stiftet i den fortsatta hanteringen med omställning och förnyelse av Svenska kyrkans uppdrag i Stockholms innerstad.

En central och viktig framtidsfråga är att komma överens om vad det är som ska känneteckna Svenska kyrkan i Stockholm innerstad och hur den vill framträda utifrån sitt grundläggande uppdrag och lokala kontexten.

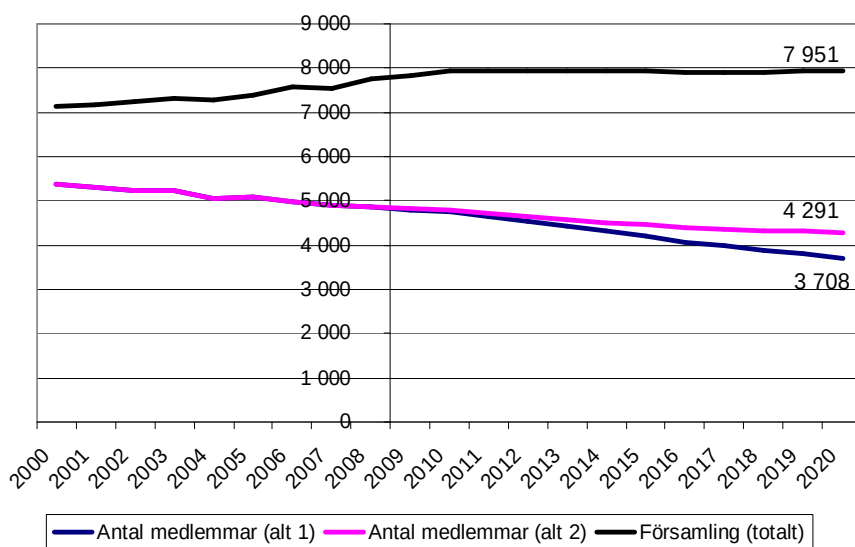
En gemensam syn i sammanhanget skulle kunna ge ökat stöd för en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan församlingarna och stiftet som underlag för utformning av Svenska kyrkans roll/funktion i innerstaden/stiftet och framtida församlingens roll/funktion som den primära enheten.

Prognos per församling

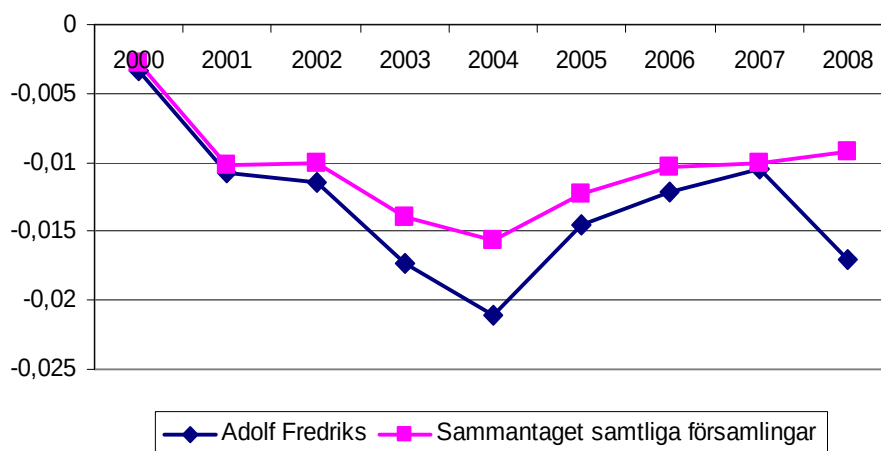
DOMKYRKOKONTRAKTET

Adolf Fredriks församling

Befolkningsutvecklingen beräknas vara i stort sett oförändrad mellan åren 2008 och 2020. Andelen tillhöriga beräknas minska till 54 procent av befolkningen

Andelen nettouträden är högre i Adolf Fredriks församling än i innerstadsförsamlingarna i genomsnitt. År 2008 var andelen nettouträden -1,7 procent att jämföra med -0,9 procent sammantaget för innerstadsförsamlingarna.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		7 768	7 951
Tillhöriga per den 31 december (antal)	4 894	4 872	3 708
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	64,8	62,7	47,7
Kyrkoavgift (%)	0,95	0,95	
Avgiftsnetto (kkkr)	9 745	10 342	9 521
Medeltal anställda	21,5	20,7	

Intäcks- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	12 539	13 142
Uljämning	-2 794	-2 800
Erhållen ersättning från Stockholms kyrkogårdsförv.	600	558
Erhållna bidrag	2 486	2 055
Övriga verksamhetsintäkter	3 669	4 081
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	16 500	17 036
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-10 274	-6 927
Personalkostnader	-11 063	-11 522
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-277	-178
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-21 614	-18 627
Verksamhetens resultat	-5 034	-1 413
Årets resultat	-1 706	-4 512

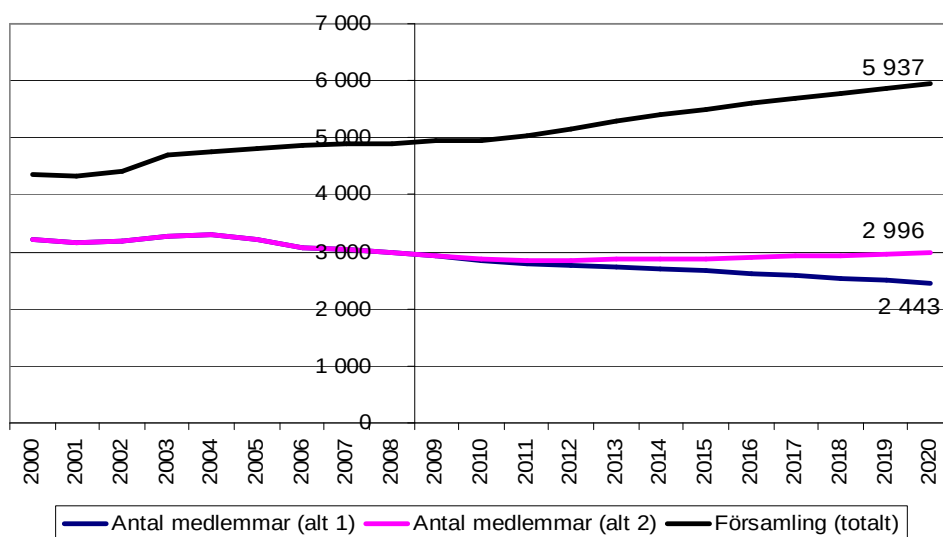
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens	Konfir- merade
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster	i %	i %
2005	1,0	1,5	60,5	29,1
2006	0,9	4,0	54,7	31,8
2007	1,0	3,1	61,2	46,9
2008	1,1	3,2	56	31,8

Stockholms domkyrkoförsamling

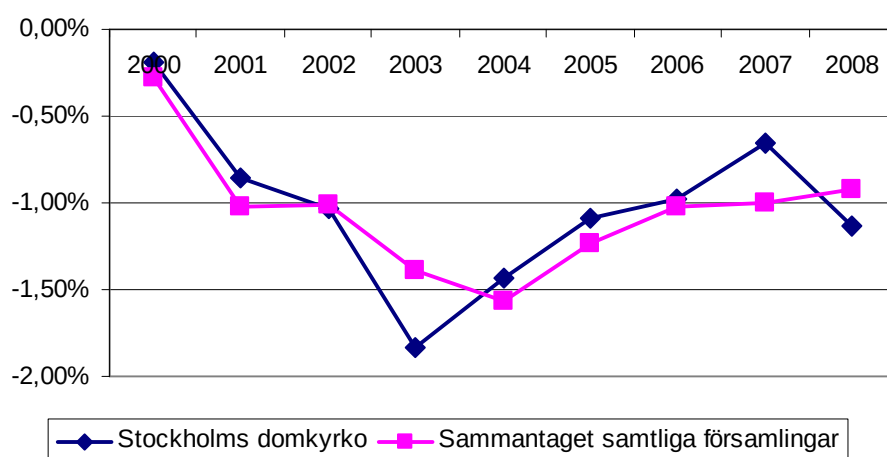
En relativt kraftig befolkningstillväxt på ungefär 1 000 personer (20 procent) gör att medlemsantalet i alternativ 2 beräknas vara oförändrat.

I alternativ 1 kommer antalet tillhöriga att fortsätta minska till 2 443 personer år 2020.

Andelen tillhöriga minskar till drygt 50 procent år 2020 enligt alternativ 2.

Kraftig ökning i nettouträderna mellan åren 2007 och 2008 (från -0,66 till -1,14 procent).

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		4 900	5 937
Tillhöriga per den 31 december (antal)	3 029	2 986	2 443
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	62,5	61,1	41,1
Kyrkoavgift (%)	0,93	0,93	
Avgiftsnetto (kk)	5 923	6 001	6 300
Medeltal anställda	31	32,6	

Intäkts- och kostnadsanalys (kk)	2008	2007
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	7 588	7 548
Utjämning	-1 587	-1 625
Begravningsverksamhet	380	380
Erhållna bidrag	11 057	9 974
Övriga verksamhetsintäkter	21 960	18 720
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	39 398	34 997
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-15 744	-19 431
Personalkostnader	-19 328	-16 985
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-896	-873
Kostnader för varor och material	-1 882	-1 674
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-37 850	-38 963
Verksamhetens resultat	-2 687	-4 708
Årets resultat	-7 123	4 663

Svenska kyrkans statistikdatabas:

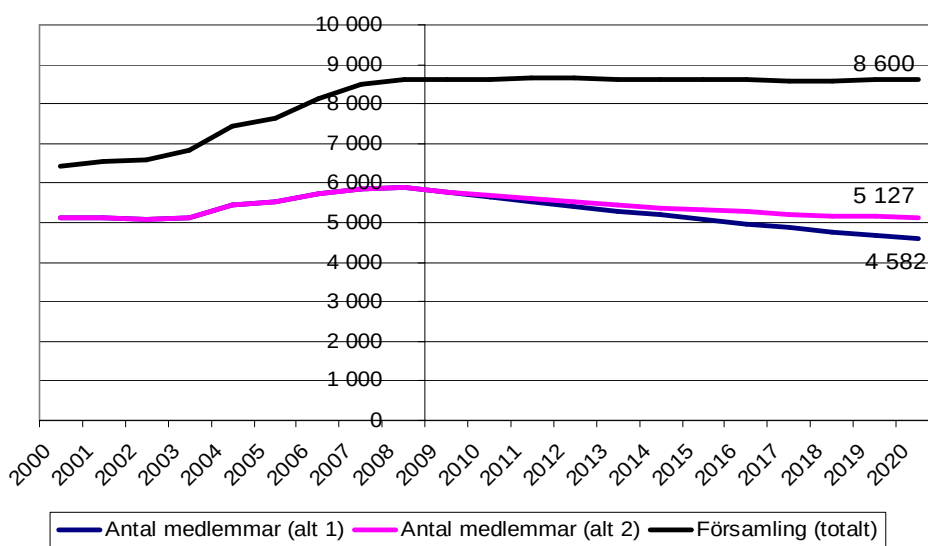
	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	11,3	21,5	44,2	42,1
2006	12,6	23,2	60,0	34,3
2007	10,5	23,2	62,9	53,6
2008	7,7	26,8	52,1	39,3

Essinge församling

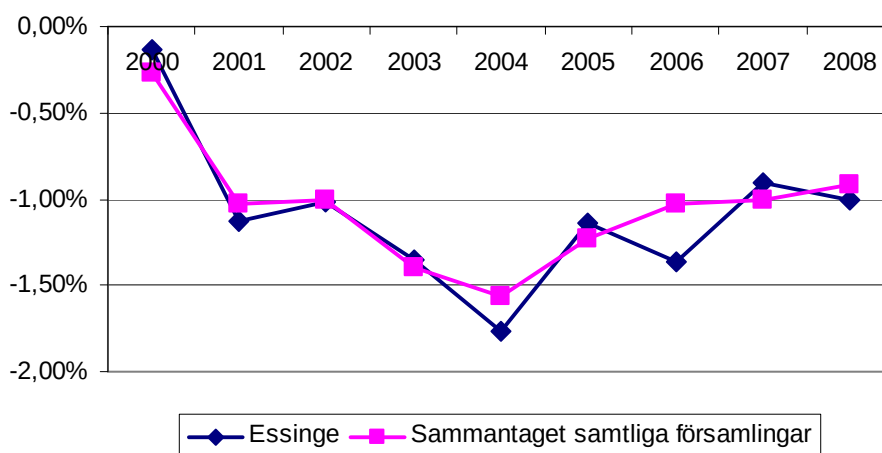
Den kraftiga befolkningsökning som pågått de senaste åren beräknas avstanna och år 2020 antas befolkningen vara totalt 8 600 personer. Detta gör också att de senaste årens ökning av antalet tillhöriga kan förväntas övergå i en minskning.

Enligt alternativ 1 beräknas antalet tillhöriga år 2020 vara 4 582 stycken och enligt alternativ 2 beräknas tillhörighetsantalet vara 5 127 stycken.

Andelen tillhöriga kommer år 2020 att vara 60 procent enligt alternativ 2.

Andelen nettoutträden har under de senaste åren ungefärligen följt innerstadsförsamlingarnas genomsnittliga förändring.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		8 625	8 600
Tillhöriga per den 31 december (antal)	5 839	5 875	4 582
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	68,6	68,1	53,2
Kyrkoavgift (%)	0,8	0,8	
Avgiftsnetto (kkkr)	8 617	9 674	8 744
Medeltal anställda	10	12	

Intäkts- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	11 288	12 391
Utjämnning	-2 671	-2 717
Erhållna bidrag	369	222
Övriga verksamhetsintäkter	1 287	1 829
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	10 273	11 725
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-4 089	-3 995
Personalkostnader	-5 250	-6 125
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-344	-278
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-9 683	-10 398
Verksamhetens resultat	610	1 377
Årets resultat	659	1 528

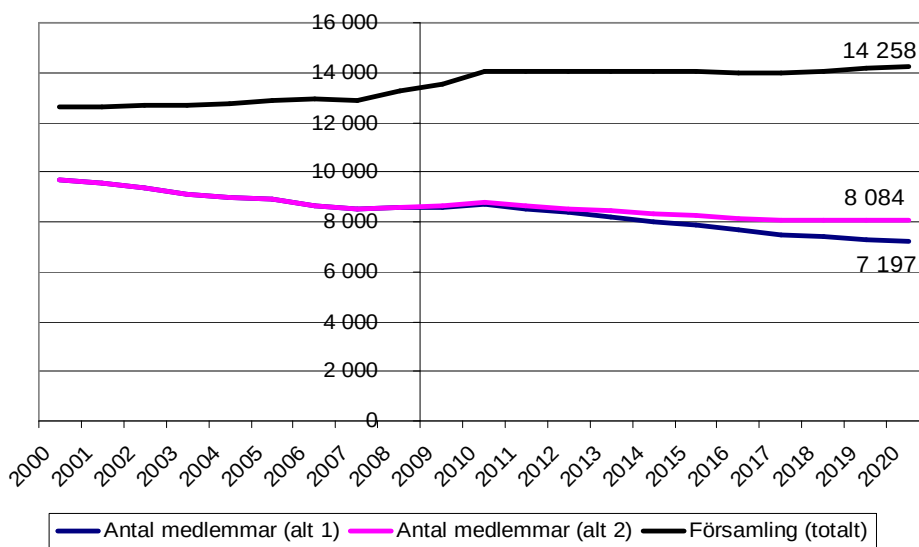
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens	Konfir- merade
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster	i %	i %
2005	0,4	1,0	54,9	26,1
2006	0,4	0,6	64,4	31,4
2007	0,4	0,6	53,6	32,1
2008	0,3	0,6	54,9	33,3

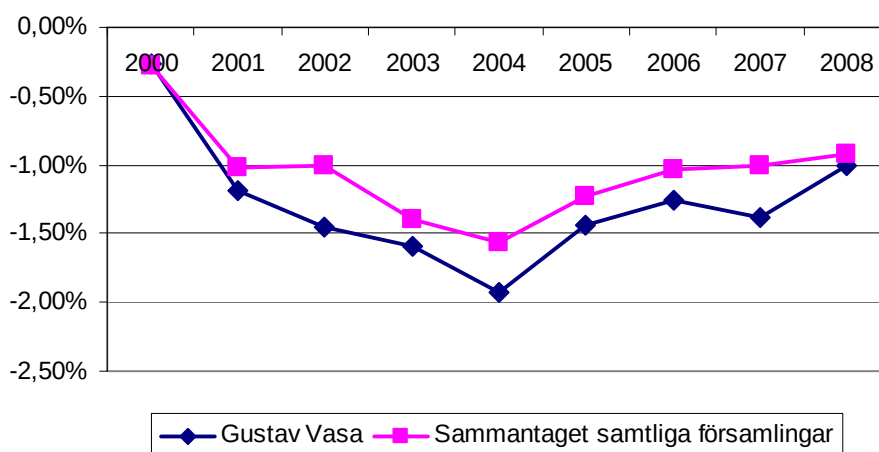
Gustav Vasa församling

Församlingen har under de senaste åren haft en utveckling av andelen nettoutträden som ligger lägre än genomsnittet för innerstadsförsamlingarna.

Befolkningen beräknas öka med nästan 1 000 personer i församlingen mellan åren 2008 och 2011, därefter planar utvecklingen ut. Detta ger en medlemsutveckling som är ökande fram till 2010 och därefter minskande.

Alternativ 1 ger ett tillhörighetsantal på 7 197 personer år 2020 och alternativ 2 ger ett tillhörighetsantal på 8 084.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		13 283	14 258
Tillhöriga per den 31 december (antal)	8 516	8 614	7 197
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	65,9	64,8	50,4
Kyrkoavgift (%)	0,88	0,88	
Avgiftsnetto (kk)	13 920	15 169	15 809
Medeltal anställda	21	21	

Intäkts- och kostnadsanalys (kk)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	18 157	19 734
Utjämning	-4 237	-4 565
Erhållna bidrag	748	2 618
Övriga verksamhetsintäkter	3 468	3 253
Utdelning från prästlönetillgångar	0	251
Begravningsavgift	960	978
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	19 096	22 269
<i>Kostnader</i>		
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		
Övriga externa kostnader	-10 164	-10 073
Personalkostnader	-10 519	-11 766
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-862	-875
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-21 545	-22 714
Verksamhetens resultat	-1 483	-372
Årets resultat	-1 605	-880

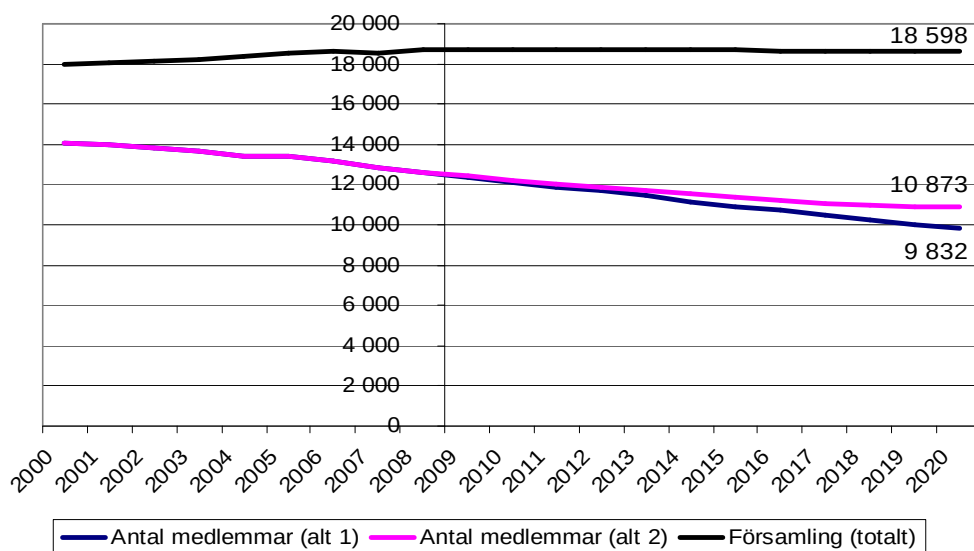
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,7	3,8	66,7	26,0
2006	0,9	1,0	49,4	33,3
2007	0,7	1,9	60,9	13,3
2008	0,6	1,4	44,4	31

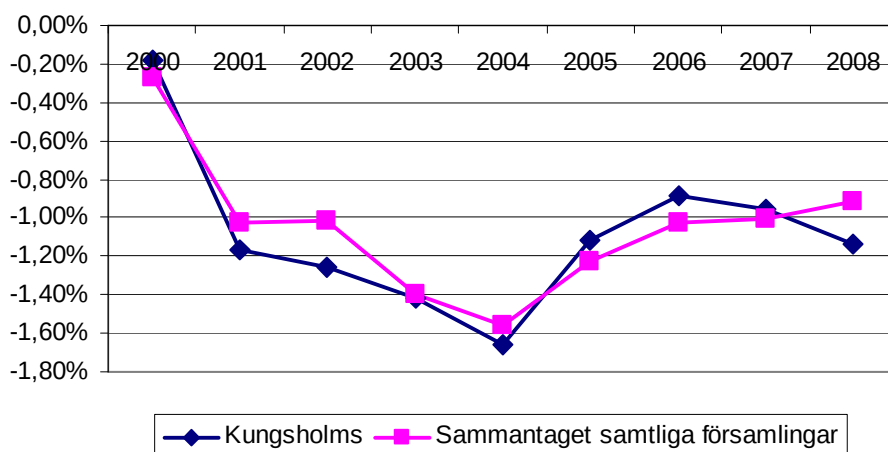
Kungsholms församling

Andelen nettoutträden ligger under åren 2000 till 2008 på en nivå som ungefär motsvarar genomsnittet för innerstadsförsamlingarna.

Befolkningsutvecklingen i församlingen går mot en marginell minskning till år 2020.

Detta ger medlemsminskningar i båda alternativen, enligt alternativ 1 kommer antalet tillhöriga att vara 9 832 personer år 2020 och alternativ 2 ger ett medlemstal på 10 873.

Andelen tillhöriga kommer enligt alternativ 2 vara ungefär 59 procent år 2020.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		18 679	18 598
Tillhöriga per den 31 december (antal)	12 771	12 605	9 832
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	69	68	52,8
Kyrkoavgift (%)	0,75	0,75	
Avgiftsnetto (kk)	18 393	20 287	19 099
Medeltal anställda	22	23	

Intäcks- och kostnadsanalys (kk)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	26 980	29 689
Uljämning	-8 587	-9 402
Erhållna bidrag	1 001	1 043
Övriga verksamhetsintäkter	5 888	5 469
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	25 282	26 799
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-9 570	-10 117
Personalkostnader	-11 613	-11 567
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-858	-920
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-22 041	-22 604
Verksamhetens resultat	3 356	4 327
Årets resultat	5 110	592

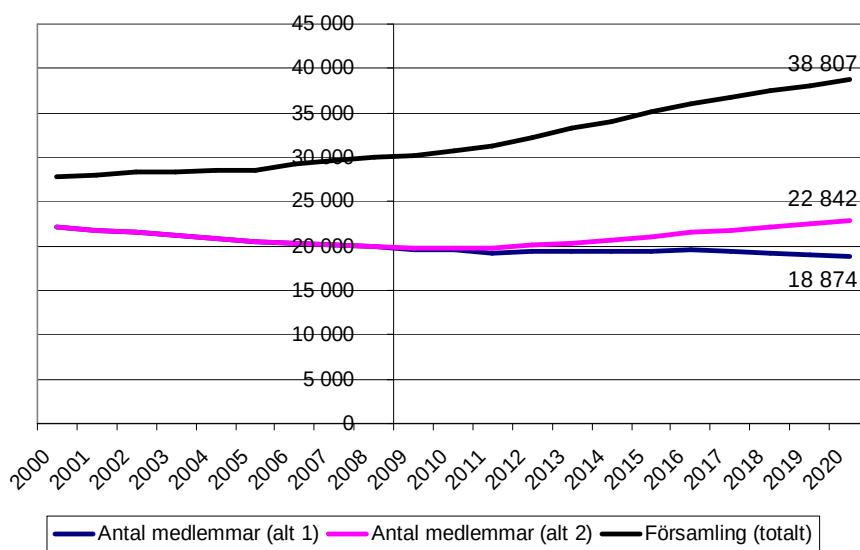
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,4	0,9	58,9	25,0
2006	0,4	1,1	57,1	24,1
2007	0,3	1,5	51,4	31,3
2008	0,4	2	49,1	30

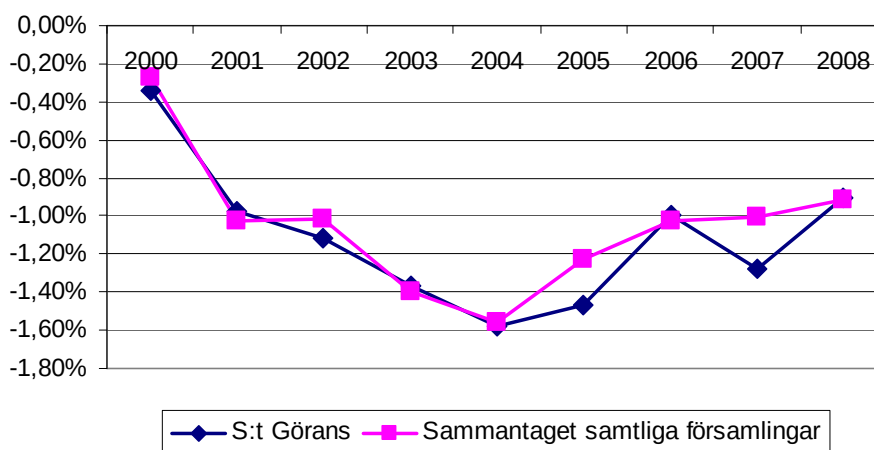
S:t Görans församling

Genomsnittligt under åren ligger S:t Göran på en nivå när det gäller andelen nettoutträden som ungefär motsvarar genomsnittet i innerstadsförsamlingarna.

En kraftig befolkningstillväxt i församlingen (från 30 000 till 38 807 personer) ger en ökning även när det gäller antalet tillhöriga i alternativ 2.

I alternativ 1 beräknas antalet tillhöriga minska med ungefär 1 000 personer fram till år 2020.

Alternativ 2 ger en tillhörighetsandel på strax under 60 procent år 2020.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		29 977	38 807
Tillhöriga per den 31 december (antal)	20 149	19 981	18 874
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	68,4	67	48,6
Kyrkoavgift (%)	0,59	0,59	
Avgiftsnetto (kk)	18 509	19 818	20 666
Medeltal anställda	31	32	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	63	57,8	

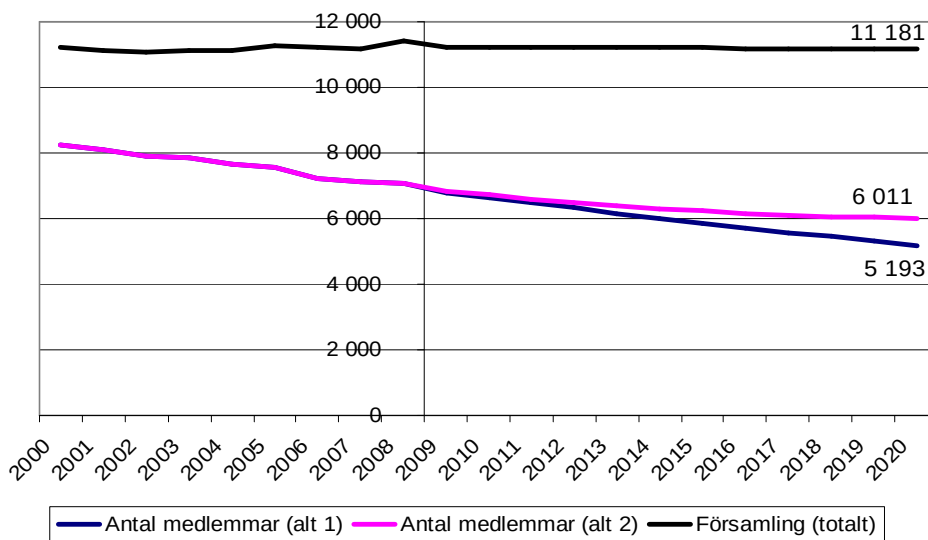
Intäkts- och kostnadsanalys (kk)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	28 605	30 139
Utjämning	-10 096	-10 268
Erhållna bidrag	2 522	3 044
Övriga verksamhetsintäkter	2 268	2 377
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	23 299	25 292
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-11 513	-8 273
Personalkostnader	-14 685	-14 604
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-1 213	-1 180
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-27 411	-24 057
Verksamhetens resultat	-4 020	998
Årets resultat	-3 316	1 319

Svenska kyrkans statistikdatabas

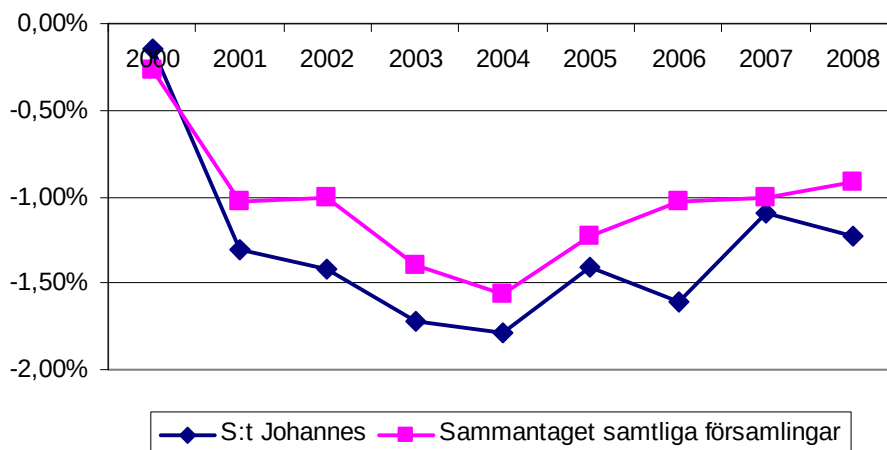
	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,3	1,2	55,0	19,2
2006	0,2	1,1	46,2	33,1
2007	0,3	1	44	16,7
2008	0,3	1,1	46,6	27,0

S:t Johannes församling

Andelen nettouträden är högre än genomsnittet bland innerstadsförsamlingarna. Befolkningen beräknas minska något från dagens nivå i församlingen. Detta ger en tillhörighetsminskning i båda alternativen.

I alternativ 2 beräknas antalet tillhöriga minska från 7 057 stycken år 2008 till 6 011 stycken år 2020. I alternativ 1 kommer antalet tillhöriga vara 5 193 stycken år 2020.

Andelen tillhöriga kommer vara ungefär 54 procent år 2020.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		11 402	11 181
Tillhöriga per den 31 december (antal)	7 109	7 057	5 193
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	64,5	63,3	46,4
Kyrkoavgift (%)	0,94	0,94	
Avgiftsnetto (kkkr)	12 996	13 575	12 798
Medeltal anställda	12	12	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	35	35	

Intäcks- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	16 624	17 410
Begravningsavgift	600	566
Utjämning	-3 628	-3 835
Erhållna bidrag	247	329
Övriga verksamhetsintäkter	6 377	6 361
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	20 220	20 831
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-11 993	-11 086
Personalkostnader	-7 141	-7 366
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-145	-145
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-19 279	-18 597
Verksamhetens resultat	1 010	2 368
Årets resultat	1 032	2 438

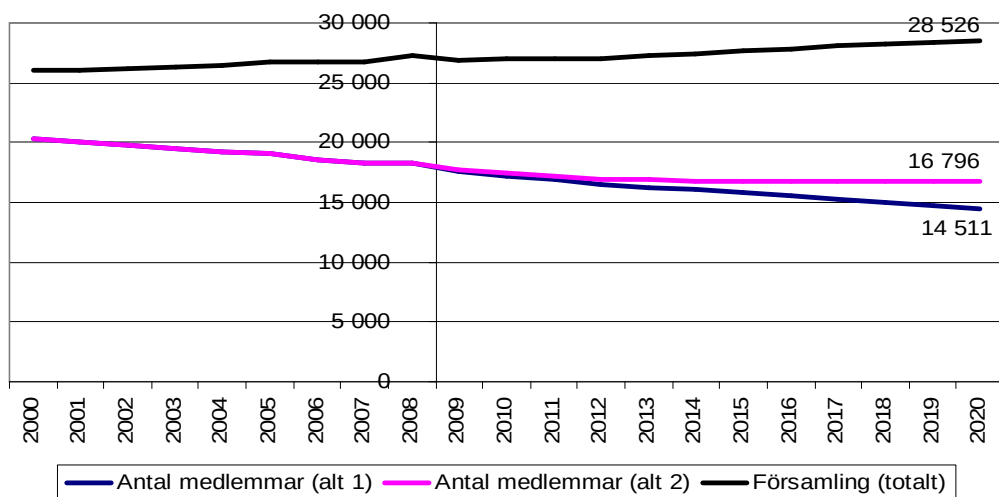
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,2	1,9	46,0	20,0
2006	0,2	1,8	49,8	31,8
2007	0,4	2,2	55,9	27,1
2008	0,4	2,5	47,6	30,6

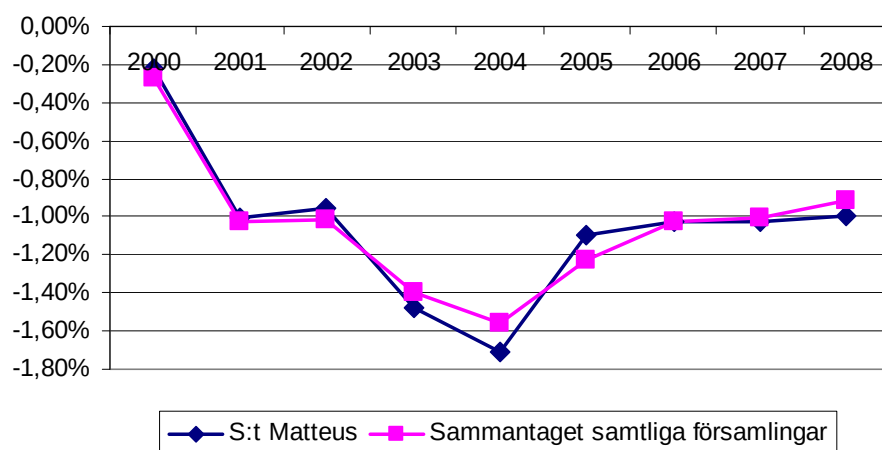
S:t Matteus församling

Något högre andel nettouträden (ungefär -1 procent) än genomsnittet bland innerstadsförsamlingarna.

En befolkningstillväxt totalt i församlingen om drygt 1 000 personer från 2008 till 2020.

Befolkningstillväxten gör i alternativ 1 att medlemsutvecklingen stabiliseras från år 2013 och landar på 16 796 personer år 2020. I alternativ 2 är antalet tillhöriga 14 511 personer år 2020.

En tillhörighetsandel på strax under 60 procent av den totala befolkningen år 2020.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		27 257	28 526
Tillhöriga per den 31 december (antal)	18 278	18 229	14 511
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	68,7	66,7	50,8
Kyrkoavgift (%)	0,64	0,64	
Avgiftsnetto (kk)	19 808	21 368	20 426
Medeltal anställda	26,25	26,46	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	49	42	

Intäcks- och kostnadsanalys (kk)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	30 323	32 580
Uljämning	-10 515	-11 212
Utdelning från prästlönertillgångar	1	1
Tillfälligt församlingsbidrag	547	538
Erhållna bidrag	946	565
Övriga verksamhetsintäkter	2 557	2 997
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	23 859	25 469
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-12 185	-10 727
Personalkostnader	-11 801	-10 869
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-466	-268
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-24452	-21864
Verksamhetens resultat	-412	3 249
Årets resultat	218	1 386

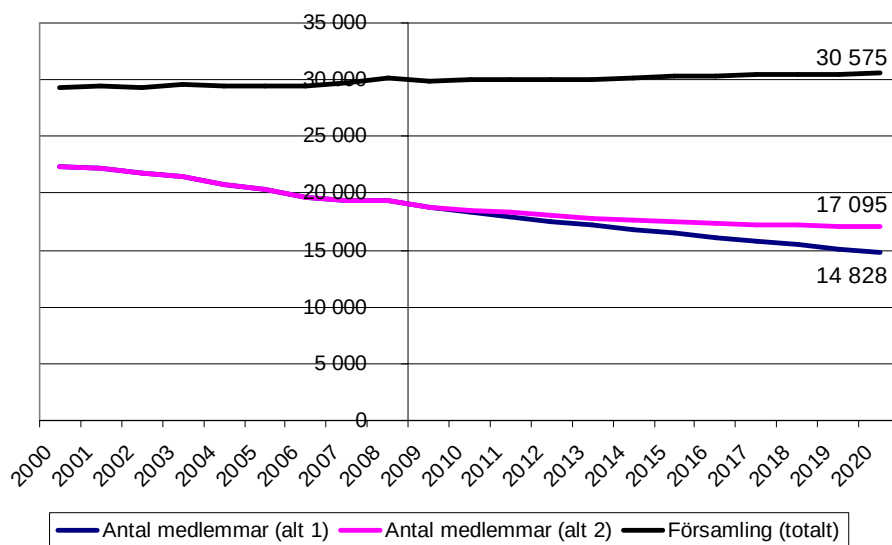
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,2	0,1	56,1	25,7
2006	0,2	0,2	55,1	23,8
2007	0,2	0,2	50,9	29,5
2008	0,2	0,3	49,4	17

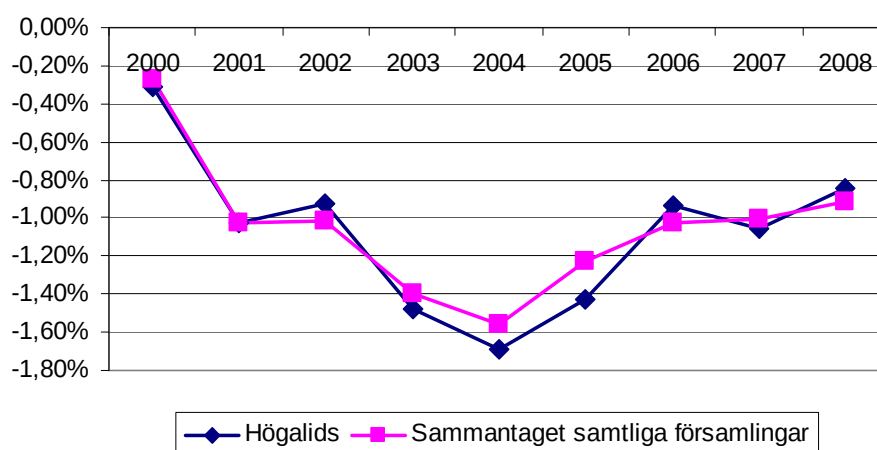
SÖDERMALMS KONTRAKT

Högalids församling

Utvecklingen av andelen nettouträden motsvarar ungefär genomsnittet för samtliga innerstadsförsamlingar åren 2000 till 2008. Befolkningsutvecklingen beräknas vara marginell fram till 2020.

Detta ger minskningar av antalet tillhöriga i både alternativ 1 och 2. Alternativ 2 ger 17 095 tillhöriga år 2020 medan alternativ 1 ger 14 828 tillhöriga.

Alternativ 2 ger en tillhörighetsandel år 2020 på ungefär 56 procent.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		30 102	30 575
Tillhöriga per den 31 december (antal)	19 342	19 280	14 828
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	65	64	48,5
Kyrkoavgift (%)	0,7	0,7	
Avgiftsnetto (kkkr)	22 068	23 110	21 820
Medeltal anställda	34	34	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	56,8	56,8	

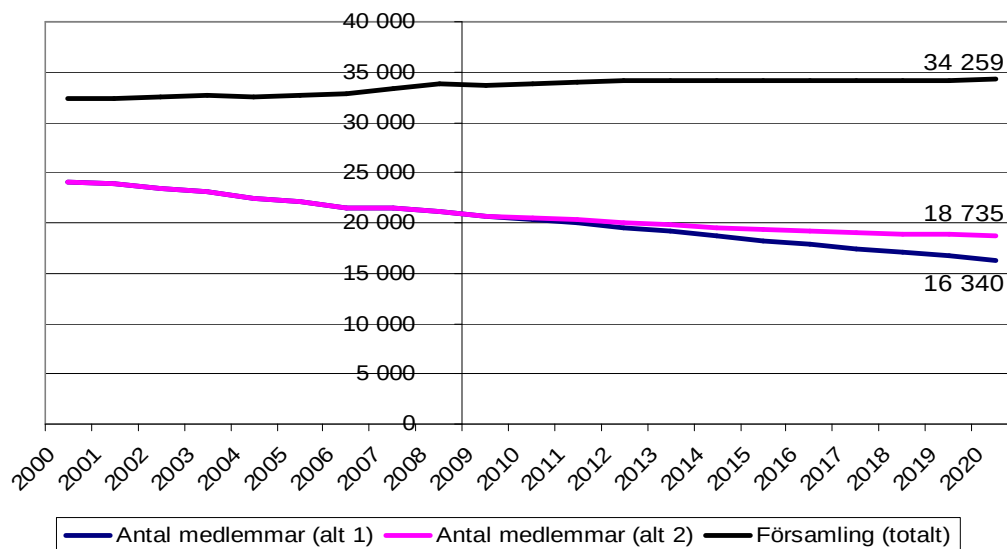
Intäkts- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	28 281	29 542
Utjämnning	-6 213	-6 432
Begravningsverksamhet	550	605
Erhållna bidrag	1 477	3 287
Övriga verksamhetsintäkter	2 040	2 570
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	26 135	29 572
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-8 327	-8 964
Personalkostnader	-14 836	-16 820
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-887	-813
Kostnader för varor och material		
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-24 050	-26 597
Verksamhetens resultat	2 085	1 630
Årets resultat	2 599	1 290

Svenska kyrkans statistikdatabas

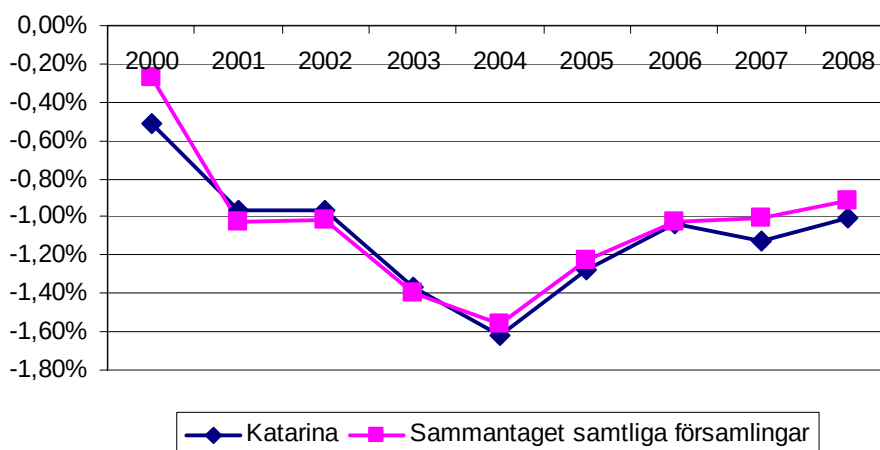
	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,3	1,2	52,0	16,3
2006	0,3	1,2	41,5	15,3
2007	0,3	1,2	37	13,9
2008	0,4	1,3	42,2	17,6

Katarina församling

Utvecklingen av nettoutträdena motsvarar ungefär genomsnittet för innerstadsförsamlingarna åren 2000 till 2008. Församlingens befolkning beräknas bli en växa marginellt. Enligt alternativ 1 ger detta en medlemsminskning från ungefär 21 000 tillhöriga år 2008 till 16 340 tillhöriga år 2020. Enligt alternativ 2 kommer antalet tillhöriga år 2020 vara 18 734 personer.

Andelen tillhöriga år 2020 kommer att vara ungefär 55 procent år 2020.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		33 779	34 259
Tillhöriga per den 31 december (antal)	21 418	21 187	16 340
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	64	63	47,7
Kyrkoavgift (%)	0,77	0,77	
Avgiftsnetto (kk)	27 940	29 454	28 113
Medeltal anställda	33	33	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	48	48	

Intäkts- och kostnadsanalys (kk)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	34 550	36 499
Utjämnning	-6 610	-7 045
Erhållna bidrag	2 158	1 995
Övriga verksamhetsintäkter	5 923	5 943
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	36 021	37 392
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-11 531	-11 790
Personalkostnader	-17 402	-17 869
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-3 415	-3 357
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-32 348	-33 016
Verksamhetens resultat	4 040	4 387
Årets resultat	1 453	1 810

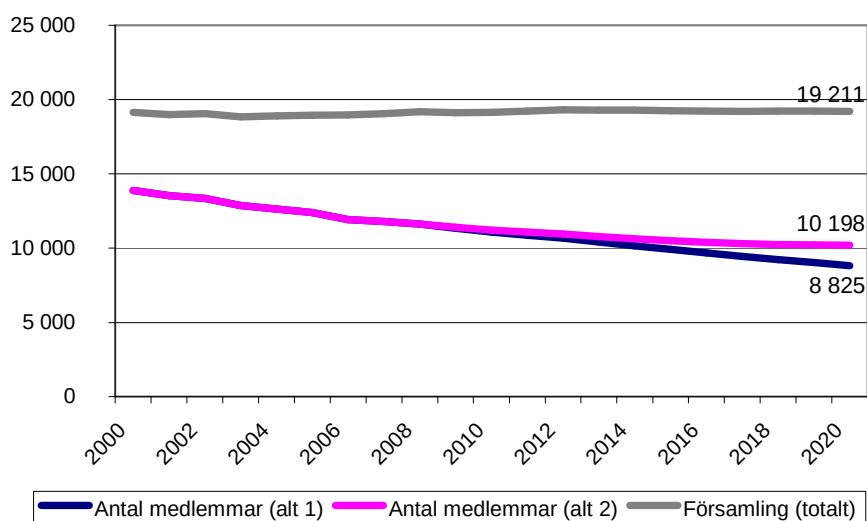
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,9	1,3	49,9	20,9
2006	1,0	1,2	51,4	17,5
2007	1,1	1,2	43,8	20,1
2008	1,2	0,7	34,4	12,1

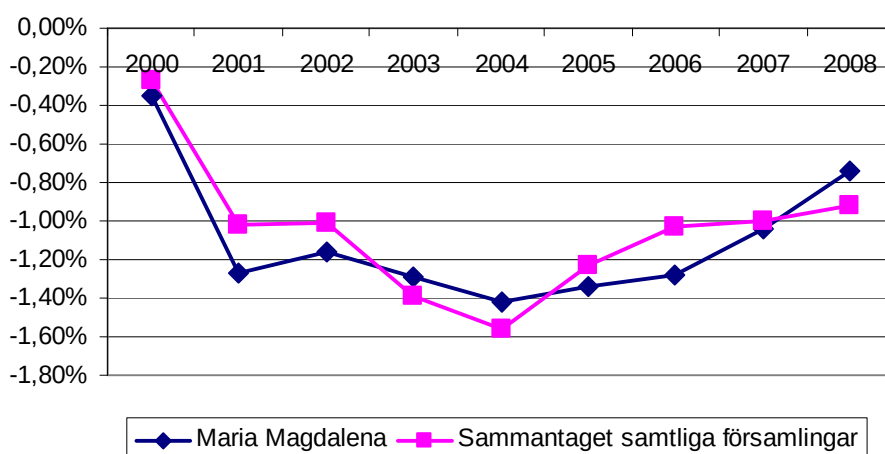
Maria Magdalena församling

Befolkningstillväxten i församlingen är marginell. Därför kommer också båda alternativen att ge en kraftigt negativ tillhörighetsutveckling.

Utvecklingen när det gäller andelen nettoutträden fram till och med 2008 är ungefär i nivå med genomsnittet bland innerstadsförsamlingarna under de senaste åren. År 2008 är andelen nettoutträden något lägre än genomsnittet (-0,74 respektive -0,91).

I alternativ 1 beräknas antalet tillhöriga minska till 8 825 personer, i alternativ 2 till 10 198 personer (från 11 600 personer idag).

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		19 183	19 211
Tillhöriga per den 31 december (antal)	11 806	11 623	8 825
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	61,9	60,6	45,8
Kyrkoavgift (%)	0,84	0,84	
Avgiftsnetto (kkkr)	17 818	19 131	17 429
Medeltal anställda	27	26	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	52,8	50,6	

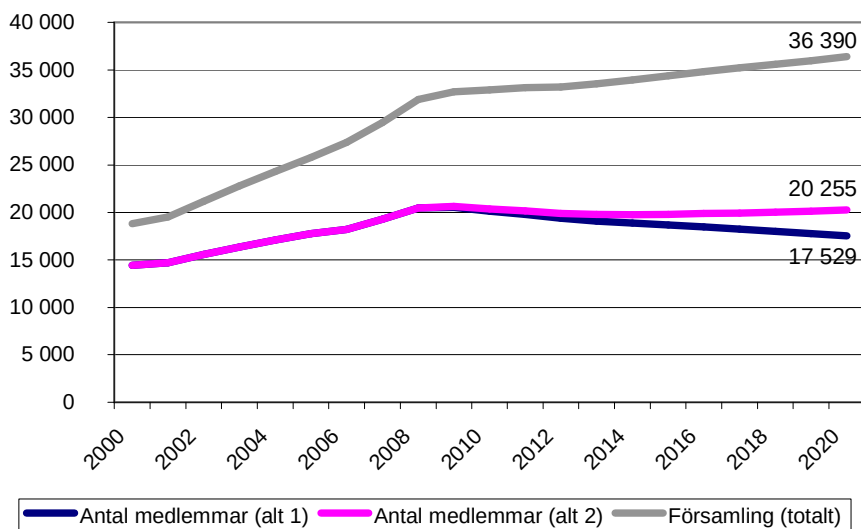
Intäkts- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	22 260	23 768
Utjämnning	-4 442	-4 637
Erhållna bidrag	1 759	1 272
bostads- och lokalhyror	3 018	3 206
Övriga verksamhetsintäkter	1 622	1 345
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	24 217	24 954
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-11 477	-8 673
Personalkostnader	-12 796	-12 624
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-1 335	-1 264
Kostnad för varor och tjänster	-220	-443
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-25 828	-23 004
Verksamhetens resultat	-1 346	1 998
Årets resultat	-1 175	1 172

Svenska kyrkans statistikdatabas

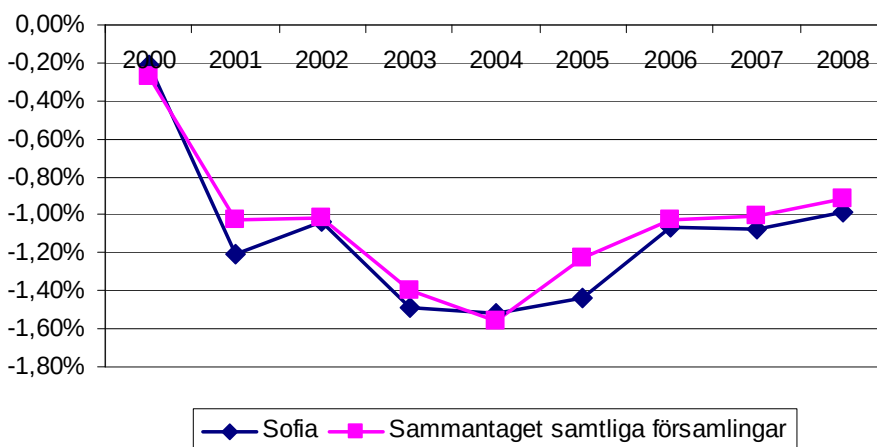
	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,5	1,2	49,5	16,7
2006	0,5	1,1	49,4	23,0
2007	0,5	1,3	42,2	12,4
2008	0,5	1	43,5	18,3

Sofia församling

Andelen nettoutträden ligger något under genomsnittsnivån åren 2000-2008.
En kraftig befolkningstillväxt under de senaste åren ser ut att mattas av framöver.
Befolkningen ökar från drygt 32 000 personer år 2008 till 36 330 år 2020.

Enligt alternativ 1 ger detta en minskning av antalet tillhöriga från drygt 20 000 till 17 529, enligt alternativ 2 blir antalet tillhöriga oförändrat.

Tillhörighetsandelen är redan idag relativt låg och beräknas enligt alternativ 2 landa på ungefär 56 procent år 2020.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		31 882	36 390
Tillhöriga per den 31 december (antal)	19 268	20 457	17 529
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	65,4	64,2	48,3
Kyrkoavgift (%)	0,8	0,8	
Avgiftsnetto (kkkr)	28 481	31 211	32 013
Medeltal anställda	26	26	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	42	42	

Intäkts- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	34 800	38 474
Utjämning	-6 319	-7 263
Erhållna bidrag	5 050	1 697
Övriga verksamhetsintäkter	2 115	2 338
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	35 646	35 246
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-13 481	-12 822
Personalkostnader	-14 998	-14 898
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-1 439	-1 488
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-29 918	-29 208
Verksamhetens resultat	5 728	6 038
Årets resultat	4 433	4 688

Svenska kyrkans statistikdatabas

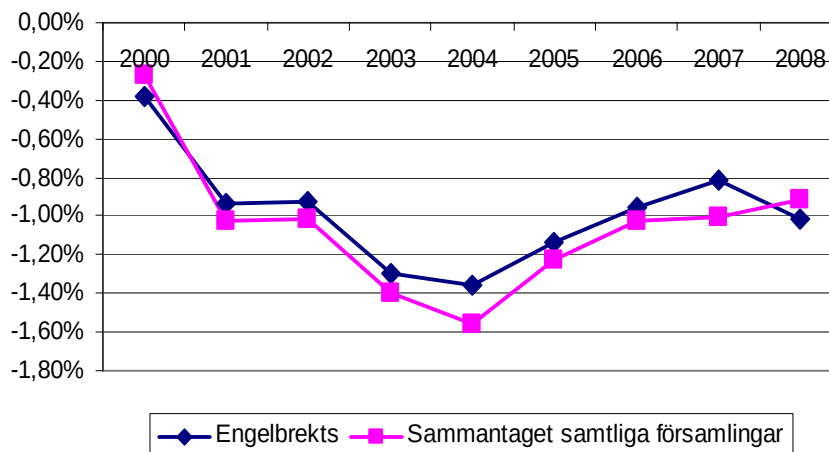
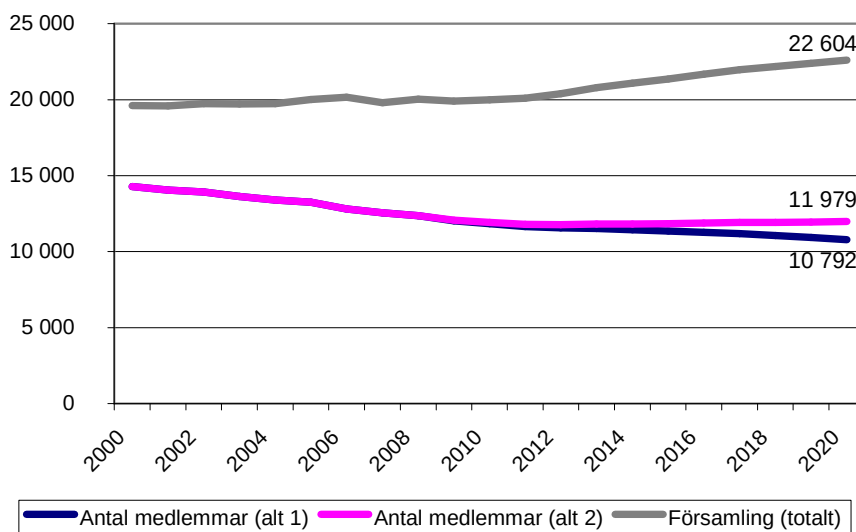
	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,4	2,1	53,8	17,6
2006	0,5	3,0	51,9	23,7
2007	0,4	1,6	55,6	21,2
2008	0,4	1,7	44,2	17,4

ÖSTERMALMS KONTRAKT

Engelbrekts församling

Den befolkningen beräknas öka med ungefär 13 procent fram till 2020.

Detta ger en marginell minskning av antalet tillhöriga (enligt alternativ 2) från 12 366 år 2008 till 11 979 år 2020. I alternativ 1 blir antalet tillhöriga år 2020 något lägre, 10 792 stycken.

Andelen nettouträden har under de senaste åren varit något lägre än genomsnittet för innerstadsförsamlingarna.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		20 029	22 640
Tillhöriga per den 31 december (antal)	12 533	12 366	10 792
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	63,3	61,7	47,7
Kyrkoavgift (%)	0,76	0,76	
Avgiftsnetto (kk)	17 753	19 397	19 500
Medeltal anställda	29	26	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	53	59	

Intäkts- och kostnadsanalys (kk)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	24 201	26 192
Utjämningsbidrag	-6 448	-6 796
Erhållna bidrag	963	1 160
Övriga verksamhetsintäkter	2 233	1 938
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	20 949	22 494
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-7 690	-8 365
Personalkostnader	-11 023	-13 324
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-1 047	-1 080
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-19 760	-22 769
Verksamhetens resultat	1 189	-198
Årets resultat	2 985	-1 192

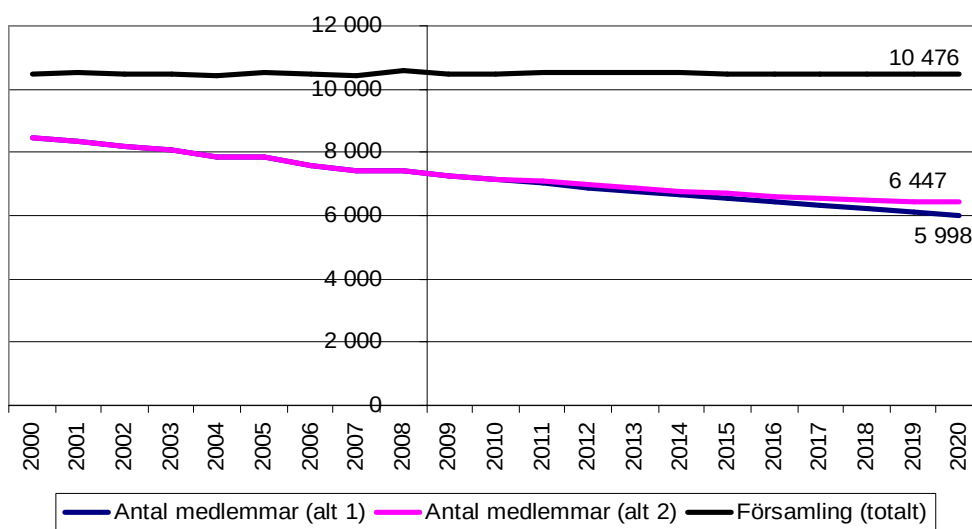
Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,3	1,2	53,3	41,4
2006	0,4	1,5	63,7	42,7
2007	0,3	1,6	56	38,4
2008	0,3	1,6	47,5	34,3

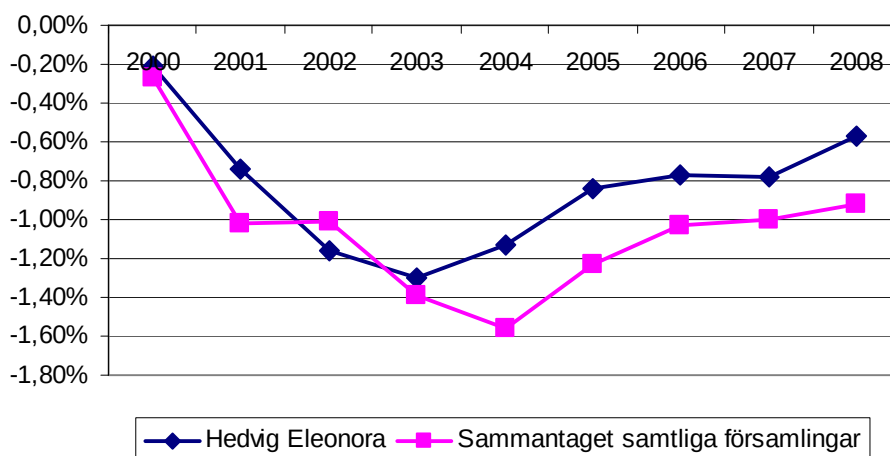
Hedvig Eleonora församling

Församlingen har haft en lägre andel nettoutträden än genomsnittet för innerstadsförsamlingarna från 2004 fram till 2008, år 2008 var andelen nettoutträden -0,57 procent.

Befolkningsutvecklingen beräknas vara i stort sett oförändrad fram till år 2020. Detta ger relativt kraftiga medlemsminskningar i båda alternativen.

I alternativ 1 minskar antalet tillhöriga från 7 430 till 5 998, i alternativ 2 minskar antalet till 6 447.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		10 566	10 476
Tillhöriga per den 31 december (antal)	7 409	7 430	5 998
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	71,2	70,4	57,3
Kyrkoavgift (%)	0,71	0,71	
Avgiftsnetto (kkkr)	9 734	10 711	9 923
Medeltal anställda	16,1	16,6	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	55,8	58,3	

Intäcks- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	15 234	16 790
Uljämning	-5 500	-6 079
Erhållna bidrag	1 409	1 377
Övriga verksamhetsintäkter	3 161	41 839
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	14 304	53 927
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-5 670	-6 958
Personalkostnader	-7 995	-9 134
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-561	-529
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-14 226	-16 621
Verksamhetens resultat	78	37 306
Årets resultat	7 698	34 260

Svenska kyrkans statistikdatabas

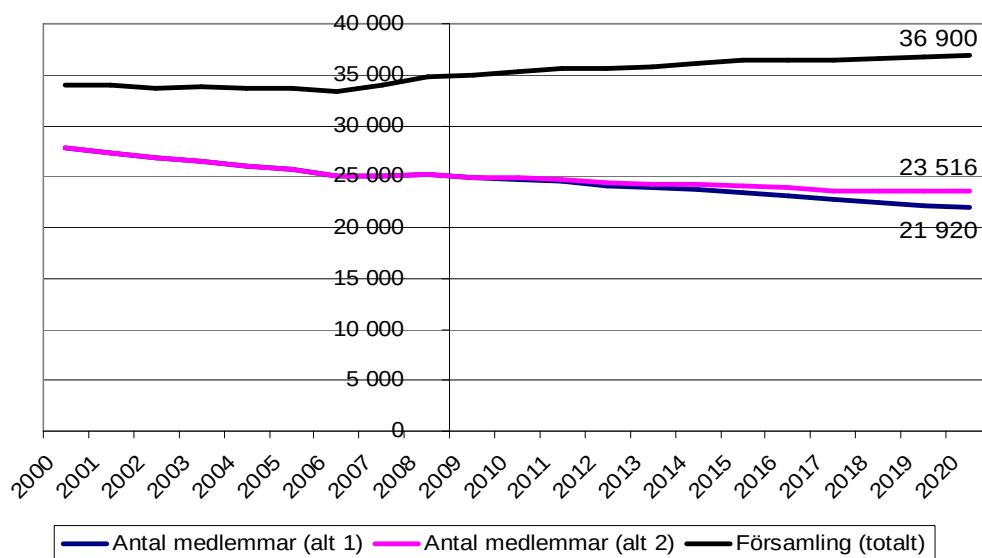
	<i>Antal besök per kyrko- tillhörig och år</i>		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	1,0	3,0	68,2	49,4
2006	0,9	2,4	67,9	49,4
2007	0,7	2,9	60,5	39,8
2008	0,8	2,4	61,2	40,5

Oskars församling

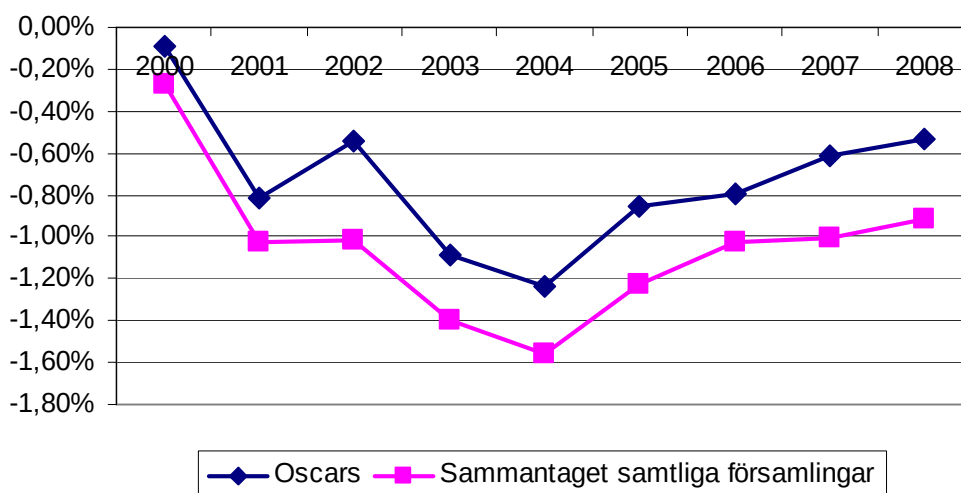
Befolkning förväntas under perioden växa med knappt 2 000 personer.

Denna befolkningstillväxt väger i alternativ 2 ändå inte upp för minskningen när det gäller andelen tillhöriga fram till 2020, med en tillhörighetsminskning från 25 000 personer år 2008 till 23 516 personer år 2020. I alternativ 1 minskar antalet tillhöriga till 21 920 personer år 2020.

Andelen nettouträden låg under genomsnittsnivån för innerstadsförsamlingarna år 2000-2008.

Oscars församling förväntas ligga kvar på en tillhörighetsandel över genomsnittsnivån och landar på ungefär 65 procent år 2020 enligt alternativ 2.

			Prognos
Avgiftsunderlag	2007	2008	2020
Befolkning		35 073	36 900
Tillhöriga per den 31 december (antal)	25 118	25 157	21 920
Tillhöriga per den 31 december (andel av inv. %)	73	71,7	59,4
Kyrkoavgift (%)	0,66	0,66	
Avgiftsnetto (kkkr)	27 131	28 794	30 044
Medeltal anställda	51	49	
Personalkostnader/verksamhetens intäkter (%)	50,5	47	

Intäcks- och kostnadsanalys (kkkr)	2007	2008
<i>Intäkter</i>		
Kyrkoavgift	42 997	45 454
Uljämning	-15 866	-16 660
Erhållna bidrag	4 757	4 505
Övriga verksamhetsintäkter	10 364	10 798
<i>Summa verksamhetens intäkter</i>	42 252	44 097
<i>Kostnader</i>		
Övriga externa kostnader	-21 665	-17 681
Personalkostnader	-21 330	-20 744
Av- och nedskrivningar av materiella anl.tillgångar	-989	-931
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	-43 984	-39 356
Verksamhetens resultat	4 068	4 802
Årets resultat	3 842	4 382

Svenska kyrkans statistikdatabas

	Antal besök per kyrko- tillhörig och år		Dop- frekvens i %	Konfir- merade i %
	Huvud- gudstjänst	Andra gudstjänster		
2005	0,5	0,6	63,4	45,4
2006	0,4	0,5	68,5	44,3
2007	0,3	0,7	65,5	42,7
2008	0,4	0,6	54,9	42,7

Bilaga 8

Vad har andra sagt och gjort?

Bakgrund

Församlingsstrukturen

Diskussionen om församlingsstrukturen är ingalunda Stockholms innerstadsförsamlingar ensamma om att föra. Samma diskussion pågår alltså också på andra håll. Mycket har redan hänt mellan 2000 och 2010:

Antalet församlingar har minskat från 2 517 till 1 467, en minskning med mer än tusen församlingar eller drygt 40 procent.

Antalet pastorat har minskat med cirka 15 procent, från 1 081 till 911.

Antalet samfälligheter har mer än halverats, från 611 till 286.

Utvecklingen stämmer med den som sker i samhället i övrigt. Hela den offentliga sektorn diskuteras intensivt. Kanske nalkas vi ett läge med 100 kommuner och med 6-7 regioner i stället för de nuvarande länen? Båda siffrorna förekommer med stort allvar i debatten.

Det kan vara bra att gör en utblick för att se hur andra tänkt. Vi lyfter här fram strukturarbetet i Lunds stift, som har varit mycket aktivt, och arbetet i några stora städer: Göteborg, Linköping och Norrköping.

Lunds stift

Lunds stifts strukturarbete har redan nämnts. Det har bestått av en gedigen omvärldsanalys och ett brett teologiskt arbete. Den mer generella omvärldsanalys som nämnts tidigare har följts upp lokalt genom enkäter och samtal, bland annat vid kontraktsvisa seminarier. En särskild pastoralteologisk rapport har arbetats fram. I den behandlar man ett brett spektrum av frågor som rör församlingarnas arbete.

Den teologiska arbetsgruppen i Lunds stift kopplar samman organisationsdiskussionen med kyrkoordningens konstaterande att det är ”en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och klargöra dess innebörd”. En levande och verksam kyrka är rörelse och skapar den organisation som krävs för ändamålet, skriver man och konstaterar att detta inte innebär ”självklart stora eller små enheter eller en konformitet i utformandet av pastorat”. Man kan ”leva med olikheter, men det måste finnas en rättvisa i fördelning av resurser och personal.”

Den grupp som hade en samordnande roll i arbetet med analyser, seminarier och uppföljande samtal ville att stiftet ska se till att samtalen kring strukturförändring fortsätter. Den drivkraft som behövs för att ett förändringsarbete ska fungera så smidigt som möjligt är att förändringen av de flesta inblandade upplevs som nödvändig eller åtminstone upplevs få positiva konsekvenser. Förslag fördes fram ibland annat följande avseenden:

Stiftsstyrelsen behöver ta fram kriterier som är adekvata för bärkraft, till exempel resurser, lokaler, personal, medlemmar, tradition, geografiskt läge, förtroendevalda i relation till församlingens uppdrag.

Pastoraten behöver hjälp med en lokal konsekvensanalys, ekonomiskt och pastoralt. Bistånd med experthjälp och att leda processen i samtal mellan pastoraten behövs.

Stiftet behöver stödja ett fortsatt arbete i och mellan församlingarna som syftar till ökad reflektion och ökad förståelse för vad det innebär att vara kyrka i det postmoderna samhället och i ett globalt perspektiv.

Stiftet behöver arbeta vidare med reflektion kring de praktiska teologiska frågorna, i förhållande till etik, miljö och hållbar utveckling.

Man pekade också på att kontraktsprostarna är nyckelpersoner som länk mellan stiftet och församlingarna och att kyrkoherdarna är nyckelpersoner i allt förändringsarbete. Gruppen ville också att stiftet skulle utreda om det finns andra samverkansformer som kan ge samma eller större fördelar än samgående.

Stiftsstyrelsen konstaterade att det är angeläget att arbetet med strukturförändringar fortsätter med målet med ändamålsenlig pastoratsstruktur som skapar optimala förutsättningar för församlingarnas möjlighet att utföra sin grundläggande uppgift. Stiftets uppdrag är att främja och stödja nödvändiga strukturförändringar i olika former. Man beslutade bland annat följande:

En projektgrupp ska ta fram förslag på riktlinjer och kriterier för vilken pastoratsstorlek som kan utgöra en pastoralt och ekonomiskt bärkraftig enhet under en överskådlig tid. Därefter ska arbetet med strukturförändringar påbörjas i pastorat som inte uppfyller kriterierna.

Prostmötet ska besluta om årliga rutiner för att fortsätta ett effektivt samtal om samverkan och strukturförändringar. Samtalen ska inkludera ordföranden för kyrkofullmäktige, kyrkonämnder, kyrkoråd och kyrkoherdar.

En stöd- och beredningsgrupp ska stödja och hjälpa pastoraten i deras arbete med strukturförändringar. Gruppen att ta fram en katalog som innehåller exempel på olika slags samverkansformer/möjligheter.

Pilotprojekt startas för att erbjuda intresserade pastorat särskilt stöd och hjälp i arbetet med att hitta en lämplig pastoratsstruktur. Ansvaret för detta uppdrag ligger på stöd- och beredningsgruppen.

Några större städer

Göteborg

Den 1 januari 2010 blev elva församlingar på *Hisingen* fyra efter att frågan utretts. På *Hisingen* finns i dag omkring 130 000 invånare. Cirka 82 000 tillhör Svenska kyrkan. I de fyra nya församlingarna finns det cirka 58 000 invånare (varav 33 000 medlemmar), 33 000 invånare (varav 22 000 medlemmar), 22 000 invånare (varav 18 000 medlemmar) respektive 13 000 invånare (varav 10 000 medlemmar).

Omfattande byggplaner på Norra Älvstranden samt i andra områden på *Hisingen* aktualiserade församlingsgränsernas ändamålsenlighet. Nybyggnationen på *Hisingen* är stor, under tiden 2005-2010 byggs cirka 7 000 bostäder. Ytterligare cirka 20 000 bostäder är planerade fram till 2025. Befolkningen väntas öka i samma takt. Enligt kommunens prognos är en befolkningsökning på 17 000 människor är att vänta från 2007 till 2015.

Församlingarna på *Hisingen* varierade fram till det senaste årsskiftet kraftigt i storlek. Den största hade cirka 15 000 medlemmar och den minsta strax över 500. Gränsdragningen följde inte geografiska, infrastrukturella och demografiska gränser, vilket ledde till problem för både församlingsbor och församlingar.

Parallellt med den kraftiga befolkningsutvecklingen förutsågs en försämrad ekonomi i Göteborgs kyrkliga samfällighet. Tillsammans ledde dessa båda faktorer till försämrade förutsättningar för församlingarna på *Hisingen* att fullgöra sina uppgifter. Större enheter är därför att föredra av dessa och andra skäl:

- En så stor del som möjligt av resurserna bör gå till kärnverksamheten.
- Samordnings- och stordriftsfördelarna bör tas till vara.
- Rekrytering av kompetenta kyrkoråd ska underlättas.
- Administrationen ska förenklas.
- Större enheter innebär ett större kollegialt utbyte och möjligheter till kompetens- och karriärutveckling.

Två alternativ, ett med tre och ett med fyra enförsamlingspastorat på *Hisingen*. Beslutet blev som redan framgått tre. Samtidigt konstaterade man att det är viktigt att stora enförsamlingspastorat organiserar sig på ett tydligt sätt med delegering till arbetsledare på respektive arbetsenhet och genom att distrikt upprättas så att det lokala engagemanget tas tillvara kring den "gamla församlingen" eller kyrkan. Man menade att större administrativa enheter inom sig kan hårbärgera små pastorala enheter och skapa en pastoral mångfald.

Den innersta delen av Göteborg, *Domprosteriets kontrakt*, består av åtta församlingar. Där bor knappt 100 000 invånare, av vilka drygt 60 000 tillhör Svenska kyrkan. Också församlingsstrukturen där har utretts. Också i detta utredningsarbete har

befolkningsutveckling, nybyggnationsplaner och ekonomiska framskrivningar spelat en viktig roll.

Även beträffande Domprosteriet har utredningen lett till konstaterandet att gudstjänstfirande enheter inom ramen för en större församling underlättar för människor att engagera sig i det sammanhang där de känner sig hemma:

”Redan idag söker sig människor till den församling/kyrka som passar bäst, inte den församling som de territoriellt tillhör. Indelningsändringarna ger också bättre möjligheter för ett pastoralt helhetsgrepp och ansvarstagande för kontraktet och innerstaden i sin helhet.”

Utredningen konstaterade bland annat följande:

Större administrativa enheter ger förutsättningar för en bättre arbetsmiljö, mer resurser till kärnverksamhet och möjlighet att rekrytera engagerade och kompetenta förtroendevalda i framtiden.

I takt med att Göteborgs stad växer förändras människors rörelsemönster liksom stadskärnans utbredning. Innerstadens utbredning får till konsekvens att fler församlingar fått karaktär av cityförsamlingar, varför dessa bör föras över till Domprosteriets kontrakt och involveras i de församlingssammanläggningar som där föreslås.

De föreslagna indelningsändringarna innebär en anpassning till den verklighet som redan finns.

Den övergripande ambitionen är att skapa administrativa enheter som inom sig kan härbärgera en mångfald av flexibla gudstjänstfirande gemenskaper.

Genom förändringarna kan en av ekonomiska skäl betingad utarmning av kyrkans verksamhet och kärna undvikas. Syftet är att frisätta så mycket resurser som möjligt till kärnverksamhet, genom att minska utgifterna för administration och andra kringtjänster.

Beträffande Domkyrkoförsamlingen i Göteborg förde utredningen ett resonemang som kan vara aktuellt också i Stockholm:

”Domkyrkoförsamlingens ställning och indelning har diskuterats i många sammanhang. Utredningens bedömning är att det finns skäl som talar för att avgränsa Domkyrkoförsamlingen till att enbart omfatta ett litet territoriellt område. På så sätt skulle domkyrkans ställning som stiftskatedral kunna vidareutvecklas på en mängd olika plan.

Samtidigt skulle en sådan liten församling få väsentliga problem att klara det vardagliga församlingsarbetet samt rekrytering av förtroendevalda. För att tanken om en beskuren Domkyrkoförsamling ska kunna bli verklighet så krävs troligen ändringar i kyrkoordningen, och i avvaktan på eventuella sådana så kan domkyrkans karaktär och identitet bäst komma till sin rätt i en stor församling.”

Tre förslag lades fram av utredningen. Två av dem innebar tre församlingar i Domkyrkokontraktet, ett av dem två församlingar. Utredningen har nyligen remissbehandlats och stiftsstyrelsen ska fatta beslut om indelningen. Domkapitlet har i sitt yttrande tillstyrkt det alternativ som innebär två församlingar.

Utredning pågår också i de två andra kontrakten, *Älvsborgs och Nylöse kontrakt*, med sikte på strukturförändring den 1 januari 2014. De båda kontrakten har 17 församlingar med sammanlagt cirka 150 000 invånare.

Linköping

Också i Linköpings kyrkliga samfällighet har man arbetat med strukturfrågorna. Linköping har en stor inflyttning och en stark tillväxt. Antalet invånare i kommunen är cirka 140 000. Stadens tillväxt innebär ett alltmer märkbart inslag av invånare från andra länder, kulturer och religioner. Antalet arbetsplatser i innerstaden har ökat väsentligt. Inom samfällighetens gränser bor cirka 88 000 personer, varav cirka 75 procent medlemmar.

Åtta enförsamlingspastorat ingår i Linköpings kyrkliga samfällighet. Samfälligheten svarar för den ekonomiska samverkan genom samfällda kyrkofullmäktige, kyrkonämnden och kyrkoförvaltningen. Samfälligheten bistår församlingarna i fråga om griftegård, ekonomi, personal, fastighetsskötsel, information och data/IT. Åtta kyrkoråd styr församlingarnas verksamhet och åtta kyrkoherdar leder det dagliga arbetet.

Dagens organisation i Linköping beskrivs i slutrapporten från det projekt som arbetat med uttryck som ”

”Nuvarande organisation upplevs som tungrodd och långsam med otydliga och krångliga beslutsvägar. Idag finns det stora brister i kommunikationen, framför allt internt. Det finns ett stort avstånd mellan förvaltningen och församlingarna. De faktorer man pekar på som begränsande för samverkan är: byråkrati, bristande ekonomiska resurser, avsaknad av ändamålsenliga lokaler, rädsla för förändring, revirtänkande, avsaknad av samarbetsvilja. Brist på överblick och samordning medför dubbelarbete, ineffektivitet och oekonomiskt utnyttjande av resurser. Idag saknas gemensamma pastoraler och policydokument för att förenkla samverkan. Kyrkoråden är suveräna i sina egen församlingar, vilket försvårar samverkan över församlingsgränserna. Ledningsfunktioner som kyrkonämnd, kyrkoherdar och förvaltningschef saknar mandat att fatta gemensamma beslut som gäller för samfälligheten i stort. Utan tydlig delegation finns inga möjligheter till samverkan i nämnvärd omfattning. Idag finns föga samspel och kommunikation mellan pastoral ledning och administrativ ledning vilket är en brist i vår kyrkliga organisation.”

De anställda och förtroendevalda efterlyser en samverkan mellan församlingarna och en tydligare vi-känsla med församlingens särart bevarad. Områden för förstärkt samverkan är konfirmander, musik, diakoni, barn- och ungdomsverksamhet, undervisning/utbildning,

administration, gudstjänst, skola/arbetsliv/cityarbete, information/kommunikation, äldreverksamhet, frivillighet oh integration.

Den marknadsundersökning som gjorts visar att de som tillhör Svenska kyrkan anser att kyrkan framförallt bör arbeta med stöd och hjälp vid kris och med de kyrkliga handlingarna. Dessutom vill medlemmarna att kyrkan prioriterar gemenskap och engagemang. Många skulle uppskatta fler musikevenemang och konserter. Det skulle bidra till att man besöker kyrkan oftare. 30 procent av medlemmarna anser att de andliga frågorna är viktiga. Två tredjedelar av dessa 30 procent tycker att Svenska kyrkan svarar upp till de behoven. 42 procent av medlemmarna skulle kunna tänka sig att göra en ideell insats i Svenska kyrkan.

Projektet har resulterat i en önskan om att åstadkomma en mötesplats, helhet, engagemang, närvaro och mod. Mötesplatser, kommunikation, frivillighet, utbildning och fortsatt strategi vill man sätta i fokus i det fortsatta arbetet.

Organisatoriskt föreslår man i ett första steg att det bildas ett pastorat med åtta församlingar och en samfällighet. Det innebär att det bildas ett pastorat med en kyrkoherde som chef, åtta församlingar med var sin arbetsledare och ett gemensamt kansli med en förvaltningschef. I varje församling vill man ett direktvalt kyrkoråd, alltså inget kyrkofullmäktige. Den pastorala ledningen, kanslienheten och kyrkobokföringen vill man föra samman i gemensamma lokaler. De åtta församlingsinstruktionerna ska innehålla en gemensam målbild och strategi för pastoratet. Kyrkoråden i församlingarna ska behålla sina uppgifter så som de anges i kyrkoordningen.

I ett andra steg vill man minska antalet församlingar inom pastoratet.

Ett stort antal områden pekas ut som lämpliga för övergripande samverkan: Integration, kyrkan på universitetet, sjukhuskyrkan, vård- och äldreboenden, central ungdomsverksamhet (ungdomar på stan, ungdomar med självskadebeteende), konfirmandverksamhet, språkminoriteter, kyrka – skola, åtgärder vid kriser och katastrofer, information, vuxenverksamhet, leva-vidaregrupper, studieverksamhet, religionsdialog, miljöarbete, nätverk för samhällskontakter och dialog med kommunen, myndigheter, ideella organisationer som Stadsmissionen, andra samfund och föreningar samt ”sällanverksamhet”, till exempel konserter, läger och resor.

Projektgruppens rapport har remissbehandlat. Alla församlingar ställde sig inte bakom förslagen. De församlingar som önskar en förändring har hos stiftsstyrelsen begärt ett snabbt beslut i den riktning som projektet angivit. Det kompliceras av stiftet påbörjat ett strukturarbete för hela Linköpings kommun. Denna kan leda till förändringar tidigast den 1 januari 2014.

De församlingar som nu vänt sig till stiftsstyrelsen ser emellertid sin ekonomiska situation som så prekär att det redan 2012 är omöjligt för alla församlingarna att utföra sina grundläggande uppgifter. Därför vill man redan den 1 januari 2011 bilda ett enda pastorat

av åtminstone fyra, men helst fler, av de berörda församlingarna. I enlighet med samverkansprojektets intention har församlingarna dessutom påbörjat en bred samverkan.

Norrköping

Norrköpings kyrkliga samfällighet hade tidigare 12 pastorat och 18 församlingar. De ombildades den 1 januari 2010 till en samfällighet med fyra enförsamlingspastorat. Skälen för förändringen var framförallt ekonomiska. Man räknar med samordningsvinster vad gäller administrativa kostnader, minskade fastighetskostnader och ett effektivare utnyttjande av personalresurser. Personalförändringar och vakanser blir enklare att hantera.

Med förändringarna vill man att det ska bli lättare för varje församling/pastorat att få representation i kyrkonämnden. Man vill också variera och förnya gudstjänstlivet utanför huvudgudstjänsten. Dessutom menar man att större pastorat ger utrymme för ett långt drivet "självstyre" genom att pastoraten själva kan disponera en större del av budgeten som utökas med en personalbudget, vilket innebär att man i pastoratet bestämmer vilka tjänster man ska ha för att driva verksamheten.

Inom det gemensamma kansliet finns spetskompetens inom funktionsområdena ekonomi, personal, fastighet samt en servicefunktion för extern service och media. En förvaltningschef svarar för ledning och samordning och har ett samlat ansvar inför kyrkonämnden. I varje församling finns en kyrkoherde, ytterligare präster, kyrkomusiker, diakoner, församlingsassistenter, barn- och ungdomsledare, kanslipersonal, vaktmästare och städpersonal.

Varje församling bestämmer självständigt om sin verksamhet. Det verkställande organet i varje församling är kyrkorådet. Under kyrkorådet finns utskotten, som är till stöd och hjälp för de respektive medarbetargrupperna samt en länk till kyrkorådet. Vilka utskott som finns varierar i de olika församlingarna.

Vissa övergripande verksamheter bedrivs av samfälligheten, nämligen sjukhuskyrkan, högskoleverksamhet, gymnasieskoleverksamhet, Sverigefinsk verksamhet och häktesverksamhet.